

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3097/2021. (III. 22.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	620
3098/2021. (III. 22.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	630
3099/2021. (III. 22.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	635
3100/2021. (III. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	642
3101/2021. (III. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	646
3102/2021. (III. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	650
3103/2021. (III. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	654
3104/2021. (III. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	659
3105/2021. (III. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	664
3106/2021. (III. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	670
3107/2021. (III. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	673
3108/2021. (III. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	677
3109/2021. (III. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	680
3110/2021. (III. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	683

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3097/2021. (III. 22.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Juhász Imre és dr. Salamon László* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.V.35.547/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Egy gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (dr. Lassányi Gábor Krisztián ügyvéd) útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz arra hivatkozva, hogy a Kúria ítélete sérti az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, valamint 28. cikkét, és ezért ennek a bírói döntésnek – az alapul szolgált adóhatósági határozatokra is kiterjedő hatályú – megsemmisítését indítványozta.
- [2] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] 1.1. Az indítványozónál a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kelet-budapesti Adó- és Vámigazgatósága (a továbbiakban: elsőfokú adóhatóság) 2011 januárjára általános forgalmi adó (a továbbiakban: áfa) adónemben lefolytatott bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzés alapján, 2015. november 20-án meghozott 3625775696 számú határozatával adóhiányt állapított meg, késedelmi pótlékot számított fel és adóbírságot szabott ki. Az elsőfokú határozat indokolása rögzítette, hogy az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: régi Art.) 128. § (1) bekezdése alapján rendelkezésre állt 60 napos határozathozatali határidő 2015. augusztus 17-én lejárt. A nem jogvesztő határidő túllépése ügytorlódásból fakadóan történt.
- [4] Az elsőfokú adóhatóság az ügy érdemében azt állapította meg, hogy az indítványozót adólevonási jog a vizsgált időszakban a tulajdonosi érdekkörébe tartozó cégek által kiállított számlák tekintetében nem illette meg, mert az azokon szereplő szolgáltatásokat nem a számlakiállítók és alvállalkozók teljesítették. Tudatosan adókijátszásra irányuló számlázási láncolatot hoztak létre annak érdekében, hogy az indítványozó adókötelezettségét a fiktív számlák befogadásával csökkentsék. Az indítványozó által megrendelője felé kiállított számlák is tartalmilag hiteltelenek, mert azokat nem a számlázási lánc eredményeként teljesítette.
- [5] A régi Art. 2011. december 31-ig hatályos 170. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú adóhatóság 75%-os mértékkel szabta ki az adóbírságot, mert az indítványozó a könyveket meghamisította a fiktív számlák könyvelésbe való beállításával. A régi Art. 170. § (2) bekezdése értelmében nem volt helye az adóbírság mérséklésének ilyen esetben. Erre már a 2015. május 28-án kelt ellenőrzési jegyzőkönyv V. pontja is rámutatott azon túl, hogy rögzítette az adóbírság alapját, továbbá azt, hogy a revízió nem tárt fel az indítványozó javára értékelhető körülményt, amely a bírságmérték mérlegelésekor figyelembe vehető lett volna.
- [6] Az indítványozó fellebbezésére eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (a továbbiakban: másodfokú adóhatóság) 2061220057 számú, 2016. május 3-án kelt határozatával helybenhagyta az elsőfokú

döntést. Az adóbírság mértékét is jogszabályszerűnek találta, mert az indítványozónál feltárt adóhiány a bizonylatok, könyvek, nyilvántartások meghamisításával függ össze, így az adóbírság mérséklése kizárt.

- [7] 1.2. Az indítványozó felperesként keresettel támadta a másodfokú adóhatóság előbbi határozatát, amelynek elsődlegesen a megváltoztatását kérte a terhére rótt megállapítások törlésével, másodlagosan az elsőfokú határozatra kiterjedő hatályon kívül helyezését és új eljárás elrendelését kérelmezte. Előadása szerint az adóhatóság a tényállást nem tisztázta, a nemzeti és a közösségi jog téves alkalmazásával megalapozatlan határozatot hozott. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú adóhatóság megsértette a régi Art. 128. § (1) bekezdését. Az Alkotmánybíróság 5/2017. (III.10.) AB határozatára (a továbbiakban: Abh1.) és a Kúria döntéseire tekintettel a határidőn túl meghozott határozat sérti a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát.
- [8] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: KMB) 20.K.32.613/2016/30. számú, 2018. június 28-án kelt ítéletével az első- és másodfokú határozat adóbírságra vonatkozó rendelkezéseit hatályon kívül helyezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Indokolásában az Abh1.-re és a Kúria Kfv.I.35.760/2016/6. számú ítéletére utalással rögzítette, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdéséből eredő alkotmányos követelmény, hogy a jogszabályban meghatározott határidő leteltét követően a hatóság szankciót ne szabjon ki. Ugyanakkor az adó utólagos magállapítását és az ezt terhelő késedelmi pótlék felszámítását törvényesnek ítélte, ezért a keresetet egyebekben elutasította.
- [9] 1.3. A másodfokú adóhatóság felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához, amelyben a jogerős ítélet keresetnek helyt adó részében történő hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását kérte. Az indítványozó felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet keresetnek helyt adó része hatályban való fenntartását kérte, továbbá a kereset érdemét elutasító rendelkezései vonatkozásában csatlakozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.
- [10] A Kúria végzésével a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet elutasította, továbbá a Kfv.V.35.547/2018/7. számú ítéletével a KMB ítéletének felülvizsgálati kérelemmel támadott részét hatályon kívül helyezte, és a keresetet teljeskörűen elutasította. A Kúria döntését a 17/2019. (V. 30.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.), indokolása [74], [103] és [105] bekezdéseinek értelmezésével hozta meg. Az indítványozó „nem hivatkozott a tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő joga részjogosítványait illető hátrányra, jogsérelemre, megjelölés hiányában annak eljárás egészét érintő értékelésére nem is kerülhetett sor. Ennek következtében az elsőfokú bíróság téves jogértelmezéssel állapította meg az alapelv megsértését, mert nem igazolt, hogy a késedelem az ügy érdemére kihatott, vagy a felperest azáltal további jogsérelem érte. Az elsőfokú bíróság tehát jogszabálysértően helyezte hatályon kívül az adóhatósági határozatok adóbírságra vonatkozó részét, a felperes az Art. 170. § (1)-(2) bekezdésében előírt szankció alól nem mentesülhet.” (Kúria Kfv.V.35.547/2018/7. számú ítélet, Indokolás [28])
- [11] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria előbbi ítéletével szemben.
- [12] 2.1. Az indítványozó előadása szerint a Kúria ítélete sérti a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés], mert az Abh1. és az Abh2. alapján egyértelmű, hogy a régi Art. 128. § (1) bekezdésében „meghatározott határidő túllépése az adóhatóság szankcióalkalmazási lehetőségének elenyészését eredményezi, az ezen határidő túllépése ellenére kiszabott adóbírság az ügy érdemét érintően jogszabálysértő, ha pedig a bíróság ezen érdemi jogszabálysértést nem állapítja meg, nem rögzíti a szankció alkalmazása lehetőségének elenyészését, az alaptörvény-sértő.”
- [13] 2.2. Az indítványban írtak szerint a Kúria ítélete azért ellentétes a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], mert sérült annak az indokolt bírói döntéshez való részjogosítványa. A Kúria indokolásában tudomást sem vett az Abh1.-ről. Csak és kizárólag az Abh2. indokolásának egyes bekezdéseit vette figyelembe. A Kúria ítélete szembe ment az *erga omnes* hatályú Abh1.-gyel, amikor kijelentette, hogy „nem igazolt, hogy a késedelem az ügy érdemére kihatott”. A sérelmezett ítélet nem adott számot arról, hogy mi okból alkalmazta az Abh2. önkényesen meghatározott részeit. „A panaszos keresetében nem az egész eljárás alaptörvény-sértő jellegét, hanem kifejezetten – a bírságot kiszabó – határozat határidőn túli kibocsátását tartotta jogsértőnek.” Az indokolási kötelezettségbe az is beletartozott volna, hogy a Kúria megjelölje, melyik jogszabályhelyet sértette a KMB ítélete.

II.

[14] 1. Az Alaptörvény indítványban felhívott rendelkezései.

„R cikk (3) Az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

„28. A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

[15] 2. A régi Art. alkalmazott rendelkezései.

„170. § (1) [...] Az adóbírság mértéke az adóhiány 75%-a, ha az adóhiány a bevétel eltitkolásával, a bizonylatok, könyvek, nyilvántartások meghamisításával, megsemmisítésével függ össze. [...]”

„171. § (2) Nincs helye az adóbírság mérséklésének, sem hivatalból, sem kérelemre, ha az adóhiány a bevétel eltitkolásával, a bizonylatok, könyvek, nyilvántartások meghamisításával, megsemmisítésével függ össze.”

III.

[16] 1. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.

[17] 1.1. A kérelmező gazdasági társaság alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége fennáll, mivel a bíróság előtt felperesként járt el. Az alkotmányjogi panasszal szemben támasztott követelmények közé tartozik, hogy határozott kérelmet kell előterjeszteni az Alkotmánybírósághoz [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés]. Az indítvány felhívja az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó rendelkezéseket, kifejezett kérelmet tartalmaz a jogkövetkezmények megállapítására, valamint pontosan megjelöli a sérelmezett ítéletet, továbbá meghatározza az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés a), c), d) és f) pont]. Az indítványozó a Kúria ítéletének kézbesítéséhez képest az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt. Az indítványozót a Kúria sérelmezett ítéletével szemben további jogorvoslat nem illette meg, ezért alkotmányjogi panaszbeadványa megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pontjának is.

[18] 1.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében alkotmányjogi panasz Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapítható. Az Alaptörvény 28. cikke azonban ilyen jogot nem tartalmaz. A bíróságok által végzett jogértelmezésre ad szabályokat [lásd például: 3031/2017. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [29];

- 3143/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [34]; 3108/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [23]; 3147/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [14]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]; 3003/2017. (II. 1.) AB határozat, Indokolás [22]]. Az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése sem Alaptörvényben biztosított jog, hanem az Alaptörvény értelmezésére irányadó rendelkezés [lásd például: 3154/2014. (V. 9.) AB végzés, Indokolás [27]; 3137/2014. (IV. 24.) AB végzés, Indokolás [7] és [14]; 3396/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [16]].
- [19] Emiatt a panasz az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdésének és 28. cikkének sérelmére vonatkozó részében nem felelt meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában szabályozott feltételnek.
- [20] A határozott kérelem azt az elvárás is magában foglalja, hogy az indítványnak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]. „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig az indokolás hiánya [lásd pl. 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]] az ügy érdemi elbírálásának akadálya.” {Lásd legutóbb: 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]} Visszautasításra ad okot az is, ha az indítványozó érvelése nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást. Az alkotmányossági összefüggéseket tehát be kell mutatnia az indítványozónak {a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [12]; 3231/2018. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [13]; 3327/2019. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]; 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdéséhez és XXVIII. cikk (7) bekezdéséhez az indítványozó indokolást egyáltalán nem fűzött, ezért annak érdemi vizsgálatára nem volt lehetőség az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont értelmében.
- [22] 1.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. „E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [lásd pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik” [lásd például: 3329/2019. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [10]]. Az alternatív feltételek fennállását azon panaszok körében szükséges mérlegelni, amelyek az előzőekben vizsgált befogadási feltételeket teljesítették.
- [23] Már nem minősül alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek, hogy mi a kapcsolat a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelme és aközött, hogy az adóhatóság a határozathozatalra előírt törvényi határidő elmulasztását követően szab ki adóbírságot. Az észszerű határidőn belüli ügyintézéshez való jognak mint a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés] egyik részjogosítványának a tartalmát ugyanis kifejtette az Alkotmánybíróság a 25/2020. (XII. 2.) AB határozat (a továbbiakban: Abh3.) indokolása [31]–[68] bekezdéseiben. A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétegye azonban annyiban felmerült az indítványozó ügyében, hogy a Kúria jogértelmezése, miszerint a 75%-os adóbírság kiszabását önmagában nem zárja ki a törvényi határidő elmulasztása, összeegyeztethető-e az észszerű határidőn belüli ügyintézéshez való jogból fakadó elvárásokkal.
- [24] 2. A fentieknek megfelelően az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alkalmazásával, a befogadási eljárás lefolytatásának mellőzésével – érdemben bírálta el.

IV.

- [25] Az indítvány nem megalapozott.
- [26] 1. Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta, hogy a Kúria támadott ítélete sérti-e a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés].
- [27] 1.1. Az Alkotmánybíróság az Abh3.-ban elvi érveléssel mutatott rá arra, hogy „az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése részét képező észszerű határidőn belüli ügyintézéshez való jog általános követelményt támaszt az egyedi ügyben folyó olyan adóigazgatási eljárással szemben is, amelyet törvényi határidőn túl (vagy éppen azon belül) adóbírságot tartalmazó elsőfokú határozattal zárnak le. A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog itt elemzett

részjogosítványa ugyanis hézagmentesen vonatkozik a hatósági ügyek intézésére, igazodik azonban az adó-ügyben folytatott eljárások, illetve az abban hozott határozatok sajátosságaihoz, továbbá nemcsak a normával, hanem az egyedi hatósági döntéssel szemben is érvényesíthető az azt felülvizsgáló bírósági döntés alkotmányossági felülvizsgálatán keresztül.” (Abh3., Indokolás [36])

- [28] Az Alkotmánybíróság nem ismétli meg az Abh3. többi megállapítását, jóllehet azt szükséges kiemelni, hogy utóbbi határozat alkotmányos követelményt fűzött az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 219. §-ához. Ez úgy szól, hogy „az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből és XXIV. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy az adóhatóság az adóbírság kiszabásakor hivatalból mérlegelje a határozathozatal időtartamát. Ha azt állapítja meg, hogy elsőfokú határozatát a törvényi határidőt túllépve, észszerűtlenül hosszú időt követően hozta meg, az adózónak okozott sérelemmel arányos mértékben mérsékelni köteles az adóbírság mértékét, vagy különösen indokolt esetben mellőzheti annak kiszabását, és e mérlegelésről számot kell adnia döntése indokolásában.”
- [29] 1.2. Az indítványozó ügyében azonban a régi Art.-t alkalmazták még azt megelőzően, hogy az Abh3. Magyar Közlönyben való közzétételére sor került volna. Ezért az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta, hogy ezek a tények kizárják-e az alkotmányos követelmény alkalmazhatóságát ebben az ügyben. Emlékeztetni kell arra, „[a] jogalkotó által alkotott jogszabályi rendelkezéseknek [...] van saját időbeli hatályuk, ellentétben például az alkotmányos követelménnyel, amely ahhoz az alaptörvényi szabályhoz igazodik önálló időbeli hatály nélkül, amelyhez az Alkotmánybíróság fűzi (lásd: 3019/2019. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [19]; 25/2017. (X. 17.) AB határozat, Indokolás [22]–[25]). Míg az alkotmányos követelmény fogalmilag nem lehet visszaható hatályú, addig a jogszabályi rendelkezésről ez nem állítható.” {8/2020. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [111]} Az Abh3.-ban pedig azt is megállapította az Alkotmánybíróság, hogy a régi Art.-t is az alkotmányos követelményben megfogalmazott tartalommal kell értelmezni (Abh3., Indokolás [66]). Ezekből az a következtetés adódik, hogy az előbbiek nem zárják ki az alkotmányos követelmény alkalmazhatóságát az indítványozó ügyében.
- [30] Az Alkotmánybíróság rámutat azonban arra, hogy az Abh3.-ban elbírált esettel ellentétben ebben az ügyben az indítványozót 75%-os bírságmértékkel sújtották. A régi Art. 2009. január 31-ig nem tett különbséget a szándékos adókijátszó magatartások és az adóhiányra vezető egyéb jogszabálysértések között. Mindkét esetben 50%-os mértékű adóbírságot lehetett kiszabni. A fekete gazdaság elleni küzdelem keretében a törvényalkotó indokoltnak látta az adóbevételi érdekeket legsúlyosabban sértő, jövedelemeltitkolásra, szándékos adókijátszásra irányuló magatartások kiemelését az adóhiányra vezető egyéb hibák, hiányosságok köréből. Ezért a közpénzügyi érdeket súlyosan sértő magatartások kiemelt szankcionálását vezette be. Az adóbírság mértéke az adóhiány 50%-áról annak 75%-ára emelkedett, ha az adóhiány keletkezése a bevétel eltitkolásával, a bizonylatok, könyvek, nyilvántartások meghamisításával, megsemmisítésével függött össze. Az adóbírság 75%-os emelt mértéke 2011. december 31-ig volt hatályban a régi Art. 170. § (1) bekezdés harmadik mondatában. A régi Art. 171. § (2) bekezdése pedig úgy szólt 2017. december 31-ig, hogy „nincs helye az adóbírság mérséklésének, sem hivatalból, sem kérelemre, ha az adóhiány a bevétel eltitkolásával, a bizonylatok, könyvek, nyilvántartások meghamisításával, megsemmisítésével függ össze”. Ez a tilalom az Abh3. alapját képező ügyben nem volt az alkalmazott jog része. Épp ellenkezőleg: az előbbi ügyben az a szabály került alkalmazásra, amely értelmében az adóbírság mértéke meghatározásánál az eset összes körülményét mérlegelni kell. Az Abh3.-ban megfogalmazott alkotmányos követelmény tehát az észszerű határidőn belüli ügyintézéshez való jog tartalmából következően egy konkrét mérlegelési szempontot illesztett azok mellé, amelyek a példálózó törvényi felsorolásban eleve szerepeltek [különösen: az adóhiány nagysága, keletkezésének körülményei, az adózó jogellenes magatartásának súlya, gyakorisága; lásd: régi Art. 171. § (1) bekezdés].
- [31] 1.3. A jelen ügyben – szemben az Abh3.-ban elbírált tényállással – a hatóság és a bíróság által alkalmazott kógens törvényi szabály kizárja az adóbírság mértékének csökkentését vagy kiszabása mellőzését mérlegelés útján. Ezért az indítványozó ügyében egy olyan jogi helyzet állt elő, amelyben a régi Art. 171. § (2) bekezdésének feszül neki az Abh3.-ban adott alkotmányos követelmény tartalma. Ezért arra a kérdésre, amely felvetette az ügy érdemét befolyásoló alaptörvény ellenesség kételyét ebben az eljárásban, azt a választ kellett adni, hogy a Kúria a hatályban volt adójogszabályok figyelembevételével járt el az indítványozó ügyében, azok kógens keretei között döntött úgy, hogy nincsen helye az adóbírság törlésének. Másképpen fogalmazva megállapítható, hogy az indítványozónak az alkotmányjogi panaszában állított sérelme a Kúria jogértelmezésével nem hozható összefüggésbe.

- [32] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítványozó kifejezetten előadta alkotmányjogi panaszbeadványában, hogy a vele szemben folyamatban volt adóigazgatási eljárás egészét nem tartotta tisztességtelennek. Kizárólag az adóbírság ügyintézési határidőn túli kiszabását vitatta a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog körében. Ezért indítványhoz kötött eljárásában [lásd: Abtv. 52. § (2) bekezdés] az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatta, hogy az eljárás egészét megfosztották-e a tisztességes minőségétől (vesd össze: Abh2., Indokolás [102]–[109]).
- [33] 2. Az Alkotmánybíróság másodjára az indokolt bírói döntéshez való joggal kapcsolatos panasztelemet vizsgálta.
- [34] 2.1. Az indokolt bírói döntéshez való jog a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] részét képezi. Ennek a részjogosítványnak a tartalma már kikristályosodott az Alkotmánybíróság gyakorlatában {lásd először: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [28]–[34]; lásd még például: 3127/2019. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [29]–[33]; 3150/2019. (VI. 26.) AB határozat, Indokolás [30]–[34]; 3303/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]–[58]}. Lényege, hogy „a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossggal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]} Ugyanakkor emlékeztet az Alkotmánybíróság arra, hogy „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {lásd először: 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; lásd még például: 3062/2019. (III. 25.) AB végzés, Indokolás [33]}.
- [35] 2.2. Az indítványozó a Kúria sérelmezett ítéletéből egyrészt az Abh1. alkalmazását hiányolta, másrészt azt, hogy az Abh2. megállapításai közül úgy válogatott a Kúria, hogy annak indokát nem adta, harmadrészt pedig azt, hogy meg sem jelölte, melyik jogszabályhelyet sértette a KMB ítélete.
- [36] Az Abh3.-ban azt állapította meg az Alkotmánybíróság, hogy „az adóigazgatási eljárás a hatósági eljárások egyik szakosított változata, amely az Alaptörvényre visszavezethető sajátosságokkal rendelkezik [lásd: Alaptörvény N cikk (1) bekezdés, XXX. cikk (1) bekezdés]. Ezek nem lerontják, hanem specializálják a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog tartalmát adóügyekben. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság már megkülönböztette az Abh1. alapját képező jogkérdés (csatornabírság határidőn túl történő kiszabása) alkotmányossági megítélését azoktól a problémáktól, amelyek az Abh2.-ben felmerültek. Az Abh1. tehát adóügyekre vonatkozó határidőkre nem irányadó.” (Abh3., Indokolás [35]) Ebből az következik, hogy az indítványozó ügyében nem áll fenn alkotmányjogilag érdemben értéklehető kapcsolat az indokolt bírói döntéshez való jog és azon tény között, hogy a Kúria ítélete rendelkező részét az Abh1. nélkül indokolta.
- [37] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy a Kúria pontosan megjelölte és idézte az Abh2. azon bekezdéseit, amelyekre figyelemmel értelmezte a szakjogi szabályokat. Ezt a törvénykező tevékenységet nem lehet „önkényes válogatásnak” minősíteni, mert az hatását tekintve nem lenne más, mint az indítványozó szubjektív elvárásainak a bírói indokolás fölébe helyezése. A bírói döntések indokolásának a minősége nem az indítványozók egyedi igényeihez, hanem objektív elvárásokhoz igazodik.
- [38] Végül arra is rámutat az Alkotmánybíróság, hogy az indítványban előadottakkal ellentétben a Kúria megjelölte, melyik jogszabályhelyet sértette a KMB ítélete. Ez a régi Art. 170. § (1)–(2) bekezdése volt {lásd: jelen határozat indokolása I/1.3. pontjában (Indokolás [9] és köv.) idézettek}. Attól pedig tartózkodik az Alkotmánybíróság, hogy állást foglaljon a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó szakjogi kérdésekben {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]; lásd utóbb például: 3006/2018. (I. 22.) AB határozat, Indokolás [22]}. Hatáskör hiányában tehát arról nem dönthetett az Alkotmánybíróság, hogy a Kúria helyes jogszabályhelyet hívott-e fel, törvényes indokolást adott-e.

- [39] 3. Mindezekre tekintettel a támadott kúriai ítéletről nem volt megállapítható az indítvány alapján, hogy ellentétes lett volna az indítványozó által felhívott alaptörvényi szabályokkal. Emiatt az Alkotmánybíróság a rendelkező rész szerint elutasította az alkotmányjogi panaszt.

Budapest, 2021. március 2.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró különvéleménye

- [40] A határozat rendelkező részével és annak indokolásával nem értek egyet.
- [41] Meggyőződésem, hogy a határozatnak az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésében rögzített elvből kellett volna kiindulnia, és ezt kellett volna következetesen követnie.
- [42] Amint azt a 25/2020. (XII. 2.) AB határozathoz írott különvéleményemben kifejtettem, meggyőződésem szerint az, hogy az eljárási határidők megsértéséhez a dogmatika nem kapcsolja a jogvesztés következményét, az Alkotmánybíróság következetes álláspontja szerint nem jelenti egyúttal azt is, hogy az eleve ne vezethetne a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmének megállapításához; ennek minősítése az adott ügy egyedi jellemzőitől, a határidő megsértésével esetlegesen az ügyfélnek okozott (járulékos) érdeksérelemtől függ. Az adott ügy speciális jellemzője lehet a fentiek szerinti hivatalból induló eljárás, és például a represszív jogkövetkezmények alkalmazása.
- [43] A hivatalból induló eljárásokban nincs egy a kérelemre történő eljárásokban azonosítható a jogkereső szempontjából mellőzhetetlen érdek, ami miatt az eljárás kezdeményezője az állam meghatározott szervét mozgásba hozza. A hivatalból indult eljárások megindítását és lefolytatásának határidejét is a jogalkotó általában szabályozza, mindkettőt határidőhöz köti. Amennyiben a határidőn belül az eljárást nem indítja meg a jogalkalmazó, akkor ennek terhe nem hárítható át az eljárás alanyára. Az eljárás ebben az esetben – az állam szempontjából – eredménytelenül lezárul, a jogállam elveivel összhangban.
- [44] Ugyanez igaz a hivatalból induló hatósági eljárások befejezésére vonatkozó határidőre is. Az eljárást tipikusan a törvényi határidőn belül kell befejezni, mivel az állam nem tarthatja az eljárás alanyát bizonytalanságban a hivatalból indult eljárás befejezésére vonatkozó törvényi határidő lejártán túl.
- [45] Természetesen – elvileg –, amennyiben a jogalkotó nem írta elő határidőt az eljárás lefolytatására, akkor már nem ezt a szigorú zsinórmértéket, hanem az észszerű időn belül történő eljárás követelményét kellene vizsgálni.

- [46] Összefoglalva az álláspontomat szeretném rögzíteni, hogy egy hivatalból induló eljárásban az eljárás befejezésére vonatkozó törvényi határidők tiszteletben tartásának mellőzésével pénzügyi szankciók alkalmazása alap-törvény-ellenes, mert sérti a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot.
- [47] A fentiek alapján a többségi határozat egészével nem tudok azonosulni. Az indítvánnyal támadott kúriai ítélet – miután a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés] sérti – alaptörvény-ellenes, így csak annak megsemmisítésével tudtam volna egyetérteni.

Budapest, 2021. március 2.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

- [48] A többségi határozatot az alábbi okok miatt nem támogatom.
- [49] 1. A határozat anélkül tekintette hivatkozási alapnak az Abh3.-ban tett korábbi megállapításokat, feltárt összefüggéseket, hogy a támadott bírósági döntésekben felülvizsgált adóhatósági eljárások egymással való összevetését elvégezte volna. Ez véleményem szerint azért jelent problémát, mert a két ügy között magát az adóhatóság eljárását tekintve csak az a közös, hogy a hatóság mindkét esetben úgy állapított meg az utólagos adómegállapítás során adóbírságot, hogy túllépte a rendelkezésére álló eljárási határidőt. Egyebekben viszont minden más tekintetben lényeges különbségek vannak a két eljárás között a – véleményem szerint alkotmányjogilag is – releváns körülmények tekintetében. A jelen ügyben ugyanis, szemben az Abh3.-al érintett eljárással, az adóhatóság még a határidő meghosszabbításának a régi Art. által számára lehetővé tett lehetőségével sem élt; a határidő túllépése nem napokban, de hónapokban volt mérhető; továbbá a jelen ügyben a hatóság által az utólagos adómegállapítást megelőző ellenőrzési (külön) eljárásban tett megállapítások eleve kizárták az adóbírság méltányosságból történő mérséklésének lehetőségét.
- [50] Mindezek mellett a többségi határozat az Abh3.-ban foglalt alkotmányos követelmény jelen ügyre történő alkalmazhatatlanságának megállapítása mellett a [23] bekezdésben arra a következtetésre jutott, hogy „már nem minősül alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek, hogy mi a kapcsolat a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelme és aközött, hogy az adóhatóság a határozathozatalra előírt törvényi határidő elmulasztását követően szab ki adóbírságot”. Az adóhatóság eljárásában feltárható ilyen lényeges különbségek mellett ezt a megállapítást nem tudom elfogadni.
- [51] Nem tudok ugyanis azonosulni azzal az állásponttal, amely nem tulajdonít alkotmányjogi relevanciát annak, ahogyan egy konkrét esetben valamely hatóság, jelen esetben az adóhatóság megsérti a rá vonatkozó törvényi határidőt. [Nevezetesen, hogy jelentősen túllépi-e azt; felmerülnek-e olyan körülmények, amelyek igazolnák, hogy a hatóság ténylegesen (legalább) törekedett a rá irányadó törvényi rendelkezések meg-, és az ügyféli jogok tiszteletben tartására (pl. élt a határidő meghosszabbításának lehetőségével), vagy pedig az eljárási törvénysértésre neki felróható okból került sor.]
- [52] A hatóság által kétségkívül – ezt maga a támadott ítélet is tartalmazza – elkövetett (eljárási) törvénysértést az egyedi jellemzők alapján jobban el kellett, és el is lehetett volna határolni a korábbi ügyben vizsgálttól: nem csak a régi Art. 171. § (2) bekezdésével összefüggésben (amit egyébként megítélésem szerint kizárólag az adóhatóság alkalmazott, a Kúria támadott döntése erre nézve ugyanis semmilyen érdemi vizsgálatot nem folytatott), de a hatósági törvénysértéssel összefüggő fenti körülmények különbözőségei szerint is. Ezek alapján pedig eltérő eredményre lehetett volna jutni az adóhatóság által alkalmazható jogkövetkezmények közül a represszív jellegű adóbírság törvényi határidőn túl történő megengedhetősége tárgyában.
- [53] 2. A többségi döntés ezt az elhatárolást mindezek ellenére nem tette meg, pedig ez véleményem szerint két, az alkotmányosság szempontjából lényeges okból is fontos lett volna.

- [54] 2.1. Nézetem szerint az Alkotmánybíróság az olyan bírósági döntéseket, amelyek az ügyfélre nézve jelentős joghátrányt megállapító azon hatósági döntés felülvizsgálata során, amit valamely hatóság a represszív szankció alkalmazását is lehetővé tevő eljárására irányadó törvényi határidő nyilvánvaló és jelentős túllépése mellett hozott meg, egyáltalán nem vizsgálják az eljárás elhúzódásának okait, a hatóság ebben való közrehatását és a döntésnek az ügyfél jogaira gyakorolt hatását, nem nyilváníthatja olyannak, mint amely nem sérti az indítványozók tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát.
- [55] Álláspontom szerint represszív szankciók alkalmazhatóságával összefüggésben egy idő után már önmagában a törvényes határidők „túllépésének” a ténye is sérti a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot; és legalább ennyire az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállamiság és jogbiztonság követelményét. Ez nézetem szerint abban az esetben is igaz, ha az ilyen hatósági döntéssel egyéb (alapjogi) jogsérelem nem hozható összefüggésbe, vagy azt az ügyfél (indítványozó) nem jelöl meg a bíróság vagy az Alkotmánybíróság előtt. A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelme ugyanis elvileg önálló – más Alaptörvényben biztosított jog sérelmétől független – alapjogi sérelem. Ha pedig a hatóság által törvénysértően meghozott döntés felülvizsgálata tárgyában eljáró bíróság a hatóság törvénysértésének megállapítása mellett ennek okai, esetleges „kimentethetősége” tárgyában folytatott bármilyen érdemi vizsgálat nélkül utasítja el a bírósági felülvizsgálatot kérő ügyfél ezzel kapcsolatos kereseti kérelmét (akár arra hivatkozva, hogy az egész hatósági eljárás tisztességtelenségét a kérelmező a perben nem állította), az a bírói döntés álláspontom szerint nyilvánvalóan ellentétben áll az Alaptörvény említett rendelkezéseivel.
- [56] Különösen helytállónak tartom ezt a jelen ügyre nézve, amelyben már a jogerős ítélet sem az egész eljárás, hanem kizárólag az egyik jogkövetkezmény, a represszív jellegű adóbírság kiszabása tekintetében állapította meg a hatóság törvénysértésének az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát sértő voltát.
- [57] 2.2. Véleményem szerint az sem mondható ki általános érvennyel, hogy amennyiben az adózó magatartása az adóhatóság saját korábbi – még az utólagos ellenőrzési eljárásban tett – megállapításai alapján emelt mértékű adóbírságban marasztalandó az utólagos adómegállapítás során, akkor a törvényben előírt eljárási határidő lényegében szabadon annullálható a hatóság által.
- [58] A többségi döntés azonban valójában ezt teszi. Ezzel szemben, a törvény által napokban pontosan meghatározott határidő szerintem nem választható el élesen és lényegesen az Alaptörvényből következő észszerű határidőtől (ellenkező esetben a törvényi határidő alaptörvény-ellenességét kellene megállapítani); és éppen ezért nem is hagyható figyelmen kívül a hatóság, sem pedig az annak döntést esetlegesen felülvizsgáló bíróság által. Véleményem szerint sem a többségi határozat IV/ 2.2. pontjában (Indokolás [35] és köv.) az Abh3.-ból hivatkozott megállapítás; sem „a közpénzügyi érdeket súlyosan sértő magatartások kiemelt szankcionálására” irányuló jogalkotói szándék (Indokolás [30]); különösen pedig maguk az érintett alaptörvényi rendelkezések nem értelmezhetőek úgy, hogy erre vonatkozó „felhatalmazás”, az Alaptörvény N) cikk (1) bekezdésében és a XXX. cikk (1) bekezdésében foglaltakból kiolvasható lenne. A többségi döntésből ugyanakkor mégis az következik, hogy az adóhatóság ilyen esetben az ötéves elévülési időn belül lényegében bármikor megállapíthat (emelt összegű) adóbírságot. Nyilvánvalóan abszurd és elfogadhatatlan az a helyzet, amely az érintettet akár öt éven át bizonytalanságban tartja, egy vélhetően nagyobb összegű, egzisztenciáját alapvetően érintő bírság kiszabását illetően.
- [59] Álláspontom szerint már az Abh3.-ban írt követelmény által az eljárás észszerű időben történő lefolytatása megítélésének, illetve az ahhoz (esetlegesen) kapcsolódó következménynek a bíróság helyett magára a törvénysértést elkövető adóhatóságra bízott mérlegelése is arra az eredményre vezet, hogy ezt az adóhatóság az utólagos adómegállapításra irányuló eljárások vonatkozásában egyfajta „biztatásként” értékelje ezeket a törvényes határidő túlléphetősége tekintetében {bővebben lásd: az Abh3.-hoz írt különvéleményemben foglaltakat; Indokolás [117]–[120]}.
- [60] A jelen döntésben foglalt elutasítás azonban még ezen is túlmutat. Ezek alapján ugyanis az adóhatóságnak az eljárási határidő megtartása szempontjából törvénysértő eljárása kapcsán – abban az esetben, ha előzőleg az ellenőrzésre irányuló (az utólagos adómegállapítással ellentétben valóban érdemi) eljárása során olyan megállapításokat tesz, amelyek alapján az adózó vizsgált magatartása az emelt összegű adóbírságot megalapozónak minősíthető – már semmiféle következménytől nem kell tartania (még az Abh3. által előírt „önkéntes” következménytől sem).
- [61] Mivel mindezek alapján az Alkotmánybíróság jelen döntésének akár olyan értelmezés is adható, hogy amennyiben adóügyben az adózó magatartása bármely okból elmarasztalható, akkor – az ötéves elévülést leszámítva – az adóbírság megállapítására lényegében nincs is az adóhatóság számára semmiféle (kikényszeríthető)

határidő, az erre vonatkozó törvényi rendelkezés minden „öszökélő” hatása elvész. Ezzel a határozat elfogadása – és részben az Abh3.-ban foglaltak – következtében az utólagos adómegállapításra vonatkozó, törvényben rögzített (60+30 napos) eljárási határidőre vonatkozó előírás a jövőben lényegében *lex imperfecta*, de legalábbis az adóhatóság által (a hatósági ügyek egy jelentős részében) szabadon annulálható törvényi szabály lehet. Ezt rossz, a jogbiztonságot és a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot rendszerszinten is veszélyeztető üzenetnek tartom.

[62] Mindezekre tekintettel a többségi határozatot nem tudom támogatni.

Budapest, 2021. március 2.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1974/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3098/2021. (III. 22.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék által a 17.K.700.017/2020/4. számú végzésében alkalmazott, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 11. § (6) bekezdésének „jogi szakvizsgálóval rendelkező” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az Apák az Igazságért Közhasznú Egyesület (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál. Alkotmányjogi panaszában a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (a továbbiakban: Ptké.) 11. § (6) bekezdése „jogi szakvizsgálóval rendelkező” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó által támadott normát a Budapest Környéki Törvényszék az előtte 17.K.700.017/2020. számú ügyben született 4. sorszámú végzése meghozatala során alkalmazta. Az indítványozó szerint a Ptké. általa sérelmesnek tartott rendelkezése sérti az Alaptörvény VIII. cikk (5) bekezdését.
- [2] Az indítványozó panaszában előadta, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény hatályban léte idején alakult és tevékenységi körét kifejezetten ezen törvény 67. § (1) bekezdés g) pontjára alapozta, amely lehetővé tette, hogy az érdekképviseleti célra alapított szervezet meghatalmazottként eljárjon saját tagjának olyan perében, amelynek tárgya a szervezet alapszabályában meghatározott érdekképviseleti célok körébe vonható. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) azonban az érdekképviseleti szervezeteknek ezt az általános és feltétel nélküli képviseleti jogát megszüntette. Ugyanakkor a Ptké. 2018. január 1-től hatályos 11. § (6) bekezdése lehetővé tette, hogy az érdekképviseleti célra alapított egyesület jogi szakvizsgálóval rendelkező tagja, tisztségviselője vagy alkalmazottja eljárjon az egyesület tagjára vonatkozó polgári vagy közigazgatási bírósági eljárásban az egyesület tagjának képviseletében meghatalmazottként, ha a bírósági eljárásban a jogi képviselet nem kötelező és annak a tárgya az egyesület alapszabályában meghatározott érdekképviseleti célokkal összefügg. Ezt követően a Fővárosi Törvényszék az egyesület nyilvántartási adataiban bekövetkezett változás nyilvántartásba vétele és közhasznú jogállásának nyilvántartásba vétele iránti kérelmét jóváhagyta, és a 2019. január 10-én kelt, 77.Pk.60.040/2015/4. számú végzésében elrendelte a bejelentett változás bejegyzését és a nyilvántartás kiegészítését annak ismeretében, hogy az alapszabály továbbra is tartalmazta az egyesület céljai között tagjainak személyes képviseletét meghatalmazottként bírósági és más eljárásokban.

- [3] Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó bírósági eljárásban az indítványozó a perbeli felperes magán-személynek a jogi képviselőt látta el, aki egyúttal az egyesület tagja is volt. A bíróság a 2020. február 7-én megtartott tárgyaláson felhívta a per felperesét, – tekintettel a Ptké. 11. § (6) bekezdésében foglalt rendelkezésre – hogy 8 napon belül csatolja „a jogi szakvizsgával rendelkező tagjának szóló meghatalmazást, illetve annak bizonyítékát, hogy az Apák az Igazságért Közhasznú Egyesületben jogi szakvizsgával rendelkező személy működik”. Miután a bíróság megállapítása szerint felperes meghatalmazottja jóval a 8 napos határidő lejártát követően – 2020. április 1-jén – nyilatkozott arról, hogy az egyesület tagjaként jogi szakvizsgával rendelkezik, és mulasztásának igazolására igazolási kérelmet nem terjesztett elő, ezért a Budapest Környéki Törvényszék a felperesi meghatalmazottnak a perben korábban tett nyilatkozatát és beadványát – hivatkozva a képviselő mulasztására és a Ptké.-nek az indítványozó által támadott szabályára – a 17.K700.017/2020/4. számú pervezető végzésében hatálytalannak minősítette.
- [4] Az indítványozó az Alkotmánybíróság főtítkárának hiánypótlásra történő felhívását követően kiegészített beadványában kifejtette, hogy a Ptké. általa támadott szabályozása sérti az Alaptörvény VIII. cikk (5) bekezdése által az egyesületek részére is garantált szabad tevékenységhez való jogot azzal, hogy a korábbi szabályozáshoz képest az egyesület perbeli képviselői tevékenységének ellátásához jogi szakvizsgával rendelkező tag, tisztségviselő vagy alkalmazott létét írja elő. Nézete szerint a hivatkozott alaptörvényi rendelkezés „szabadon tevékenykedhet” kitételét úgy kell értelmezni, hogy a „törvényesen bejegyzett egyesület a törvényesnek talált és elfogadott alapszabályában feltüntetett, ugyancsak törvényesnek talált és bejegyzett tevékenységét szabadon – korlátozás és további feltételek nélkül – folytathatja, végezheti”. Álláspontja szerint az egyesületnek a bíróság által törvényesnek talált és bejegyzett, elfogadott tevékenységi körének ismeretében „nem kétséges”, hogy a bírósági eljárás során hozott végzés – amely a Ptké. 11. § (6) bekezdését is alkalmazta – folytán az Alaptörvény hivatkozott cikkében biztosított jogának a sérelme bekövetkezett, és a végzéssel szemben jogorvoslati jog sincs számára biztosítva. A végzésben a terhére rótt mulasztással összefüggésben az indítványozó beadványában előadta, hogy – már azon a tárgyaláson, amelyen őt erre a bíróság felhívta – igazolta, hogy van az egyesületben jogi szakvizsgával rendelkező személy.
- [5] Az indítványozó több más, kritikai jellegű megjegyzést is tett az általa sérelmezett törvényi szabályozás kapcsán. Kifejtette, hogy meglátása szerint a Ptké. általa támadott rendelkezése azon túl, hogy nem egyértelmű, többféle értelmezésre is lehetőséget ad, a jogbiztonság elvét is súlyosan sérti azzal, hogy „egy utóbb hozott jogszabály törvényellenessé változtatja – kvázi visszamenőlegesen – a korábban született – és akkor törvényes – alapszabályokat, ebből következően pedig egyúttal törvényellenessé válnak korábban törvényesen bejegyzett egyesületek, köztük kifejezetten érdekképviselői célra alapított közhasznú egyesületek is”. Az indítványozó nézete szerint a támadott szabályozás eredményeként az egyébként erre rászoruló emberek tömegei maradnak jogi képviselő nélkül, mivel nem tudják megfizetni a jogi képviselőért járó díjazás magas összegét.
- [6] Az indítvány előterjesztését követően ahhoz kapcsolódóan az igazságügyi miniszter *amicus curiae* levelet terjesztett az Alkotmánybíróság elé az Abtv. 57. § (1b) bekezdése alapján.

II.

- [7] 1. Az Alaptörvény indítványban felhívott rendelkezése:

„VIII. cikk (5) Szakszervezetek és más érdek-képviselői szervezetek az egyesülési jog alapján szabadon alakulhatnak és tevékenykedhetnek.”

- [8] 2. A Ptké. indítvánnyal támadott rendelkezése:

„11. § (6) Érdekképviselői célra alapított egyesület jogi szakvizsgával rendelkező

a) tagja,

b) tisztségviselője, vagy

c) alkalmazottja

az egyesület tagjára vonatkozó polgári vagy közigazgatási bírósági eljárásban – az egyesület tagjának képviselőként – meghatalmazottként eljárhat, ha a bírósági eljárásban a jogi képviselő nem kötelező és annak tárgya az egyesület alapszabályában meghatározott érdekképviselői célokkal összefügg.”

III.

- [9] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapozta, amely szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [10] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt a panasz befogadásáról. Az Ügyrend 31. § (6) bekezdése ugyanakkor lehetővé teszi, hogy az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozattervezetet terjesszen a testület elé. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóság kérdésében az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen az érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételek meglétét.
- [11] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül terjesztette elő az indítványát. Az indítványozó érintettsége fennáll. A bíróság végzése kifejezetten rá nézve tartalmazott döntést, amely szerint a perben felperesi képviselőként korábban tett nyilatkozata és beadványa hatálytalannak minősülnek. A végzés továbbá olyan, perjogi értelemben ügyszóként nem minősülő határozat, amely esetében az Alaptörvényben biztosított jog állított sérelme kifejezetten az érdemi vagy az eljárást lezáró döntés meghozatala előtt és az érdemi vagy eljárást befejező döntéssel nem orvosolható módon következett be, ezért az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz benyújtását kivételesen megalapozhatja. Érintettségének alátámasztása céljából az indítványozó csatolta panasz-beadványához az egyesület alapszabályát, amely rögzíti, hogy az egyesület céljai között szerepel „az Egyesület tagjainak személyes képviselője (meghatalmazott képviselőként, segítőként) bírósági eljárásokban, hatósági eljárásokban és gyermekvédelmi intézmények egyes tevékenységeiben”. Csatolta továbbá az egyesület bírósági nyilvántartásba vételéről szóló végzést is.
- [12] Az indítványozó a Ptké. általa kifogásolt törvényi rendelkezését támadta, amelyet az ügyben eljáró bíróság végzése meghozatalakor kétséget kizáróan alkalmazott, annak szövegét – ugyan a jogszabályhely kifejezett megjelölése nélkül – a végzés indokolásban a bíróság szó szerint idézi is. Az indítványozó számára a szóban forgó pervezető végzéssel szemben az általa állított jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás törvény erre vonatkozó kizáró rendelkezése folytán nem állt rendelkezésre. Megállapítható továbbá, hogy a panasz megfelelt az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítványozó megjelölte az indítványozó jogosultságát és az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont]; az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdésében foglalt hatáskörben kérte az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte továbbá a Ptké. Alkotmánybíróság által vizsgálendő törvényi rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], valamint az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítványozó indokát adta az eljárás megindításának, kifejtette az Alaptörvényben foglalt és az indítványában felhívott joga sérelmének a lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], indokolta továbbá azt is, hogy a Ptké. támadott törvényi rendelkezése álláspontja szerint miért ellentétes az Alaptörvény általa felhívott rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet terjesztett elő a támadott törvényi rendelkezés megsemmisítésére is [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [13] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésében foglalt hatáskörben előterjesztett panasz esetében az Alkotmánybíróságnak az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés megállapíthatóságáról kellett döntenie. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának lényege szerint azt kifogásolta, hogy a Ptké. általa támadott szabálya azzal, hogy perbeli képviselői tevékenysége ellátásához – a korábbi szabályozással szemben – kötelezővé tette, hogy az egyesület perben eljáró tagjának, tisztségviselőjének vagy alkalmazottjának jogi szakvizsgával kell rendelkeznie, alaptörvény-ellenesen korlátozta az egyesület ezen tevékenységének szabad, korlátozás mentes folytatásához való jogát. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként értékelte, hogy az indítványozó által sérelmesnek tartott szabályozással a törvényalkotó Alaptörvénybe ütköző módon korlátozta-e az egyesületet

az alapszabályában foglalt tevékenységének gyakorlásában, azaz a Ptké. támadott szabályával megsértette-e az Alaptörvény VIII. cikkének (5) bekezdését.

IV.

- [14] Az alkotmányjogi panasz indítvány nem megalapozott.
- [15] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény VIII. cikk (5) bekezdése sérelmét állította: szerinte a Ptké. általa támadott szabálya a törvényesen bejegyzett egyesületet a bíróság által törvényesnek ítélt és elfogadott alapszabályában feltüntetett és bejegyzett tevékenysége szabad, azaz korlátozásmentes és további feltételek nélküli gyakorlását akadályozza.
- [16] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben a következőkre mutat rá. Az Alaptörvény VIII. cikk (5) bekezdése értelmében az egyesülési jog alapján a szakszervezetek és más érdek-képviselői szervezetek szabadon alakulhatnak és tevékenykedhetnek. Az egyesülési jog – az Alaptörvény VIII. cikkének (2) bekezdése, valamint az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény vonatkozó rendelkezései szerint – mindenkit megillető alapvető szabadságjog, amely alapján mindenkinek joga van ahhoz, hogy másokkal szervezeteket, illetve közösségeket hozzon létre, vagy azokhoz csatlakozzon. Az egyesülési jog alapján létrehozott szervezet olyan célra alapítható szervezet, amely összhangban áll az Alaptörvénnyel, és amelyet törvény nem tilt.
- [17] Tekintettel arra, hogy az Alaptörvény egyesülési jogra vonatkozó rendelkezése tartalmilag megegyezik az Alkotmány vonatkozó szabályozásával, az Alkotmánybíróság 2012. január 1-je előtt hozott határozatai relevánsak és figyelembe vehetők a jelen ügy megítélése során {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [32]; 3062/2015. (IV. 10.) AB határozat, Indokolás [28]}.
- [18] Az Alkotmánybíróság több határozatában rögzítette, hogy „az egyesülési szabadság joga mindenkit megillető szabadságjog. Ez a jog elsősorban a cél megválasztásának szabadságát jelenti, jelenti továbbá a célra rendelt szervezet alapításának szabadságát, az ehhez való csatlakozás önkéntességét, valamint az önkéntes kilépés lehetőségét.” [22/1994. (IV. 6.) AB határozat, ABH 1994, 127, 128] A 10/2011. (III. 9.) AB határozatban a testület részletesen foglalkozott az önkéntesen létrehozott, önkormányzattal rendelkező és autonóm módon működő egyesületek és más szervezetek önállóságával, amelyet az államnak az egyesülési szabadságra tekintettel tiszteletben kell tartania (ABH 2011, 117, 126–127). Fentiek figyelembevételével az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Ptké. 11. § (6) bekezdésének „jogi szakvizsgálóval rendelkező” szövegrésze nem áll kapcsolatban az Alaptörvény egyesülési jogról szóló VIII. cikk (2) és (5) bekezdésével sem, azok tartalmát nem érinti, így nem is korlátozhatja, mivel a szabadságjog lényegi tartalma, – azaz a létrehozás szabadsága, a csatlakozás lehetősége, a cél megválasztásának szabadsága és az önkéntes kilépés lehetősége – nem hozható érdemi, tartalmi összefüggésbe azzal, hogy az érdekképviselői célra alapított egyesület tagja, tisztségviselője, vagy alkalmazottja milyen szakmai feltételek esetén és milyen körben járhat el az egyesület tagjának képviseletében.
- [19] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza azt is, hogy az egyesüléshez való jog, az egyesület alapításának szabadsága mellett ugyanilyen alaptörvényi védelemben részesül az egyesület szabad tevékenykedéshez való joga is. Ez azonban nem jelenti egyúttal azt is, hogy az egyesület tevékenysége – ennek körében az egyes, pl. kulturális, művelődési, gazdasági, sport, egészségnevelési, környezetvédelmi, rendvédelmi, tűzkár-elhárítási tevékenység folytatásának szakmai feltételei – ne lennének a jogszabályoknak, végső soron az Alaptörvénynek alárendelve. Ebbe nyilvánvalóan annak a lehetősége is beletartozik, hogy a jogi szabályozás eredményeként az egyesület a korábban általa jogszerűen végzett, alapszabályában megfogalmazott, – jelen ügy esetében jogi képviseleti – tevékenység végzésére vonatkozó jogot csak a korábbiaktól eltérő feltételek biztosítása esetén gyakorolhatja.
- [20] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványozó által támadott jogszabályi rendelkezés a fentebb kifejtettek alapján, szabályozott keretek között lényegében lehetőséget nyújt arra, hogy az érdekképviselőt ellátó egyesület tagja, tisztségviselője, vagy alkalmazottja bírósági eljárásban meghatalmazottként a továbbiakban is eljárhasson saját tagja képviseletében, ugyanakkor ezt a lehetőséget a jogszabályi rendelkezés a jövőre nézve már képesítési feltételhez, konkrétan jogi szakvizsga meglétéhez, mint feltételhez köti.
- [21] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján úgy ítélte meg, hogy a Ptké. indítványozó által sérelmesnek tartott rendelkezése nem korlátozza Alaptörvénybe ütköző módon az indítványozót sem a jogi képviseleti tevékenység alapszabályában rögzített választhatósága, sem a jogi képviseleti tevékenység tényleges folytatása tekintetében. A jogi szakvizsga mint képesítési feltétel előírása jelen esetben sem a jogi képviseleti tevékenység ellehetlenítését vagy korlátozását jelenti, hanem olyan új és az indítványozó által is reálisan teljesíthető, objektív

feltételt tartalmazó garanciális jellegű szakmai szabály, amely a korábbiakhoz képest magasabb színvonalú jogi képviselési munka megvalósítását is célozza.

- [22] Jelen indítvány vonatkozásában, az indítványban állított alaptörvény-ellességgel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság utal még arra is, hogy értelmezésében a jogi képviselési munka ellátása olyan közjogi tartalmú és a köz-hitelesség biztosítását igénylő tevékenység, amely szoros kapcsolatban áll az ügyvédek által végzett jogi képviselési tevékenységgel, és ezen keresztül az Alaptörvényben foglalt alapjogok és alkotmányos értékek érvényre juttatását biztosítják {ld. 3002/2019. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [31]–[32]}. Ezzel összhangban az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványozó által kifogásolt szabályozás a jogi szakvizsga követelményének előírásával a Ptké. szerint ellátható peres képviselés szakmaiságát és a képviselt magánszemélyek érdekeinek védelmét is szolgálja.
- [23] Az Alkotmánybíróság a fent kifejtettek alapján megállapítja, hogy az érdek-képviselési célra létesített egyesületek képviselési jogával kapcsolatos szabályozás tartalmát a törvényalkotó szakmai érvek alapján és célok érdekében alakíthatja, ennek megfelelően a képviselési jog terjedelmének, képesítési feltételeinek a korábban hatályos szabályozástól eltérő meghatározása a peres eljárásokban nincs összefüggésben az egyesülési jog szabad gyakorlására vonatkozó alkotmányos joggal, és a továbbiakban is szabadon választható képviselésre irányuló tevékenység gyakorlásának akadályát vagy korlátját sem jelenti, ahogyan a jelen ügy indítványozója sincs elzárva a szabályozással az alapszabályában rögzített képviselési tevékenységének a gyakorlásától.
- [24] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak a szabályozás jogbiztonság elvét sértő, visszamenőleges hatását kifogásoló észrevételével összefüggésben megállapította, hogy a Ptké. szóban forgó szabályát a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról rendelkező 2017. évi CXXX. 115. §-a iktatta be a Ptké. 11. § (6) bekezdéseként. A törvény 2017. október 27-én került kihirdetésre és 2018. január 1-jén lépett hatályba. Erre vonatkozó eltérő rendelkezés hiányában az indítványozó által kifogásolt Ptké.-beli rendelkezés is ettől a naptól, a jövőre nézve hatályos és alkalmazandó, ezért a panaszban sérelmesnek állított szabályozás esetleges visszamenőleges hatása, jellege ez esetben még elvileg sem mérülhet fel.
- [25] Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában támadott Ptké. rendelkezés nem veti fel az Alaptörvény VIII. cikk (5) bekezdése sérelmét, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2021. március 2.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1169/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3099/2021. (III. 22.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 22.Gf.40.105/2015/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján a Fővárosi Ítéltábla 22.Gf.40.105/2015/7. számú ítélete ellen nyújtott be alkotmányjogi panaszt és kérte annak alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott határozat sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [2] Az Alkotmánybíróság főtítkárságának felhívására előterjesztett indítvány-kiegészítésben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére előterjesztett indítványi kérelmet az indítványozó visszavonta.
- [3] 2. Az ügy előzményeként az indítványozó előadta, hogy a Székesfehérvári Törvényszéken kezdeményezett peres eljárást, amely keresetet a Székesfehérvári Törvényszék 17.G.40.115/2012/38. számú ítéletével elutasította. Az indítványozó ezen ítélet ellen fellebbezést terjesztett elő a Fővárosi Ítéltáblánál. A fellebbezés alapján a Fővárosi Ítéltábla egyik tanácsvezető bírója a 14.Gf.40.105/2015/2. számú idéző végzésével 2016. március 10-ére tárgyalási időpontot tűzött ki, majd a tárgyalás hivatalból történő elhalasztásáról hozott 14.Gf.40.105/2015/3. számú végzést, amelyet a bíróság „az ítélezés időszerűbbé tételére irányuló intézkedések megvalósításával” indokolt. Ezt követően a Fővárosi Ítéltábla – az Országos Bírósági Hivatal elnöke a bírák Fővárosi Ítéltáblára történő kirendeléséről szóló 304/2015. (VII. 3.) OBHE határozatával (a továbbiakban: OBHE határozat) a Fővárosi Törvényszékről kirendelt bírákból álló tanácsa – 22.Gf.40.105/2015/5. számú idéző végzésével ismét tárgyalási határnapot tűzött ki 2015. november 26-ára. A Fővárosi Ítéltábla 22.Gf.40.105/2015/7. számú, 2015. november 26-án kelt ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [4] 3. Az indítványozó a Fővárosi Ítéltábla 22.Gf.40.105/2015/7. számú ítélete ellen előterjesztett alkotmányjogi panaszát arra alapozta, hogy az ügyében alkotmányellenes kirendelés alapján járt el a Fővárosi Ítéltábla nevében három olyan bíró, akik egyébként a Fővárosi Törvényszék bírói (illetve a Fővárosi Törvényszék egyik tanácsának tagjai), ami a tisztességes eljáráshoz való jogát sérti. Álláspontja szerint ez a 36/2013. (XII. 5.) AB határozattal elbírált ügyáthelyezéssel azonos alkotmányos megítélés alá esik, mivel szerinte a bírói kirendelés valójában ügyáthelyezést eredményez. Kiemelte, hogy az Alkotmánybíróság egy „tágabb” kijelölést – amely az eljáró bírói fórumra vonatkozott – is alkotmányosértőnek minősített. Álláspontja szerint az OBHE határozat alapján történt kirendelés jogellenes volt, ezért ügyében jogellenesen megalakított fórum járt el. A jogellenességet abban látja, hogy a kirendelésre nem a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.), illetve a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) alapján történt, hanem valójában ügyáthelyezés alapján, mivel ténylegesen egy alsóbb szintű fórum járt el a fellebbezés tárgyában. Ezt azzal indokolta, hogy a Fővárosi Ítéltábla helyett ténylegesen a Fővárosi Törvényszék járt el, mivel annak egyik tanácsa hozott ítéletet az ügyében.
- [5] Az indítványozó szerint ezzel megfosztották eredeti bírójától, s mivel az indítványozó peresztes volt az ügyben, ezért a bírói pártatlanság sérelme is felvethető. Utalt arra, hogy az a gyakorlat, hogy egy alsóbb szintű bíróságon eljáró bírót magasabb szintű bírói fórumra rendelnek ki nem vet fel alkotmányossági problémát, mivel ilyen esetben képzési okból, „az adott bíróság szervezetében dolgozó, arra tudással és tapasztalattal rendel-

kező két bírótárs segíti az ítélezést”. Az indítványozó érvelése szerint azonban az ő ügyében a képzési ok nem játszott szerepet, mivel kizárólag a Fővárosi Törvényszék három bírója alkotta az ügyében eljáró tanácsot. Álláspontja szerint ezért az ő ügyében a törvényes bíróhoz való joggal kapcsolatban kialakított alkotmányossági követelmények nem érvényesültek, mivel ügyében nem az általános szabályok szerinti hatáskörrel és illetékességgel rendelkező fórum járt el, hanem egy alsóbb bírói fórumról összeállított testület. Emiatt az ügyelosztási renddel kapcsolatos alkotmányossági követelmény sem érvényesülhetett. Ezért az eljáró bírók kijelölése, vagyis az OBHE határozat nem felelt meg az előreláthatóság és objektivitás követelményének, ezzel megsértve az indítványozó törvényes bíróhoz való jogát, ami peresítéséhez vezetett, amit az indítványozó jogilag megalapozatlannak tart a kirendelés módja miatt. Indítvány-kiegészítésében hangsúlyozta az indítványozó, hogy az OBHE határozatban történt bírókirendelés miatt következett be alapjogsérelme.

- [6] A jogorvoslathoz való jog sérelme kapcsán arra hivatkozott az indítványozó, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlatában a tisztességes eljáráshoz való jog követelményeit a jogorvoslathoz való jogra is vonatkoztatja, s a jogorvoslati jog alapvető sajátosságának a döntéshozótól elkülönült szerv eljárását tekinti. Az indítványozó szerint nem volt lehetősége jogorvoslati jogát gyakorolni, mivel az első fokon eljáró fórummal azonos szintű bírói fórum hozott döntést fellebbezése tárgyában. Emiatt sérült a jogorvoslathoz való joga. Indítvány-kiegészítésében az indítványozó a jogorvoslati joga sérelmére vonatkozó érvelését azzal egészítette ki, hogy az OBHE határozat ellen nem volt jogorvoslati lehetősége, így nem tudott fellépni törvényes bíróhoz való joga érdekében.

II.

- [7] 1. Az Alaptörvény indítványban hivatkozott rendelkezései:

„XVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

- [8] 2. A Bszi. 2015. július 1.–2017. december 31. között hatályos, indítvánnyal érintett rendelkezései:

„8. § (1) Senki sem vonható el törvényes bírójától.

(2) A törvény által rendelt bíró az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró.”

„9. § (1) Az ügyelosztási rendet – a bírói tanács és a kollégiumok véleményének ismeretében – a bíróság elnöke határozza meg, legkésőbb a tárgyévet megelőző év december 10. napjáig. Az ügyelosztási rend a tárgyévből szolgálati érdekből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható.

(2) Ha a bírót a bíróságra az ügyelosztási rend meghatározását követően rendelik ki, az ügyelosztási rendet ennek megfelelően ki kell egészíteni.”

„10. § (1) Az ügyelosztási rend tartalmazza, hogy az adott bíróságon milyen összetételű és számú tanácsok működnek, a bírák, a tanácsok – ideértve a kirendeléssel foglalkoztatott bírákat is – és a törvényben meghatározott ügyben az egyesbíró hatáskörében eljáró bírósági titkárok melyik ügycsoportba tartozó ügyeket intézik, akadályoztatásuk esetén ki jár el helyettük, az ügyek elosztására melyik bírósági vezető jogosult, továbbá, hogy az ügyek elosztása milyen módon történik. Az ügyelosztási rend a tárgyalási tevékenységet folytató bírósági vezetők által tárgyaló ügyek körét és az ezekre vonatkozó elosztási módot is magában foglalja. Az ügyelosztási rend rögzíti mely tanácsok, bírák járnak el a polgári perrendtartásról szóló törvény szerinti kiemelt jelentőségű perekben, továbbá a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény [...] szerinti kiemelt jelentőségű ügyekben.

(2) A Kúria ügyelosztási rendjében meg kell jelölni azt is, hogy az önkormányzati tanács és az elvi közzétételi tanács tagjaként mely bírák járnak el, továbbá azt, hogy az egyes bírák melyik szakágú jogegységi tanácsban járhatnak el.

(3) Az ügyelosztási rend kialakítása során figyelembe kell venni az ügyek jelentőségét, munkaigényességét – különös tekintettel a kiemelt jelentőségű perekre és kiemelt jelentőségű ügyekre –, az ügyérkezés statisztikai adatait, emellett törekedni kell az arányos munkateher megvalósítására is.”

„11. § (1) Az ügyelosztási rendet és annak módosítását, kiegészítését az érintettekkel haladéktalanul ismertetni kell és a bíróságon, a felek által is hozzáférhető helyen ki kell függeszteni, továbbá a bíróságok központi internetes honlapján [...], valamint – ha a bíróság azzal rendelkezik – az érintett bíróság honlapján közzé kell tenni. (2) Az ügyelosztási rendtől az eljárási törvényekben szabályozott esetekben, továbbá igazgatási úton a bíróság működését érintő fontos okból lehet eltérni.”

III.

- [9] Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az érdemi elbírálással szemben támasztott követelményeknek.
- [10] 1. Az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdésében, valamint 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjában foglalt követelményeknek eleget tesz. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőn belül adta postára, megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, valamint kifejezett kérelmet terjesztett elő a Fővárosi Ítéletábró indítvánnyal támadott döntése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjai].
- [11] Az Abtv. 27. §-ában meghatározott egyedi ügyben való érintettség megállapítható: az indítványozó, mint az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló per felperese, nyilvánvalóan érintettnek tekinthető. A panasszal támadott döntéssel szemben további (rendes) jogorvoslati eljárás nem vehető igénybe, ezért a panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdés b) pontjában és az Ügyrend 32. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt követelményeknek eleget tesz.
- [12] Ugyanakkor azt is megállapította az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét állító indítványi kérelem nem tartalmaz a támadott ítélet alaptörvény-ellenességére vonatkozó önálló okfejtést: az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog kapcsán kifejtettek alapján kérte a jogorvoslati eljárás való jog sérelmének megállapítását is. Ezért ezen indítványi kérelem tekintetében az Alkotmánybíróság érdemi alkotmányossági vizsgálatot nem folytatott le.
- [13] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét állító indítványi kérelem kapcsán az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az indítványozó törvényes bírósághoz való jogának sérelme – miszerint az OBHE határozat alapján történt kirendelést követően a korábbi ügyelosztási rendtől eltérően másik bírói tanács járt el az ügyben – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel, ezért az Abtv. 29. §-a alapján ezen indítványi kérelem kapcsán érdemi alkotmányossági vizsgálatnak van helye.
- [14] 2. Az Alkotmánybíróság a 3128/2020. (V. 15.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) már foglalkozott a jelen indítványban is hivatkozott OBHE határozattal történt bírói kirendelés alkotmányosságával, szintén az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése alapján, az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány ügyében.
- [15] Az Abtv. 31. § (1) bekezdése értelmében „[h]a alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszoknak, valamint bírói kezdeményezés alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló vizsgálatának. (2) Ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett panaszos által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírósági eljárásnak nincs helye.”
- [16] Jelen alkotmányjogi panasz alapján tehát – bár az indítványban felvetettek részben egybeesnek az Abh.-ban vizsgált alkotmányossági felvetésekkel – *res iudicata* megállapításának nincs helye, mivel a panasz tárgya nem azonos az Abh. alapjául szolgáló panasz tárgyával (nem azonos a támadott bírói döntés és nem ugyanazon ügyben érintett indítványozó az indítvány előterjesztője).
- [17] Az Ügyrend 65. § (3) bekezdése értelmében „[o]kafogyottság címén kell az alkotmánybírósági eljárást megszüntetni, ha az Alkotmánybíróság által korábban alkotmányosértőnek minősített és megsemmisített jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alkotmányossági felülvizsgálatát más alaptörvényi tételre (alkotmányos össze-

függésre) tekintettel kéri felülvizsgálni, mint amilyen alkotmányos összefüggés alapján az Alkotmánybíróság az adott jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést megsemmisítette”.

- [18] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy nincs helye az eljárás megszüntetésének okafogyottság alapján, mivel az indítvány nem jogszabály alkotmányossági vizsgálatra irányul: az OBHE határozat, illetve az annak alapjául szolgáló Bszi. és Bjt. rendelkezései alkotmányossági vizsgálatát nem kezdeményezte sem az Abh. indítványozója, sem a jelen ügy indítványozója.
- [19] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság – a felvetett alkotmányossági probléma azonosságára tekintettel – az Abh.-ban a jelen ügygel összefüggő alkotmányossági probléma kapcsán tett megállapításaira figyelemmel folytatta le vizsgálatát.

IV.

- [20] Az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem megalapozott.
- [21] 1. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére vonatkozó indítványi kérelmét illetően elsőként utal a tisztességes eljáráshoz való joggal, ezen belül a törvényes bíróhoz való joggal kapcsolatos gyakorlatára.
- [22] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos gyakorlatából a jelen ügy szempontjából a következőket tekinti relevánsnak. Elvi jelentőségű megállapításokat először a – gyakorlata során többször megerősített – 6/1998. (III. 11.) AB határozat tett, így erre a döntésre hivatkozott többek között az Abh. is. A 2/2017. (II. 10.) AB határozatában az Alkotmánybíróság úgy fogalmazott: „A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága, a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és a pártatlanság kívánalma, továbbá az észszerű határidőn belüli elbírálás követelménye. A szabály de facto nem állapítja meg, de az Alkotmánybíróság értelmezése szerint része a tisztességes eljárásnak az is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége [22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]].” [2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [50]]
- [23] A törvényes bíróhoz való joggal foglalkozott a 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, amely utalt a 993/B/2008. AB határozatban tett megállapításokra. Ebben úgy fogalmazott: „a »törvényes bírótól való elvonás tilalma« [...] – az önkényes ügyelosztási renddel szemben – az eljárás résztvevőit megillető biztosíték, aminek csak egyik eleme a Bszi. szabályaira épülő szolgálati beosztás szisztémája. Annak megítélésakor, hogy a konkrét ügyben ki tekinthető törvényes bírónak, ugyanilyen súllyal jönnek számításba – többek között – az eljárási törvénynek a hatáskörre, illetékességre, a jogorvoslati rendre és a tisztességes eljárás követelményének biztosítására vonatkozó további rendelkezései. Az pedig éppen a törvény előtti egyenlőség érvényesülését szolgálja, hogy az említett jogszabályok mindenki számára olyan bíró közreműködését garantálják, akitől az ügy tárgyilagos megítélése nyilvánvalóan elvárható.” [36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [33]]
- [24] A 21/2014. (VII. 15.) AB határozat szintén a törvényes bíróhoz való jog kapcsán a következőket fejtette ki: „Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyét a törvény által felállított bíróság bírálja el. A törvény által felállított bíróságra vonatkozó követelmény magában foglalja a törvényes bíróhoz való jogot, vagyis azt, hogy egy konkrét ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bíróság járjon el. Ezt az alkotmányos elvet a [Bszi.] az Alapelvek között úgy fogalmazza meg, hogy senki sem vonható el törvényes bírójától [8. § (1) bekezdése]. Ezen túlmenően a Bszi. ismeri a törvény által rendelt bíró fogalmát, aki pedig az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró [8. § (2) bekezdés]. Az ügyelosztási rendet az objektivitás és a személytelenség biztosítása, az önkényesség kizárása érdekében előző évben állapítja meg a bíróság elnöke, amely a tárgyévben kizárólag szolgálati érdekből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható [9. § (1) bekezdés].” (Indokolás [76])
- [25] Az Abh. rámutatott arra is, hogy az „Alkotmánybíróság több határozatában is vizsgálta az ügyelosztási rend és a törvényes bíróhoz való jog összefüggéseit. A 21/2014. (VII. 15.) AB határozatban a testület alaptörvény-ellenességet állapított meg, ugyanis az adott ügyben az elsőfokú szolgálati bíróság elnöke – függetlenül attól, hogy a szolgálati bíróság rendelkezett-e ügyelosztási tervvel – azzal, hogy saját mérlegelése alapján jelölte ki az elsőfokú szolgálati bíróság tanácsát és a vizsgálóbiztost (Indokolás [81]). A 3003/2019. (I. 7.) AB határozatban,

illetve a 3357/2017. (XII. 22.) AB határozatban ugyanakkor, érdemi vizsgálatot követően, nem állapított meg alaptörvény-ellenességet. Az idézett döntések konklúziója az, hogy ha az ügyet elvonják attól a bírótól (bírói tanácstól), akinek a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon érvényes ügyelosztási rend alapján el kellene járnia, akkor ez adott esetben a törvényes bíróhoz való jog sérelmének a megállapítására vezethet, ugyanakkor az ügyelosztási rendtől való eltérés megfelelő indokok esetén elfogadható. Az alapvető jogra vonatkozó alkotmányossági vizsgálat fókuszában az a kérdés áll, hogy történt-e olyan beavatkozás, jellemzően külső behatás a konkrét ügyben, amely érintette, befolyásolta az eljáró bíró személyét (az eljáró bíróságot, bírói tanácsot, esetleg annak összetételét), és ez a külső behatás nem igazolható, önkényes változást eredményezett az ügy elbírálásában [lásd például: 21/2014. (VII. 15.) AB határozat; 36/2013. (XII. 5.) AB határozat; 33/2012. (VII. 17.) AB határozat]. Az alapjogi kérdések e szempont mentén különíthetők el az Alkotmánybíróság által nem vizsgálható törvényességi kérdésektől {3076/2020. (III. 18.) AB határozat, Indokolás [20]–[22]}.” (Indokolás [39])

- [26] 2. Az Alkotmánybíróság az Abh.-t megelőző eljárásban megkereste a Fővárosi Ítéltábla elnökét az OBHE határozattal történt bírói kirendelés okaival, illetve az érintett időszakra irányadó ügyelosztási renddel kapcsolatban. A megkeresésre adott választ a következőképpen foglalta össze az Abh.:

„A törvényes bíró a köztársasági elnök által kinevezett hivatásos bíró, aki beosztás vagy kirendelés alapján jár el az adott bíróságon. A törvény által rendelt bíró az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró [Bsz. 8. § (2) bekezdés]. A [Bjt.] 31. § és 32. § rendelkezései lehetőséget adnak a bíróknak más szolgálati helyre történő kirendelésére, illetve a Bsz. 76. § (5) bekezdés *h*) pontja biztosítja az OBH elnöke számára a jogkört a bíró más szolgálati helyre történő kirendelésére. A Bjt. 31. § (2) bekezdése szerint pedig a bírót a bíróságok közötti ügyteher egyenletes elosztásának biztosítása vagy szakmai fejlődésének elősegítése érdekében más szolgálati helyre lehet kirendelni.

Az OBH elnöke az [OBHE határozat] ezen jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően rendelt ki kilenc bírót – köztük az indítványozó által sérelmesnek ítélt határozatot hozó bírókat is – a Fővárosi Törvényszékről a Fővárosi ítéltáblára. Az indítványozó megalapozatlan hivatkozásával ellentétben az OBH elnöke ezen határozatában nem bírói tanács, hanem bírók kirendeléséről döntött. Mivel pedig a Bjt. 31. § (1) és (2) bekezdése, illetve az OBHE határozat is bírók kirendeléséről rendelkezik, aggálytalanul megállapítható, hogy az indítványozónak sem a tisztességes eljáráshoz való joga, sem a törvényes bíróhoz való joga nem sérült. A Fővárosi Ítéltábla elnökének az ügyelosztási rend mellékletében alkalmazott téves szóhasználata – a »kirendelt tanács« megfogalmazás – nem eredményezi a hivatkozott alapjogok sérelmét, ugyanis az OBH elnöke a Bjt. 31. § (1)–(2) bekezdésének megfelelően bírók kirendeléséről határozott. Így önmagában az a körülmény, hogy a Fővárosi Ítéltáblának az ügyelosztási rendben meghatározott másodfokú tanácsa munkaszervezési okokból esetlegesen nem a Fővárosi Ítéltábla épületében, hanem a más bírósági épületben tartotta meg az ügy tárgyalását, tanácsülést, nem eredményezi a törvényes bíróhoz való jog sérelmét.

Az ügyelosztási rend a tárgyévben szolgálati érdekből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható. A Bsz. 9. § (2) bekezdése alapján, ha a bírót a bíróságra az ügyelosztási rend meghatározását követően rendelik ki, az ügyelosztási rendet ennek megfelelően ki kell egészíteni. A Fővárosi Ítéltábla 2015. augusztus 25. napján kelt, és az interneten közzétett ügyelosztási rendje tartalmazta, hogy »[a] Fővárosi Ítéltáblára kirendelt bírák a beosztási helyüknek megfelelő bírósággal kötött együttműködési megállapodás szerint kiosztott ügyekben járnak el, melyet az ügyelosztási rend melléklete rögzít«. A Fővárosi Ítéltábla ezen ügyelosztási rendje alapján a 22. Pf. tanács járt el az alkotmányjogi panasszal érintett ügyben és hozott döntést 2015. október 29. napján. Az ügyelosztási rend mellékletében egyúttal feltüntetésre kerültek az eljáró tanács tagjai és az általuk elbírálásra kerülő ügyek ügyszámmal megjelölve, melyek között szerepelt a jelen alkotmányjogi panaszeljáráshoz támadott másodfokú eljárás ügyszáma is. Megalapozatlan tehát az indítványozó azon hivatkozása, hogy az ügyelosztási rendben ne szerepelt volna az eljáró másodfokú tanács.

Az ügyek kiosztása biztosította azt is, hogy megfelelő szakértelemmel rendelkező bíró járjon el az ügyben. A kirendelt bírók olyan típusú ügyeket kaptak, amelyek a helyi (Fővárosi Törvényszéki) ügyelosztási rend szerint is a tanácsuk referációjába tartoztak.” (Indokolás [18]–[21])

- [27] Az Alkotmánybíróság jelen eljárásában nem tartotta indokoltnak a Fővárosi Ítéltábla elnökének megkeresését ugyanazon kérdésekkel összefüggésben, amelyekkel kapcsolatban az Abh.-t megelőző eljárásban már meg-

kereséssel élt, ezért az idézett megkeresésre adott válaszokat jelen ügyben is figyelembe vette alkotmányossági vizsgálata során.

- [28] 3. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is figyelemmel volt arra, hogy az indítvány nem jogszabály, hanem bírói döntés vizsgálatára irányul.
- [29] A rendelkezésre álló iratok alapján az indítványozó jogorvoslati ügyében a Fővárosi Ítéltáblán olyan bírói tanács járt el, amelynek tagjai az eredeti beosztásukból eredő ítélkezési tevékenységük megtartása nélkül, hozzájárulásukkal végeztek ítélkezési tevékenységet a Fővárosi Ítéltáblán, az OBHE határozatban meghatározott időtartamra történt kirendelésük alapján. Kirendelésükre a Bszi. 76. § (5) bekezdésének *h*) pontja, valamint a Bjt. 31. § (1) bekezdése alapján került sor, amely rendelkezések kapcsán az indítványozó által hivatkozott 36/2013. (XII. 5.) AB határozat nem állapított meg alaptörvény-ellenességet.
- [30] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban azt is megállapította, hogy „az ítélkezési tevékenységet valamely konkrét bíróságon, a törvény szerinti, szabályszerű kijelölés alapján igazságügyi érdekből (pl. ügyhátralék feldolgozása, az ügyek észszerű időn belül való befejezésének elősegítése) végző bíró(k) – meghatározott, garanciális tartalmú előírások érvényesülése esetén – szintén beleértendő(k) a törvény által rendelt bíró fogalmába. A kirendelésre ugyanis kizárólag (sarkalatos) törvény rendelkezése alapján (Bjt. III. Fejezet, 17. cím), ebben meghatározott célból [Bjt. 31. § (2) bekezdés], garanciális tartalmú előírásoknak [Bjt. 31–33. §] megfelelő módon kerülhet sor.” Az indítványozó kizárólag a kirendelés alkotmányosságát vitatta – az annak alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezéseket nem –, illetve az ügyelosztási rendre vonatkozó törvényi szabályok megsértését állította.
- [31] A Bszi. 9–11. §-a határozza meg az ügyelosztási rend szabályait, amelyek a bírók más bíróságra történő kirendelését is lehetővé teszik azzal, hogy ezekre az esetekre speciális rendelkezéseket állapítanak meg. Ilyen esetekre a Bszi. előírja, hogy a tárgyévet megelőző év december 10. napjáig meghatározandó ügyelosztási rendet a kirendelés(ek)re tekintettel kell megalkotni. Amennyiben azonban a kirendelésre ezt követően kerül sor, az ügyelosztási rendet ki kell egészíteni (Bszi. 9. §), azt az érintettekkel haladéktalanul ismertetni kell, a bíróságokon a felek által is hozzáférhető helyen ki kell függeszteni, illetve a bíróságok központi internetes honlapján, valamint – amennyiben azzal rendelkezik – az érintett bíróság honlapján is közzé kell tenni (Bszi. 11. §).
- [32] 4. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ez azt jelenti, hogy az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, ugyanakkor egy-egy eljárási szabálysértés esetén is lehet az eljárás egészében *fair*, méltányos, tisztességes {6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]; 3001/2020. (II. 4.) AB határozat, Indokolás [40]}.
- [33] Vagyis az adott bíróságon szabályszerű kirendelés alapján ítélkező tevékenységet végző bírók (vagy bírói tanácsok) esetében törvényes lehetőség van arra, hogy egyes konkrét eljárásokban törvény alapján kirendelt (vagyis törvényes) bíróként lássák el e feladatukat. Amint arra az Abh. rámutatott: garanciális jelentősége van annak, hogy a szabályszerű kirendelésen felül sor kerüljön a kirendelésekkel összefüggésben az ügyelosztási rend módosítására-kiegészítésére, valamint hozzáférhetővé és közzétételére, „mivel a törvényes bírói minőségnek fogalmi eleme az ügyelosztási rendben történő megjelenés is, vagy a más módon tudomásszerzés lehetősége az eljáró bíróról” (Indokolás [44]).
- [34] Az Alkotmánybíróság az OBHE határozattal történt kirendeléssel összefüggésben az Abh.-ban megállapította, hogy a Fővárosi Ítéltáblán másodfokon eljáró bírói tanács esetében nem merült fel olyan körülmény, amely a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére vezetne. „Az érintett bírók kirendelése törvényi rendelkezéseken, illetve az OBH elnökének a Bírósági Közlönyben megjelent alapult, vagyis törvényes bírónak minősültek, eljárási és döntéshozatali jogosultsággal bírtak. A kirendelést követően a Fővárosi Ítéltábla, még az ítélkezési szünet alatt, vagyis az ügy érdemi tárgyalását megelőzően, kiegészítette az ügyelosztási rendjét (2015. augusztus 25.), mely feltüntette az ügyben eljáró tanácsot, illetve tanácsra osztott nagyszámú ügy között az indítványozó ügyét is. Ugyan az ügyek kiosztására az ügyelosztási rend kiegészítését megelőzően került sor, ugyanakkor a rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg, hogy nem objektív szempontok alapján, hanem önkényesen, a pártatlanság követelményét sértő módon döntött volna erről a bíróság. Az ügyek »vakon« találták meg bíróikat. A Fővárosi Ítéltábla megkeresésre adott válasza értelmében az ügyek elosztásának automatizmusa nem kérdőjelezhető meg: annak ellenére, hogy az ügyelosztási rend csak a későbbiekben módosult, a hátralékos ügyek nem egyedi vezető döntés alapján, hanem az ügyszámok adta automatikus csoportokban kerültek a kirendelt bírókból összeállított tanácsokhoz. Alapjogi szempontból az ügyelosztási rend

intézményének célja az ügyek befolyástól mentes megítélésének biztosítása, ez ugyanakkor nem jelenti azt, hogy pusztán az ügyelosztási renddel kapcsolatos formai szabályok feltétlen követelményt képeznének, melyek megsértése automatikusan a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét képezné. Erre utal az is, hogy maga a Bszi. is lehetővé teszi, hogy az ügyelosztási rendtől, többek között, a bíróság működését érintő fontos okból, el lehessen térni.” (Indokolás [45])

- [35] Figyelemmel a jelen alkotmányjogi panaszban felvetett kifogásokra, amelyek az Abh.-ban vizsgált ugyanazon OBHE határozat alapján kirendelt ugyanazon bírói tanács ítélkezése alkotmányosságát vitatta, az Alkotmánybíróság megerősíti, hogy a bírák OBHE határozattal történt kirendelése és az ügyelosztási rend utólagos módosítása önmagában nem vezet a tisztességes eljáráshoz – azon belül a törvényes bíróhoz – való jog sérelmére.
- [36] A bírók az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése szerint függetlenek, csak a törvényeknek vannak alárendelve, ítélkezési tevékenységükben nem utasíthatóak. Ezért az érintett bírók kirendelésével összefüggésben az indítványozó alapvető jogai valójában csak akkor sérülhettek volna, ha az eljáró bírók a saját döntésüket bírálták volna felül, ami objektív kizárási ok. Egyebekben viszont, önmagában amiatt, hogy az ügyben első fokon hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság a Székesfehérvári Törvényszék, vagyis a kirendelt bírák szolgálati helyével azonos szintű bíróság volt, az általuk az Ítéletábrán meghozott döntés nem tekinthető az elsőfokú bíróság újabb döntésének.
- [37] Az ügy összes körülményére tekintettel ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme az indítványban felhívott érvek alapján nem állapítható meg.
- [38] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította. Az Alkotmánybíróság a döntést az Abtv. 47. § (1) bekezdése, az Ügyrend 5. § (1) bekezdése, valamint 31. § (6) bekezdése alapján eljárva hozta meg.

Budapest, 2021. március 2.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/577/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3100/2021. (III. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Salamon László* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 1.Bpkf.960/2019/2. végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Győrffy István ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] A Hajdúböszörményi Járásbíróság 2016. augusztus 30-án kelt 2.Bpk.183/2016/2. számú tárgyalás mellőzésével hozott végzésében az indítványozóval szemben hamis vád büntette miatt 280 óra közérdekű munka büntetés szabott ki. A végzés 2016. október 24-én jogerőre emelkedett. A közérdekű munka büntetés végrehajtásával összefüggésben a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal pártfogó felügyelője 2017. október 9-én meghallgatta az elítéltet, melynek során részletesen tájékoztatta kötelezettségeiről, illetve azok megszegésének következményeiről. 2017. október 17-én megtörtént a munkavégzés helyének, valamint a munkavégzés kezdő napjának kijelölése.
- [3] Az elítélt közérdekű munkavégzését a kijelölt napon nem kezdte meg, ezért 2018. augusztus 30-án a pártfogó felügyelő felszólította a munkavégzés haladéktalan megkezdésére. A felszólítást követően az elítélt munkavégzését 2018. szeptember 7-én megkezdte. A pártfogó felügyelő a nem megfelelő ütemben végzett munkavégzés miatt 2018. november 29-én figyelmeztette az elítéltet. A pártfogó felügyelő 2019. január 3-án ismét felszólítást küldött az elítéltnek, és figyelmeztette kötelezettségei megszegésének következményeire. Figyelembe vette a pártfogó felügyelő, hogy az elítéltnek egészségügyi problémái voltak, beszerzett foglalkoztathatósági szakvéleményt, amely alapján az elítélt munkavégzési képességei ugyan csökkentek, de annak nem volt akadálya, hogy a megfelelő feltételeket biztosító letöltőhelyen munkát végezzen. Az elítélt ezt követően 2019. január 14. és 25. között 12 óra munkát végzett. 2019. február 26-án az elítélt egészségügyi problémáiról tájékoztatta a pártfogó felügyelőt, amelyre vonatkozó igazolást 2019. március 4-én meg is küldte. Ezt követően azonban a pártfogó felügyelőt nem kereste, a távolmaradását nem indokolta, munkavégzési kötelezettségének nem tett eleget. Erre tekintettel a pártfogó felügyelő 2019. március 6-án javaslatot tett, amely alapján 2019. március 28-án a Hajdú-Bihar Megyei Ügyészség indítványozta a közérdekű munka büntetés szabadságvesztésre történő átváltoztatását.
- [4] A Debreceni Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 2019. május 15-én kelt 4.Bv.386/2019/8-II. számú végzésével a 268 óra közérdekű munka büntetés 67 nap fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról döntött. A törvényszék hangsúlyozta, hogy a pártfogó felügyelő a meghallgatáson, valamint írásban is többször figyelmeztette az elítéltet munkavégzési kötelezettségére, valamint annak elmulasztása jogkövetkezményeire. A törvényszék büntetés-végrehajtási csoportja figyelemmel volt az elítélt korábbi büntetés-végrehajtási ügyek során tanúsított magatartására, amely alapján azt a következtetést vonta le, hogy az elítélt alapos ok nélkül próbálta magát kivonni a munkavégzési kötelezettség alól. A törvényszék büntetés-végrehajtási csoportja figyelembe vette ezen túlmenően az elítélt egészségi állapotát, az elítélt saját elmondását, valamint a becsatolt orvosi iratokat, amely alapján azt állapította meg, hogy egészségi állapota nem romlott ahhoz képest, amikor a foglalkoztathatósági szakvélemény szerint korlátozottságát figyelembe véve kijelölhető volt számára új munkavégzési hely és munka, amely meg is történt.
- [5] A végzés ellen az elítélt, valamint védője fellebbezést jelentettek be. A Debreceni Törvényszék 2019. október 1-jén kelt 1.Bpkf.398/2019/9. számú végzésével a Büntetés-végrehajtási Csoport végzését helyben hagyta, a védő fellebbezését, mint nem joghatályosnak tekintett fellebbezést, elutasította. Ezen elutasító rendelkezés ellen a védő fellebbezést nyújtott be, amely alapján a Debreceni Ítéltábla 2019. december 19-én kelt

Bpkf.III.670/2019/6. számú végzésével a fenti határozatot hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasította.

- [6] A megismételt eljárásban a Debreceni Törvényszék az elítélt indokolás nélküli fellebbezését, valamint a védő fellebbezését alaptalannak találta, az elsőfokú végzésben foglaltakkal minden szempontból egyetértett, ezért 2020. január 8-án kelt 1.Bpkf.960/2019/2. számú végzésével a büntetés-végrehajtási csoport átváltoztatásról szóló végzését helyben hagyta.
- [7] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal élt a büntetés-végrehajtási csoport elsőfokú, valamint a törvényszék másodfokú végzésével szemben.
- [8] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét állította azzal összefüggésben, hogy az eljáró bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, valamint hogy a bíróság a másodfokú eljárásról nem tájékoztatta az indítványozót és a védőjét, ezért nem volt lehetőségük érdemi nyilatkozattételre. Ezzel összefüggésben hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog sérelmére is. Az indítványozó álláspontja szerint azzal, hogy a bíróság kötelezte a közérdekű munka büntetés ledolgozására, miközben egészségügyi problémái miatt többször táppénzen is volt, megsértette az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdésében foglalt testi és lelki egészséghez való jogát.
- [9] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [10] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján terjesztette elő az alkotmányjogi panaszt, melyet az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint hatvan napon belül kell benyújtani. Az indítványozó a panaszt a törvényi határidőn belül terjesztette elő. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát jogi képviselő útján nyújtotta be, a jogi képviselő meghatalmazását csatolta. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [11] 3.2. Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont szerinti, a határozott kérelemre vonatkozó feltételeknek csak részben felel meg. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem adott elő olyan indokolást, amely alkotmányjogilag értékelhető módon támasztja alá a támadott bírói döntés és a testi, lelki egészséghez való jog vélt sérelme közötti összefüggést. Az indítványozó az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdésével összefüggésben valójában azt kifogásolta, hogy a bíróság nem vette figyelembe egészségügyi állapotát és munkavégzésre kötelezte. Önmagában az, hogy az indítványozó a számára hátrányos, de az egyébként megindokolt bírói döntés érvelését tévesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés. Így ez az indítványelem nem felel meg a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában megfogalmazott indokolási kötelezettség követelményének. Erre figyelemmel az alkotmányjogi panasz – az említett alaptörvényi rendelkezés tekintetében – érdemi elbírálásra nem alkalmas.
- [12] 3.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [13] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmére hivatkozott az eljáró bíróság több vélt szabálysértésével összefüggésben. Az indítványozó az eljáró tanács összetétele kapcsán a törvényes bíróhoz való jog sérelmét állította, mivel a Debreceni Törvényszék honlapján az ügyelosztási rend nem került megfelelőképpen feltüntetve, így az indítványozó álláspontja szerint a tanácsok sem kerültek megalakításra.

Ezzel összefüggésben az indítványozó kizárási indítványt terjesztett elő, amellyel kapcsolatban azt kifogásolta, hogy azt az eljáró bíróság nem bírálta el.

- [14] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a törvényes bíróhoz való jog követelménye azt foglalja magában, hogy „egy konkrét ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bírói fórum (bíró) járjon el. Ezt az alkotmányos elvet a Bszi. az Alapelvek között úgy fogalmazza meg, hogy senki sem vonható el törvényes bírójától [8. § (1) bekezdése]. A törvény által rendelt bíró pedig az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró [8. § (2) bekezdés]. A törvényes bíró tehát: a törvényben előre meghatározott hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend szerint kijelölt bíró. Az ügyelosztási rendet az objektivitás és a személytelenség biztosítása, az önkényesség kizárása érdekében előző évben állapítja meg a bíróság elnöke, amely a tárgyévben kizárólag szolgálati érdekből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható [9. § (1) bekezdés]. Ebből következik, hogy a bíró és az ügy egymáshoz rendelése alkotmányosan csak előre meghatározott, általános szabályok alkalmazásával objektív alapokon történhet.” {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [32]; 3272/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [44]}
- [15] A törvényes bírótól való elvonás tilalma – az önkényes ügyelosztási renddel szemben – az eljárás résztvevőit megillető biztosíték, aminek csak egyik eleme a Bszi. szabályaira épülő szolgálati beosztás szisztémája. Annak megítélésekor azonban, hogy a konkrét ügyben ki tekinthető törvényes bírónak, ugyanilyen súllyal jönnek számításba – többek között – az eljárási törvénynek a hatáskörre, illetékességre, a jogorvoslati rendre és a tisztességes eljárás követelményének biztosítására vonatkozó további rendelkezései {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [33]; 21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [75]; 3375/2017. (XII. 22.) AB határozat, Indokolás [40]}.
- [16] Jelen ügyben az iratok alapján megállapítható, hogy a Debreceni Törvényszék Büntető Kollégiumának ügyelosztási rendjét a kollégiumvezető jóváhagyta, amely alapján megállapítható, hogy az ügyek kiosztására jogosult vezető a hatályos ügyelosztási rendnek megfelelően a törvényszék 1.Bf. tanácsára osztotta az ügyet. Az, hogy az ügyelosztási rend melléklete adott napon nem volt elérhető a bíróság honlapján, nem jelenti azt, hogy az eljáró tanács ne lett volna megfelelőképpen megalakítva. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a fentiekre tekintettel nem merült fel a törvényes bíróhoz való jog sérelme, ezért az indítvány nem vet fel az Abtv. 29. §-a szerinti bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [17] Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben több a bírósági eljárás során történt vélt vagy valós eljárási szabálysértésre hivatkozott. Azt kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság nem tájékoztatta megfelelően a tanácsulésről, valamint az ügyészi átíratról, és ezért nem tudott megfelelően érvelni a másodfokú eljárás során. Hivatkozott továbbá arra, hogy a bírósággal szemben benyújtott elfogultságra alapított kizárási indítványa nem került elbírálásra.
- [18] Az Alkotmánybíróság az indítványhoz csatolt iratanyag vizsgálata alapján arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó indítványában nem mutatott rá olyan értékelhető körülményre, ami a hivatkozott alapvető jogok sérelmét valószínűsítene. Az indítványozó által felvetett valós vagy vélt szabálysértések valójában a közérdekű munka átváltoztatásáról szóló határozat megváltoztatását célozzák. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozta, állandó gyakorlata szerint „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}
- [19] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíró szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[15]} Az Alkotmánybíróság jogköre nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan – vélt vagy valós – jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {lásd például: 3113/2018. (IV. 9.) AB végzés, Indokolás [24]}.

- [20] Mindez egyben azt is jelenti, hogy az indítványozó által állított eljárási szabálysértések önmagukban sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kételyre nem adnak alapot, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek nem tekinthetőek.
- [21] 4. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapul vételével az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdések alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjai alapján, visszautasította.

Budapest, 2021. március 2.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

- [22] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelméhez kapcsolódóan – többek között – állította, hogy egyrészt kizárási indítvány jelentett be a Debreceni Törvényszék bíróival szemben, amely indítványa azonban nem került elbírálásra; másrészt a másodfokú eljárásban – jelzése ellenére – sem kapta meg az ügyészi átíratot, illetve nem értesítették a tanácsülés időpontjáról, így – a fellebbezésben foglaltakon túl – érdemben nem fejthette ki védekezését sem az ügyben érintett személy, sem védője. Álláspontom szerint ezek az eljárási szabálysértések – valóságuk esetén – felvethetik a bíróság eljárásának alaptörvény-ellenességét.
- [23] A végzés ezen kérdések érdemi vizsgálatára nem tér ki, az indítványt ezek tekintetében sem tartja befogadhatónak. Nem meggyőző azonban számomra a végzés Indokolásának ehhez kapcsolódó érvelése; az alapján nem látom igazoltnak, hogy a hivatkozott eljárási jogsértések nem következhetek be, és emiatt az indítvány visszautasításának szükségességéről sem vagyok meggyőződve.
- [24] Mindezekből következően a végzést, az abban foglalt visszautasítást nem tudtam támogatni.

Budapest, 2021. március 2.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/788/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3101/2021. (III. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.21.717/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Kelemen László ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozó, az ügy felperese, Németországban bejegyzett gazdasági társaság, akinek a tulajdonában álló gazdasági társaságok szerencsejáték szervezési tevékenységet folytattak, játékkermekben pénznyerő automatákat üzemeltettek Magyarországon. A szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény 2012. október 10-től hatályos módosítása alapján pénznyerő automata kizárólag játékkaszinóban üzemeltethető, a módosítás hatálybalépése előtt kiállított játékkerem-engedélyek, valamint a pénznyerő automata üzemeltetésére jogosító engedélyek a módosítás hatálybalépését követő napon hatályukat veszítették. Az indítványozó felperes kártérítési keresetet nyújtott be a Magyar Állam ellen azon az alapon, hogy a pénznyerő automaták játékkaszinón kívüli üzemeltetésének megtiltása következtében elvesztették értéküket az ilyen tevékenységet folytató társaságokban lévő üzletrészei, befektetései, amelyből kára keletkezett.
- [3] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 2019. április 29-én meghozott, 26.P.23.530/2017/61. számú ítéletében elutasította a felperes keresetét. Az ítélet indokolásában hangsúlyozta, hogy a kártérítési felelősség megállapításának elengedhetetlen feltétele a kár bekövetkezése, amellyel kapcsolatban azonban kiemelte, hogy a társasági vagyonban bekövetkezett csökkenés, valamint az üzletrész értékének csökkenése ugyanaz, így az üzletrész értékének a csökkenése nem a tag kára, ennek a kárnak az érvényesítésére a tag nem jogosult. Mindezekre tekintettel a felperest ért kár hiánya miatt döntött a bíróság a kereset elutasításáról. Az ítélet ellen a felperes fellebbezést terjesztett elő. A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 2019. szeptember 19-én meghozott 6.Pf.20.522/2019/4-II. ítéletében helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.
- [4] A felperes 2019. november 25-én felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a jogerős ítélet ellen. A felülvizsgálati kérelemmel egyidejűleg igazolási kérelmet is előterjesztett. Hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet német nyelvre történő lefordítása időbe telt, és a cég igazgatóságának tagjai csak a fordítás megismerését követően tudtak megalapozottan döntést hozni a felülvizsgálati kérelemmel kapcsolatosan. A Kúria 2020. január 8-án meghozott végzésében elutasította a felperes igazolási kérelmét, és egyúttal a felülvizsgálati kérelmet is. A Kúria hivatkozott arra a bírósági gyakorlatra, amely szerint az eljárásjogi határidők betartását eltérően ítélik meg a személyesen, illetve a jogi képviselővel eljáró fél kapcsán. A Kúria hivatkozott gyakorlata szerint az igazolási kérelmet nem alapozza meg az ügyvédi iroda adminisztrációs, munkaszervezési hiányossága. A konkrét ügy kapcsán a Kúria azt állapította meg, hogy az, hogy a felperes nem megfelelően szervezte meg a jogerős ítélet német nyelvre történő lefordítását, illetve a felperes törvényes képviselői és a jogi képviselő közötti kapcsolattartás nem volt megfelelő, nem tekinthető olyan körülménynek, amely valószínűsítene a mulasztás vétlenségét. Erre tekintettel, mivel a felperes elmulasztotta a felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló határidőt, a Kúria a kérelmet elutasította.
- [5] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal élt a Kúria felülvizsgálati kérelmet elutasító döntésével szemben. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy a Kúria nem indokolta meg megfelelően a felülvizsgálati kérelem elutasítását. Álláspontja szerint a Kúria határozata egy vélelemre épít, és nem bírálta el teljes mértékben az indítványozó igazolási kérelmét. Hivatkozik továbbá az Alaptörvény XVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével összefüggésben az indítványozó arra, hogy álláspontja szerint a Kúria kiüresítette az igazolási kérelem jogintézményét a jogi képviselővel eljáró felek esetén,

amivel korlátozta az indítványozó perbeli jogait. Az indítványozó véleménye szerint a Kúria végzése sérti az Alaptörvény XV. cikkében foglalt törvény előtti egyenlőség követelményét is, mert hátrányba hozza a magyar nyelvet nem ismerő feleket a magyar nyelvet ismerőkkel szemben. Az indítványozó az eljáró bíróság pártatlanságát is megkérdőjelezte azon az alapon, hogy az ügyben olyan tanács járt el, amelynek a felülvizsgálati kérelem benyújtásakor tagja volt az elsőfokon határozatot hozó bíró.

- [6] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [7] 3.1. Az Abtv. 27. §-a értelmében, az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó jelen esetben a Kúria felülvizsgálati kérelmét elutasító végzését támadta.
- [8] Az Alkotmánybíróság korábbi döntésében megállapította, hogy „[a] bíróság peres eljárásban hozott végzései közül a bírósági eljárást befejező végzések körébe a Pp. szabályai alapján azok sorolhatóak, amelyek joghatásaként a még perré nem alakult eljárás, a per, vagy annak valamely szakasza lezárul. A bírósági eljárást befejező végzések az eljárás egészére mint folyamatra vannak kihatással, annak befejezését eredményezik, mint például a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító, a pert megszüntető, a fellebbezést vagy a perújítási kérelmet elutasító végzés {például 3239/2017. (X. 10.) AB végzés, Indokolás [11]}.” Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria felülvizsgálati kérelmet elutasító végzése a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, amely ellen további jogorvoslatnak nincs helye, így alkotmányjogi panasz tárgya lehet.
- [9] Jelen ügyben a Kúria támadott végzése tartalmilag két rendelkezést tartalmaz. Az egyik a Kúriának a felperes által előterjesztett igazolási kérelemmel kapcsolatos döntése, a másik magáról a felülvizsgálati kérelemről szóló döntés. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárásban a két rendelkezés szorosan összefügg, mivel az igazolási kérelem elutasítása vezetett a felülvizsgálati kérelem elkésettség miatt történő elutasításához. Az igazolás a mulasztás hátrányos jogkövetkezményének elhárítását szolgáló eszköz, amely akkor vezet eredményre, ha a mulasztó fél valószínűsíti a bíróság előtt, hogy önhibáján kívül, menthető okból mulasztott. Ha a bíróság az igazolási kérelemnek helyt ad, akkor a mulasztó által – az igazolási kérelem benyújtásával egyidejűleg – pótoltt cselekményt olyannak kell tekinteni, mintha azt az elmulasztott határidőn belül teljesítette volna. Az igazolási kérelem elutasítására tehát akkor kerül sor, ha a fél nem valószínűsítette, hogy a mulasztásra rajta kívül álló okból került sor. Az igazolási kérelem elbírálása nem az eljárás egészére vonatkozik, nem az eljárás befejezése tárgyában hozza a bíróság, hanem azzal csupán egy eljárásjogi kérdésben foglal állást.
- [10] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az igazolási kérelem elbírálása – az eljárási kifogást elbíráló formális döntéshez hasonlóan – az Abtv. 27. §-ának tárgyi hatálya alatt értelmezve, nem eredményezheti azt, hogy azon keresztül, azaz annak alkotmányjogi panasz útján történő megtámadásával a már befejezett per alkotmányosságát vitassa az indítványozó {3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [22]}. Minderre tekintettel az indítványnak azon elemei, amelyek tartalmilag az igazolási kérelem elutasításával összefüggő vélt alapjogsérelmekre hivatkoznak, nem lehetnek az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz tárgyai.
- [11] 3.2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt hatvan napon belül kell benyújtani. Az indítványozó a panaszt a törvényi határidőn belül terjesztette elő. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz jogi képviselő útján nyújtotta be, a jogi képviselő meghatalmazását csatolta. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)* pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *c)* pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény

megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].

- [12] 3.3. Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont szerinti, a határozott kérelemre vonatkozó feltételeknek csak részben felel meg. Az indítvány pártatlanság sérelmét állító részével kapcsolatosan a csatolt iratok alapján az állapítható meg, hogy az elsőfokon eljáró bíró nem volt a Kúriának az indítványozó ügyében hozott felülvizsgálati kérelmet elutasító határozatot hozó tanácsának tagja. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán a bíróság pártatlansága vonatkozásában nem állított pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, így ez az indítványelem nem felel meg a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában megfogalmazott indokolási kötelezettség követelményének. Erre figyelemmel az alkotmányjogi panasz – az említett alaptörvényi rendelkezés tekintetében – érdemi elbírálásra nem alkalmas.
- [13] 3.4. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [14] Az Alkotmánybíróság eljárása jelen esetben tehát annak vizsgálatára irányult, hogy az indítványozó által a felülvizsgálati indítvány elutasításával, a Kúria nem megfelelő indokolásával összefüggésben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos vélt alapjogséremlmek felvetnek-e alapvető alkotmányjogi kérdést vagy érdemben befolyásolják-e a bírói döntést.
- [15] Az alkotmányjogi panasz – amely szerint a felülvizsgálati kérelem elutasítását a Kúria nem megfelelően indokolta – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből levezetett indokolt bírói döntéshez való joggal áll összefüggésben, amely az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az indokolt bírósági döntéshez való jog csak azt a kötelezettséget támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az indokolás az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre terjedjen ki {3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}, az indokolás hossza pedig önmagában nem alkotmányossági kérdés {3312/2018. (X. 12.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [16] Az Alkotmánybíróság a Kúria felülvizsgálati indítványt elutasító végzésének az indokolását értékelve jelen esetben arra a következtetésre jutott, hogy a Kúria nem hagyta figyelmen kívül a felülvizsgálati kérelemmel összefüggő lényeges körülmények vizsgálatát, egyértelműen megindokolta, hogy miért tekinti elkésettnek a felülvizsgálati kérelmet. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat, a jogerő áttörésének kivételes eszköze, amelyre csak a törvényben meghatározott esetekben és feltételek fennállása esetén kerülhet sor. Figyelembe kell venni emellett azt is, hogy az Alaptörvény eleve nem biztosít alanyi jogot arra, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmét érdemben elbírálják. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt indokolt bírói döntéshez fűződő alapjoggal kapcsolatosan nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy bírói döntést befolyásoló alaptörvény-ellenességet, amely indokolná az indítvány érdemi vizsgálatát.
- [17] 4. Összességében a felülvizsgálati kérelem elbírálása, a körülmények vizsgálata, valamint a jogszabályok értelmezése (beleértve az anyagi jogi normákon túl az eljárásjogi normákat is) a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}

- [18] 5. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapul vételével az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdések alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, visszautasította.

Budapest, 2021. március 2.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1256/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3102/2021. (III. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.IV.37.390/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1)–(3) bekezdése, XVI. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással a felülvizsgálati jogkörben eljáró Kúria Kfv.IV.37.390/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 36.K.33.242/2019/13. számú ítéletére kiterjedő hatállyal történő – megsemmisítését kérte.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre álló dokumentumok alapján a következők szerint foglalható össze.
- [3] Az indítványozó édesapa az édesanyával élő gyermekével jogosult kapcsolattartásra, amely 2018. október 3–9. közötti időszakban meghíusult a gyermek megbetegedése miatt. Ezt követően indítványozó a kapcsolattartás elmaradása miatt végrehajtási kérelmet nyújtott be, amelyet az ügyben első fokon eljáró Budapest Főváros Kormányhivatala IX. Kerületi Hivatala Gyámügyi és Igazságügyi Osztály 2018. október 8-án kelt BP-09/004/21-25/2018. számú végzésével és az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály BP/0502/1185/4/2019. számú megváltoztató végzésével elutasított.
- [4] Ezt követően az indítványozó keresetét a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: KMB) 2020. február 5-én kelt, 36.K.33.242/2019/13. számú ítéletével szintén az alábbiak szerint elutasította. A KMB ítéletében ([11] bekezdés) megfogalmazta: vizsgálata központi kérdése az volt, hogy a kapcsolattartás elmaradása az édesanya önhibájából következett-e be, utalva a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 33. §-ára. Ezzel összefüggésben a KMB megállapította, hogy az édesanya önhibája nem igazolt, hiszen 1. a gyermek közokirattal (orvosi igazolás) igazolt betegségéről írásban értesítette az édesapát; 2. a gyermek átadását szorgalmazta, amit az édesapa tagadott meg a betegségeire hivatkozva (lásd KMB ítéletének [20] bekezdése). Összességében tehát az édesanya önhibájának hiánya esetén a Gyer. 33. § (4) bekezdése alapján a kapcsolattartás pótlására kötelezésnek nincs helye, így az indítványozó keresetét – mint alaptalant – elutasította. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmének a befogadását a Kúria – utalva a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) és (2) bekezdéseire – arra hivatkozással tagadta meg, hogy az indítványozó nem terjesztett elő a befogadási okok fennállását érdemben igazoló indokolást, kérelmének befogadását általánosságban kérte, lényegében a KMB által megállapított tényállást és az abból levont jogi következtetést, vélt jogsértését vitatta.
- [5] 2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, panaszában lényegében azért állította a bírói döntések alaptörvény-ellenességét, mert az eljáró jogalkalmazó szervek nem vizsgálták a Gyer. alapján az édesanya „felróhatóságát” és azt sem vették figyelembe, hogy a kapcsolattartás elmaradása nem az indítványozónak felróható okból történt; a Kúria továbbá nem orvosolta a hibákat, hanem teret engedett az alaptörvény-ellenes jogalkalmazói gyakorlatnak. Az indítványozó álláspontja szerint az édesanya felróhatóságát meg kellett volna állapítani az ügyben, hiszen a gyermek veszélyeztetése a „pótlásra kötelezett anyának a pótlást elutasító magatartása által valósult meg”. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése azért sérült az ügyben az indítvány szerint, mert a jogalkalmazó szervek az indítványozó felróhatósága ellenére nem bocsátottak ki kötelezést a kapcsolattartás végrehajtására. Az Alaptörvény diszkrimináció tilalmára vonatkozó rendelkezéseit, vagyis

a XV. cikk (1)–(3) bekezdéseit sértő volt az eljáró szervek joggyakorlata, hiszen az eljárást az anyát támogató koncepció kísérte végig; a KMB döntése hiányos, ugyanis nem vizsgálta az édesanya gyermeket veszélyeztető magatartását, továbbá a tényeknek nem megfelelő megállapításokat tartalmaz. Az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése akkor érvényesült volna, ha a jogalkalmazó szervek biztosították volna a kapcsolattartás pótlását, ám ez elmaradt, ami a gyermek veszélyeztetettségét okozta. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését az indítványozó csupán megemlítette, ám érdemi indokolást ezzel kapcsolatban nem adott elő. A XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmével összefüggésben is a bíróság által megállapított tényállás valótlanosságára, hiányosságára, valamint arra utalt, hogy az édesanya felróhatóságát a KMB nem értékelte. Mindezeket túl az indítványozó 2020. szeptember 30-i kiegészítő indítványában is arra hivatkozott, hogy a KMB a bizonyítékokat önkényesen értékelte, visszaélt ténymegállapítási autonómiájával.

- [6] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, amelynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi feltételeknek, különösen a 27. § szerinti érintettség, a jogorvoslat kimerítése, valamint a 29–31. § szerinti követelményeknek.
- [7] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt: a Kúria végzését 2020. július 2-án vette kézhez, és indítványát határidőben, 2020. július 29-én nyújtotta be az Alkotmánybíróságra. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel az alapügy felperese volt – fennáll.
- [8] 3.2. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek az alábbiak szerint csak részben tesz eleget, tartalmazza: a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §-a); b) az eljárás megindításának indokait (a Kúria és a KMB döntése alapvető jogának sérelmét okozta), az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XV. cikk (2) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt a másodfokú ítéletre is kiterjedő hatállyal.
- [9] Az indítványozó ugyanakkor az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) bekezdése, valamint XV. cikk (1) és (3) bekezdései sérelmét csupán állította, ám e vonatkozásban érvekkel nem támasztotta alá kérelmét. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására.” [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]] A kérelem tehát ebben a tekintetben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában írt feltételnek.
- [10] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság jelen döntésében is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény XXIV. cikke a közigazgatási hatósági eljárás és nem a bírósági felülvizsgálat vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét [3081/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [8]; 3010/2015. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [13]], így a bírósági eljárás *fair* jellegével összefüggésben a XXIV. cikkre nem alapítható alkotmányjogi panasz. Erre tekintettel az alkotmányjogi panasz a XXIV. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglaltaknak.
- [11] 3.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon.
- [12] Jelen ügyben az indítványozó azért állította a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét, mert egyrészt a bíróságok az édesanya felróhatóságát nem vizsgálták, elfogultak voltak vele szemben, valamint nem

megfelelően állapították meg a tényállást és végül nem kötelezték az édesanyát az elmaradt kapcsolattartás pótlásának végrehajtására.

- [13] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatában a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [14] Az Alkotmánybíróság „jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Az Alkotmánybíróság nem vizsgálja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}
- [15] A fentiek szerint az indítványozó alapvetően a bírói döntés érdemét vitatta panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozással, amelyre azonban az Alkotmánybíróság hatásköre nem terjed ki. A KMB döntésének indokolásában részletesen vizsgálta az édesanya önhibájának fennállását a kapcsolattartás elmaradása körében, arról számot adott (lásd [11] és [14]–[20] bekezdéseket). Önmagában az, hogy az indítványozó a bírósági döntés érvelését és az érdemi döntés tartalmát tévesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megállapíthatóságára. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében tilalmazott hátrányos megkülönböztetés sérelmére általánosságban hivatkozott, ezen kívül nem jelölt meg alaptörvény-ellenesség kételyét felvető pontos okot.
- [16] Összességében a jelen alkotmányjogi panaszban foglalt törvényességi kifogások a bírósági döntések tükrében nem utalnak olyan szintű eljárási, bizonyítási, jogszabály-értelmezési hiányosságra, amelyek a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét megalapoznák vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnének fel.
- [17] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XV. cikke és XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében állandó és következetes gyakorlatot alakított ki, jelen ügy nem vet fel olyan új kérdést, amely indokolná az indítvány érdemi vizsgálatát.
- [18] Fentiek alapján az Alkotmánybíróság szerint az indítvány nem teljesíti az Abtv. 29. §-ában írt feltételt, ezért annak befogadására és érdemi vizsgálatára nincs mód.
- [19] 4. Mivel a kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem felelt meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjának, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, visszatartotta.

Budapest, 2021. március 2.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1464/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3103/2021. (III. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. Kerületi Önkormányzat képviselő-testületének a településképi védelméről szóló 5/2020. (I. 30.) számú önkormányzati rendelete 21. § (3) bekezdés második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Egy gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (Ruttkai-Marczel-Ruttkai Ügyvédi Iroda, eljáró képviselő: dr. Ruttkai Tamás ügyvéd) útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze az Alkotmánybíróság számára rendelkezésre bocsátott iratok alapján.
- [3] 1.1. Az indítványozó közterület-használati megállapodást (a továbbiakban: Megállapodás) kötött 2008-ban Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. Kerületi Önkormányzattal (a továbbiakban: önkormányzat), amelyet a felek egyszer (2009. július 31-én) módosítottak. A Megállapodás szerint az önkormányzat a Budapest V. kerület Deák Ferenc utca, Bécsi utca és Deák Ferenc tér közötti 500 m²-es területet adta bérbe indítványozónak évente egyszer esedékes díj ellenében, a közterületre vonatkozó folyamatosan ellátandó kötelezettségek mellett, a megkötéstől számított 50 évre, vagyis 2058. október 31-ig. Az indítvány a bérelt terület számos hasznosítási módja közül nyomatékkal emelte ki, hogy ezen a részen tudták megvalósítani minden évben a nagy érdeklődésre számot tartott karácsonyi vásárt is.
- [4] 1.2. Az önkormányzat szerződészegésre hivatkozva 2016-ban felmondta a megállapodást. Az indítvány tanácsa szerint e felmondásból adódóan polgári per és közigazgatási perek is indultak a következők szerint.
- [5] Az indítványozó keresete alapján eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság a 10.G.302.115/2017/8. számú ítéletében megállapította, hogy a felmondás jogellenes volt és a megállapodás továbbra is fennáll. Az ügyben másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék 4.Gf.75.596/2018/9-II. számú ítéletével az első fokú bíróság döntését helyben hagyta.
- [6] Mivel ezt követően az önkormányzat megállapította, hogy indítványozó közterület használati joga az őszi és téli időszakokra nem terjed ki, indítványozó a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt kezdeményezett pert „veszélyeztető magatartástól eltiltás” iránt. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 18.G.301.375/2017/19. számú ítéletével a keresetet elutasította. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Gf.75.232/2019/13-II. számú jogerős ítéletével az első fokú döntést megváltoztatta, az önkormányzatot eltiltotta az „akadályozó” magatartástól. Az önkormányzat felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriára, amely eljárás jelenleg is folyamatban van.
- [7] 1.3. Az indítványozó által az érintett területen, a karácsonyi vásár időszakára felépített fa szerkezetű pavilonokkal összefüggésben további közigazgatási peres eljárások indultak, ugyanis 2016. november 10-én a településképi bejelentés elmulasztása miatt elrendelték a pavilonok lebontását. 12 darab pavilon ügyében az első fokon eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K30.849/2017/12. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította, amely döntést a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.37.159/2018/4. számú ítéletével hatályában fenntartotta. További három pavilon ügyében a per folyamatban van a Fővárosi Törvényszéken.
- [8] Bár ezt követően az indítványozó 2016. november 25-én településképi bejelentést tett a pavilonok elhelyezése céljából, a polgármester településképi eljárás keretében azok elhelyezését határozatával megtagadta, amely döntés felülvizsgálatára szintén közigazgatási per indult. Ennek végeredményeként a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 45.K.30.548/2018/7. számú ítéletével megsemmisítette az önkormányzat képviselő testüle-

tének határozatát, alaki jogszabálysértésre hivatkozva. Ítéletének indokolásában kitért arra, hogy az érdemi kérdés elbírálása tárgyában, vagyis a pavilonok felállításának jogszerűségéről a bírósági felülvizsgálati eljárás egy másik tanács előtt folyamatban van (3. oldal utolsó előtti bekezdése).

- [9] 1.4. Az önkormányzat képviselő-testülete a peres eljárások időtartama alatt először megalkotta a településkép védelméről szóló 27/2017. (XII. 18.) számú önkormányzati rendeletet (a továbbiakban: Ör1.), amely 2018. január 1-jén lépett hatályba. Az Alkotmánybíróság az indítványozó Ör1. 32. § (3) bekezdés második mondata alkotmányossági vizsgálatára vonatkozó panaszának befogadását 3245/2020. (VII. 1.) AB végzésével (a továbbiakban: AB végzés) visszautasította. Ez idő alatt alkotta meg az önkormányzat a településkép védelméről szóló, jelen panasszal támadott 5/2020. (I. 30.) számú önkormányzati rendeletet (a továbbiakban: Ör2.), amelynek 21. § (3) bekezdés b) pontja hasonló szöveggel tartalmazza a korábban is támadott rendelkezést.
- [10] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján. Indítványa arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy az Ör2. 21. § (3) bekezdés második mondata sérti az Alaptörvényt és ezért azt – a kihirdetés napjára – visszamenőleges hatállyal semmisítse meg és „alkalmazhatatlanságát megállapítani szíveskedjen”. Indítványában elsősorban arra hivatkozott, hogy az Ör2. sérelmezett része kizárja azt az utcaszakaszt, „földrajzi területet” (a Deák Ferenc utcának a Bécsi utca és a Deák Ferenc tér közti részét), amelyet a korábbi közterület-használati megállapodás alapján az indítványozó jogosult lenne használni, másodszorban arra is hivatkozott, hogy míg a „magánjogi és hatósági cselekményekkel” szemben meg tudta tenni a „jogilag lehetséges lépéseket”, az Ör2. rendelkezése ellen csupán a panasz benyújtására van lehetősége.
- [11] Az alkotmányjogi panasz értelmében a sérelmezett norma a következők miatt ellentétes az Alaptörvénnyel.
- [12] 2.1. Az indítványozó szerint a támadott norma sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jogot. A vásárok, rendezvények meghatározott helyszínen való tartására jogosultságot szerzett az indítványozó az önkormányzattól, annak részletes tartalmát és feltételeit pedig a felek magánjogi szerződéssel rendezték. Ebbe a polgári jogviszonyba az önkormányzat közhatalmával úgy avatkozott be, hogy egy jogalkotási aktussal elvont egy közterület-használati jogot. Ha a közterület-használat vonatkozásában az önkormányzat akár magánjogi jognyilatkozatot tesz, akár közigazgatási aktust hoz, mindkét esetben adott a sérelmet szenvedett fél számára a jogorvoslati lehetőség. Az önkormányzat azonban olyan eszközzel szüntette meg az indítványozó hosszabb idő óta fennálló közterület-használati jogosultságát, amellyel szemben az indítványozónak semmiféle jogorvoslati lehetősége sincsen, ezért az önkormányzati rendelet támadott rendelkezése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését.
- [13] 2.2. Az indítványozó szerint a támadott norma sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését. Az indítványozónak az együttműködési megállapodás értelmében, önkormányzati engedély alapján jogosultsága keletkezett a meghatározott helyszínen történő rendezvények tartására vonatkozóan, amely rendszeres jövedelmet biztosító tevékenységként alkotmányjogi tulajdonvédelem alá esik. Az önkormányzat egy közhatalmi aktussal ettől a rendszeres jövedelemszerző tevékenységre való jogosultságtól önkényesen fosztotta meg az indítványozót anélkül, hogy ezzel kapcsolatban bármilyen kompenzációt nyújtott volna, így megsértette az indítványozó tulajdonhoz való jogát, mert a jelen esetben a közhatalmi beavatkozás mögött közérdek nem áll.
- [14] Az indítványozó kérte az Alkotmánybíróságtól, hogy a tulajdonhoz való jog sérelme tekintetében az Abtv. 32. § (2) bekezdésében foglaltak szerint hivatalból vizsgálja a támadott jogszabályi rendelkezésnek az Emberi Jogok Európai Egyezményébe való ütközését is.
- [15] 2.3. Az indítványozó szerint a támadott norma sérti az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdését és az M) cikk (1)–(2) bekezdését. Az önkormányzat az Ör2. támadott szabályával az indítványozót vállalkozási tevékenységének egy meghatározó részétől, valamint bevételszerzéstől fosztotta meg. A gazdasági verseny szabadságát súlyosan sérti az önkormányzat rendelete azzal, hogy közhatalmi aktussal megváltoztat egy szerződéses jogviszonyt. Az önkormányzat jelen esetben mindenfajta indok nélkül rendeletalkotási jogával avatkozott be a mellérendeltségi pozíciót feltételező polgári jogi jogviszonyokba, és módosította önkényesen a szerződés tartalmát. Különösen visszás helyzetet teremtett azzal, hogy ezt olyan jogviszony keretében tette, amelyeknek egyébként maga is alanya. Habár az Alaptörvény M) cikkéből semmilyen konkrét alkotmányjogi parancs nem

következik, az elvi jelentőségű megfogalmazásnak az a hatása, hogy erősíti a vállalkozáshoz való jognak a tartalmát.

- [16] 2.4. Az indítványozó szerint a támadott norma sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését is. A jogbiztonság, azon belül a szerzett jogok védelmének elve és a bizalomvédelem sérült azáltal, hogy az önkormányzat mint jogalkotó a jogszerűen szerzett tevékenységre való jogosultságot közhatalmi aktussal elvonta. Az indítványozó előadta, hogy alappal bízhatott a jogviszony kiszámíthatóságában, tekintettel arra, hogy a jogosultság fejében ellenszolgáltatást teljesített, és régóta kialakult szokásként gyakorolta jogosultságát az adott helyszínen. Minderre tekintettel alappal számíthatott arra, hogy ez a jogviszony egyik napról a másikra nem fog megváltozni, főleg nem a jogszabályi környezet változása miatt. Különösen visszas a helyzet, mert a jogszabályi környezetet a konkrét jogviszony alanyaként eljáró fél változtatta meg annak érdekében, hogy az indítványozó tevékenységét ellehetetlenítse.
- [17] 2.5. Az indítványozó fentiekén túl megjelölte még az Alaptörvény I. cikk (3) és (4) bekezdését, valamint XXIV. cikk (1) bekezdését is, mint sérülni vélt szabályokat, ám ezekkel kapcsolatban indokolást nem adott elő.
- [18] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [19] 3.1. Az Ör2. 2020. március 15-én lépett hatályba, míg az alkotmányjogi panaszt 2020. szeptember 10-én adták postára, így a panasz határidőben, vagyis az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti száznyolcvan napos határidőben beérkezett. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, jogi képviselője meghatalmazását csatolta.
- [20] 3.2. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek csak részben tesz eleget. Az indítvány nem tartalmaz indokolást az Alaptörvény I. cikk (3) és (4) bekezdései, valamint XXIV. cikkének sérelmével összefüggésben, azokat csupán megemlíti. „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig az indokolás hiánya {lásd pl. 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadálya.” {Lásd legutóbb: 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]}
- [21] 3.3. Az Alkotmánybíróság elsősorban azt vizsgálta, hogy jelen esetben helye van-e alkotmányjogi panasz benyújtásának. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint ugyanis az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor kezdeményezhető, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás.
- [22] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy „az Abtv. 26. § (2) bekezdésén alapuló panasz kivételes jellegű. Az Abtv. rendelkezése értelmében az alkotmányjogi panasz e típusa csak akkor kezdeményezhető, ha az indítványozó számára egyéb jogvédelem, jellemzően és végső fokon bíróság előtti perindítási lehetőség nem áll rendelkezésre. Abban az esetben, amennyiben a perindítás joga és lehetősége fennáll, úgy az megoldást jelenthet a felmerülő jogvitákban, emellett pedig utat nyit a panaszosok számára úgy a perben meghozott bírói döntés, mint a bírói döntés alapjául szolgáló jogszabály alkotmányosságának vitatására. Az Alkotmánybíróság e kivételes jellegnek a figyelembe vételével alakította ki a »közvetlen«, azaz a bírósági eljárást nélkülöző panaszok esetében a gyakorlatát.” {3205/2020. (VI. 11.) AB végzés, Indokolás [12]}
- [23] Az Abtv. 26. § (2) bekezdés a) pontja szerint alkotmányjogi panasszal élhet az, akinek Alaptörvényben biztosított jogát az alkalmazott, illetve közvetlenül hatályosuló jogszabályi rendelkezés sérti. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján benyújtott alkotmányjogi panasz befogadásának központi kérdése az indítványozó (közvetlen és aktuális, vagyis a panasz benyújtásakor fennálló) érintettsége, amelynek alkotmányos tartalmát az Alkotmánybíróság a következőképpen határozta meg: „a panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen, aktuálisan érintő rendelkezést állapít meg, s ennek következtében a panaszos alapjogai sérülnek” {33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [61]; 3053/2018. (II. 13.) AB végzés, Indokolás [10]}.

- [24] Az érintettségének indítványozó általi bizonyítása az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján folyó alkotmánybíróági eljárásban kulcsfontosságú, ugyanis „[a] panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az *actio popularis*-tól. A személyes érintettség az érintett saját alapjogában való sérelmét jelenti. [...] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése által kifejezetten nevesített közvetlenség követelménye szempontjából az a meghatározó, hogy a kifogásolt jogszabály maga érinti-e az indítványozó alapjogát. [...] Az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kellett állnia.” {3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]–[31]}
- [25] 3.4. Ezek alapján az Alkotmánybíróságnak az indítványozó jelen ügyben meglévő érintettségét kellett vizsgálnia, összevetve az indítványozó által támadott normák tartalmát, valamint az érintettsége igazolásaként előadottakat.
- [26] Az Alkotmánybíróság AB végzésében megállapította: „az indítványozó közterület-használati megállapodása továbbra is fennáll, és ezt a jogi tény egy bírósági ítélet jogereje biztosítja. Az indítványozó és az önkormányzat közti közterület-használati jogviszonyból származó jogviták a magyar bírósági rendszerbe csatornázódtak be, azoknak egy része pedig még jelenleg is folyamatban van.” (AB végzés, Indokolás [19]) Az indítvány nem tartalmaz arra utalást, hogy az AB végzés kibocsátását követően, az indítvány benyújtásának időpontjáig az indítványozó, alapügyet érintő magánjogi vagy közjogi pozíciójában következett-e be változás, vagyis az indítványozó nem hivatkozott arra, hogy a folyamatban levő peres eljárások közül van-e olyan, amely lezárult, és ha igen, nyújtott-e jogorvoslást az indítványozó perben érvényesíteni kívánt igénye ügyében.
- [27] Tekintettel arra, hogy az indítvány a településkép védelmével összefüggő norma alaptörvény-ellenességét állítja, az Alkotmánybíróság döntése meghozatala során figyelembe vette a jogintézményre vonatkozó jogszabályi előírásokat, amelyekből következik annak jellege.
- [28] Egy település arculatának meghatározásába az érintett települési önkormányzat (szervein keresztül) mind jogalkotóként, mind pedig jogalkalmazóként beavatkozhat. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 6/A. § aa) pontja alapján a települési önkormányzat mint jogalkotó részt vehet a településkép kialakításában, az Étv. rendelkezése keretében a részletszabályokat a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Tv.) határozza meg.
- [29] A Tv. azonban nem csupán jogalkotóként, hanem a jogalkalmazóként is bevonja az önkormányzatokat a területre [vö. a Tv. 4. címe, illeszkedve az Étv. 17. § l), m) o) pontjaihoz], ugyanis a településképi véleményezési, a településképi bejelentési, a településképi bírság kiszabási, valamint a reklámok elhelyezésének engedélyezési eljárásban a települési önkormányzat éppen az általa rendeletben meghatározott településképi követelményeknek szerez(het) sajátos eszközökkel érvényt (lásd az Ör2. 39. §-tól a 41. §-ig terjedő részét, amely az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvényre utalva, hatósági eljárásaként szabályozza a településképpel összefüggő eljárásokat).
- [30] Jelen ügyben a települési önkormányzatok településkép védelmében betöltött kettős szerepének jelentősége van, hiszen az indítványozó maga is hivatkozott arra, hogy a korábban hatályos Ör1. rendelkezései érvényesítése céljából úgynevezett településképi bejelentést tett, amelynek folyamánként közigazgatási per is indult
- [31] Összefoglalóan: egyrészt az indítványozó igazoltan félként vett részt – az Ör1. Ör2.-vel szövegszerűen azonos rendelkezése alapján – településképet érintő hatósági és bírósági eljárásokban, másrészt a jogintézményre vonatkozó jogszabályok alapján bemutatott önkormányzati szerepvállalás a szabályozás közvetett és nem közvetlen jellegére mutat rá. Az indítványozó által hivatkozott és az Alkotmánybíróság által jelen ügyben ismertett, (részben) folyamatban levő peres eljárások is arra mutatnak, hogy indítványozó állított sérelmét (a használati jogosultság elvonását) nem a támadott rendelkezés sértette, így a sérelem közvetlenségének törvényi feltétele [Abtv. 26. § (2) bekezdés a) pontja] nem teljesült.
- [32] 3.5. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja alapján a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát az indítványozók kezdeményezésére, illetve bármely eljárása során hivatalból végzi. Az eljárást az országgyűlési képviselők egynegyede, a Kormány, a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész, valamint az alapvető jogok biztosa indítványozhatja. A bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek nemzetközi szerződésbe ütközését észleli [Abtv. 32. § (2) bekezdés]. Mivel a fentiek alapján a jogszabály nemzetközi egyezménybe (az Emberi Jogok Európai Egyezményébe) ütkö-

zésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány nem jogosulttól származó, az Alkotmánybíróság az indítványt ebben a vonatkozásban érdemben nem vizsgálta.

- [33] 4. Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján tanácsban eljárva – az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontja, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *c)* és *h)* pontja alapján visszautasította a rendelkező részben írtak szerint.
- [34] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz visszautasítása nem fosztja meg az indítványozót attól a lehetőségtől, hogy a bírósági eljárásokat követően más típusú alkotmányjogi panaszt nyújtson be, amelyek hatékony alapjogi jogvédelmet biztosíthatnak számára.

Budapest, 2021. március 2.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1529/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3104/2021. (III. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 19. § (1) bekezdése, 19. § (2) bekezdés a) pont aa), ab), ac) és b) alpontjai, valamint a Kúria Kfv.V.35.693/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Szepesi Dóra ügyvéd) eljáró indítványozók (két magánszemély és egy gazdasági társaság) alkotmányjogi panaszt nyújtottak be az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján.
- [2] Az indítványozók kérelme egyrészt arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 19. § (1) bekezdése, 19. § (2) bekezdés a) pont aa), ab), ac) és b) alpontjai alaptörvény-ellenesek és megalkotásukra visszamenőlegesen semmisítse meg azokat.
- [3] Másrészt az indítványozók a Kúria Kfv.35.693/2019/2. számú végzése, valamint a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: KMB) 15.K.28.082/2018/27. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérték beadványukban.
- [4] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze az Alkotmánybíróság számára rendelkezésre bocsátott iratanyag alapján.
- [5] 1.1. A jogi személy indítványozó bejegyzés alatt álló gazdasági társaság, amely kapcsán adószám megállapítása iránt eljárás volt folyamatban. Az adószám megállapítását megelőzően, adóregisztrációs eljárásban a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pest Megyei Adó- és Vámigazgatósága (a továbbiakban: elsőfokú adóhatóság) határozatával – hivatkozva az Art. 19. § (2) bekezdés a) pont aa) alpontjára – megállapította, hogy a magánszemély indítványozók egyike – egyben a bejegyzés alatt álló gazdasági társaság tagja – olyan cégbejegyzésre kötelezett más adózó jelenlegi, vagy volt tagja, amely az értékhatárt meghaladó adótartozással rendelkezik, ezért a jogi személy indítványozóval kapcsolatos kérelmet elutasította.
- [6] A másodfokon eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (a továbbiakban: másodfokú adóhatóság) az elsőfokú adóhatóság döntését helybenhagyta. Érdeemi döntésében megállapította, hogy – az elsőfokú adóhatóság felhívása ellenére – az indítványozók nem kérték az akadályhordozó személy törlését és nem igazolták hitelt érdemlően, hogy az adószám kiadását akadályozó körülmény már nem áll fenn.
- [7] 1.2. Az indítványozó gazdasági társaság keresetét a KMB 15.K.28.082/2018/27. számú ítéletével elutasította. A KMB – a Kúria gyakorlatára hivatkozva – megállapította, hogy a per felperese, jelen ügy jogi személy indítványozója nem igazolta hitelt érdemlően, hogy az akadályhordozó személy már nem rendelkezik tagi jogvisztonnal, és azt sem bizonyította, hogy az Art. 19. § (2) bekezdés a) pont aa) alpontjában meghatározott határidőben az adótartozás nem állt fenn.
- [8] A Kúria Kfv.V.35.693/2019/2. számú végzésével a jogi személy indítványozó felülvizsgálati kérelmét visszautasította, a benyújtott igazolási kérelmét pedig elutasította. A felülvizsgálati kérelem postai benyújtását követően azt a jogi személy indítványozó képviselőjében eljáró egyik magánszemély indítványozó – határidőn túl – elektronikus úton is benyújtotta, késedelme kimentésére igazolási kérelemmel élt. Mivel a jogi személy indítványozó először határidőben, ám a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 48. § (1) bekezdés l) pontjában foglalt móddal ellentétben, nem elektronikus úton nyújtotta be felülvizsgálati kérelmét, a Kúria a Kp. rendelkezései [99. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó 48. § (1) bekezdés l) pontja] értelmében – mérlegelés alkalmazása nélkül – azt visszautasította. Késedelme okaként a felülvizsgálati kérelmet benyújtó, jogi végzettséggel rendelkező képviselő jogban való járatlanságát jelölte meg, amely hivatkozást

a Kúria nem fogadta el. Utalt arra, hogy a gazdasági társaságokkal való kapcsolattartás kötelező elektronikus módja már a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényben is így volt szabályozva – és az igazolási kérelmet elutasította.

- [9] 2. Az indítványozók ezt követően az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján terjesztették elő alkotmányjogi panaszukat, az Alaptörvény E) cikk (2) bekezdésére, Q) cikk (2)–(3) bekezdéseire, VI. cikk (1) bekezdésére, XII. cikk (1) bekezdésére, XIII. cikk (1) bekezdésére, XV. cikk (1)–(2) bekezdéseire, XXIV. cikk (1) bekezdésére, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozva.
- [10] Az indítványozók az Art. támadott rendelkezései alaptörvény-ellenességét egyrészt a jogi személy indítványozó alapjogi sérelmére, másrészt a jogi személy indítványozóban tagi jogviszonnyal rendelkező magánszemély indítványozók alapjogsérelmére alapozták.
- [11] 2.1. A jogi személy indítványozó 26. § (1) bekezdése szerinti jogsérelme – az indokolás értelmében – az Art. 19. § (1) bekezdése, 19. § (2) bekezdés a) pont aa), ab), ac) és b) alpontjaira volt visszavezethető, a megsértett alapjogokat pedig az Alaptörvény E) cikk (2)–(3) bekezdésében, Q) cikk (2)–(3) bekezdésében, valamint a XV. cikk (1) bekezdésében jelölte meg. Állította, hogy a támadott rendelkezések ellentétesek a 2006/112/EK irányelv (a továbbiakban: HÉA irányelv) 9. cikk (1)–(2) bekezdéseiben, 10. cikkében, valamint 11. cikkében foglaltakkal. Az Art. 19. § (1) bekezdése, 19. § (2) bekezdés a) pont aa), ab), ac) és b) alpontjai ugyanis a gazdasági társaság alapítására olyan szabályt tartalmaznak, amelyek felróhatóságtól függetlenül is akadályozzák a vállalkozási tevékenység elkezdését, vagyis a társaság alapítását. A jogalkotó megsértette ezáltal az Európai Unió jogának való megfelelési kötelezettséget. Az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdéseinek sérelmét arra vezette vissza, hogy az Art. 19. §-ában előírt adóregisztrációs eljárás a már bejegyzett cégekre nem vonatkozik.
- [12] A Kúria Kfv.35.693/2019/2. számú végzése a jogi személy indítványozó szerint sérti az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdéseit. A bírói végzés ugyanis az elektronikus kapcsolattartás kötelezővé tételével lehetetlen feltételt támasztott a jogi személy indítványozóval szemben, „hiszen aki részére az elektronikus kapcsolattartás nem biztosított jog erejénél fogva, attól oly feltétel teljesítése csak a hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütköző módon lehetséges”.
- [13] Az indítvány értelmében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből következő hatékony bírói jogvédelem elvét is sérti a Kúria döntése, mert döntésével „szűkítette a bejegyzés alatt álló gazdasági társaságok hozzáférést a bírósághoz”. Az indítvány érvelése szerint „az eltúlzott formalizmus megfosztja a peres felet, a bejegyzés alatt álló gazdasági társaságot a bírósághoz való hozzáférés jogától”.
- [14] A KMB 15.K.28.082/2018/27. számú ítélete a jogi személy indítványozó szerint megsértette a HÉA irányelv 9. cikk (1)–(2) bekezdését, 10. és 11. cikkét, ezért az Alaptörvény E) cikk (2) bekezdésével és Q) cikk (2) bekezdésével ellentétes. A KMB döntése továbbá „a törvény előtti egyenlőség jogát megvonta a panaszostól, hiszen az Európai Unió jogának tagállamokat kötelező értelmezésétől eltért”, ezért az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését sérti. Ez a tény egyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére vezetett. A *fair* bírósági eljáráshoz való jog egyebekben azért is sérült, mert a KMB „döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően nem adott számot”, ezért nem derült ki az indokolásból, hogy az indítványozó által előterjesztett bizonyítékokat és érveket a bíróság figyelembe vette-e.
- [15] 2.2. A magánszemély indítványozók az Abtv. 26. § (1) bekezdésével, valamint 27. §-ával összefüggésben az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdését, a XIII. cikk (1) bekezdését, valamint XXIV. cikk (1) és XXVIII. cikk (1) bekezdését sérelmezték, ezen kívül az egyik magánszemély indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdés alapján az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdését is sérelmezte. Álláspontjuk szerint vállalkozáshoz való jogukat azért sértik az Art. 19. § (1) bekezdése, 19. § (2) bekezdés a) pont aa), ab), ac) és b) alpontjai, mert nem végezhetnek vállalkozási tevékenységet adószám nélkül. Tulajdonhoz való joguk „érvényesülésétől” is megfosztották a magánszemély indítványozókat az indítvány szerint. Az Art. támadott rendelkezései ezen túl közérdek nélkül, aránytalanul korlátozzák tulajdonhoz való jogukat is. Végül egyik magánszemély indítványozó szerint a jó hírnévhez való joga is sérelmet szenvedett az adóhatósági döntésének nyilvánossága folytán.
- [16] 3. Az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett, hogy a benyújtott panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.

- [17] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos benyújtási határidő, a Kúria panasszal támadott, Kfv.V.35.693/2019/2. számú végzése vonatkozásában betartottnak minősül. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság kitért a következőkre.
- [18] Az Ügyrend 32. § (4) bekezdése alapján „[h]a a jogerős döntést megtámadó alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság a Kúria folyamatban lévő eljárására tekintettel visszautasította, majd a Kúria a felülvizsgálati kérelmet, illetve indítványt elutasító döntést hozott a hiánypótlás vagy kiegészítés elmaradása, vagy a felülvizsgálatra nyitva álló határidő indítványozó általi elmulasztása miatt, vagy azért, mert a felülvizsgálat kizárt, akkor a Kúria ezen döntését az Abtv. 26. § (1) bekezdése vagy 27. §-a alapján megtámadó – és az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőn belül benyújtott – alkotmányjogi panaszt, amennyiben az a jogerős döntésre is kiterjed, nem lehet elkésztettnak tekinteni e határozat vonatkozásában.” Az alkotmányjogi panasz alapján lefolytatott alkotmányossági felülvizsgálat keretében tehát a Kúria nem érdemi visszautasító döntésén keresztül a korábban alkotmányjogi panasszal megtámadott, de a felülvizsgálati eljárás miatt érdemben nem vizsgált jogerős döntés is felülvizsgálható, a korábbi alkotmányjogi panaszba foglalt kérelemnek megfelelően [lásd: az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás (a továbbiakban: Tü. állásfoglalás)].
- [19] Az indítványozók a KMB döntésének kézhezvételét követően – a felülvizsgálati eljárással párhuzamosan – alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz, jelen beadványukban foglaltakkal azonosan kérve a KMB ítélete és az Art. rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítását. Az Alkotmánybíróság IV/1927-3/2019. számú végzésével e panaszt azért utasította vissza, mert felülvizsgálati eljárás volt folyamatban. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a panaszt nem tekintette az Ügyrend 32. § (4) bekezdése alapján elkésztettnak.
- [20] Az indítványozók az Abtv. 52. § (6) bekezdése szerinti ügyvédi meghatalmazást csatolták.
- [21] 3.2. Mind az Abtv. 26. § (1) bekezdése, mind pedig az Abtv. 27. §-a az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet javára biztosít fellépési lehetőséget az Alkotmánybíróság előtt. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukat részben bejegyzés alatt álló jogi személyként, részben e társaságban tagi jogviszonnyal rendelkező magánszemélyként, saját nevükben nyújtották be. A jogi személy indítványozó bejegyzés alatt álló gazdasági társaságként, a hatósági és a bírósági eljárás ügyfeleként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik. Emellett érintettsége is fennáll.
- [22] A magánszemély indítványozók érintettsége kapcsán az Alkotmánybíróság – gyakorlatának tükrében – a következőket állapította meg.
- [23] Az Alkotmánybíróság előjáróban rögzíti: a KMB ítéletében utalt arra, hogy „az akadályhordozó személy 2018. március 25-én kimentési kérelmet terjesztett elő, amely kérelmet külön eljárásban bírált el” (lásd: KMB ítélete 2. oldal első bekezdés, utolsó mondat). Ezen eljárásban hozott bírói döntést a jelen ügy tagi jogviszonnyal rendelkező magánszemély indítványozói magukra nézve nem minősítették alapjogi értelemben sérelmesnek az Alkotmánybíróság előtt.
- [24] Az alkotmányjogi panaszban kifogásolt bírósági döntések a jogi személy indítványozó képviselőjében benyújtott igazolási kérelemről, felülvizsgálati kérelemről, valamint adószám kiadására irányuló kérelemének elutasítása törvényességéről szólt. Az indítvány tárgyává tett bírósági döntések a jogi személy indítványozó Alaptörvényben biztosított jogait érintették. „Jogi személynek okozott jogsérelem sok esetben hátrányosan hathat a tulajdonosok érdekeire is. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ugyanakkor az esetleges hátrány bekövetkezése önmagában nem jelenti azt, hogy mind a tulajdonosok, mind pedig a tőlük elkülönülő jogalanyisággal rendelkező jogi személy alapjogi érintettsége egyaránt fennáll. Az esetleges hátrány bekövetkezése így önmagában nem igazolja a jogi személy tulajdonosainak alapjogi érintettségét olyan jogszabályi rendelkezések vagy bírói döntés tekintetében, amely kizárólag a tőlük elkülönülő jogalanyisággal rendelkező jogi személy – Alaptörvényben is biztosított – jogait érintik. Ebben az esetben – amellett, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezések vagy bírói döntés kedvezőtlenül befolyásolhatják mind a jogi személy, mind pedig tulajdonosainak vagyoni és egyéb helyzetét – kizárólag a jogi személy alapjogi érintettsége állapítható meg, és ennek megfelelően a jogi személy jogosult jogvédelmi igénnyel fellépni.” {3009/2019. (I. 7.) AB végzés, Indokolás [8]–[9]; 3010/2019. (I. 7.) AB végzés, Indokolás [8]–[9]}
- [25] Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben az indítvány tárgyává tett bírói döntések és jogszabályi rendelkezések kizárólag a bejegyzés alatt álló gazdasági társaság – és nem tulajdonosainak – a jogairól rendelkeznek, így

- a magánszemély indítványozók saját nevükben benyújtott indítványaik tekintetében nem állapítható meg az Abtv. 26. § (1) bekezdésében és az Abtv. 27. §-ban megkívánt érintettség.
- [26] Az Alkotmánybíróság így a magánszemély indítványozók által benyújtott panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.
- [27] 3.3. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban a jogi személy indítványozó kérelmének befogadását vizsgálta. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pont; 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy a jogi személy indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. A jogi személy indítványozó panasza e feltételnek csak részben tesz eleget. Nem Alaptörvényben biztosított jog ugyanis az Alaptörvény E) cikk (2)–(3) bekezdése, sem pedig az Alaptörvény Q) cikk (2)–(3) bekezdése {3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]; 3142/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [16]; 3039/2020. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [22]; 3392/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [16]; 3286/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3364/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [28] A panasz tehát ebben a tekintetben nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontjában, valamint a 27. § (1) bekezdés a) pontjába foglalt feltételnek.
- [29] 3.4. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek sem tesz eleget. A jogi személy indítványozó indítványa ugyan megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó szabályokat [Abtv. 26. § (1) bekezdés és 27. §], tartalmaz kérelmet a jogkövetkezmények megállapítására, valamint megjelölte a támadott normákat és a vizsgálni kért bírói döntéseket, ám az Alaptörvény felhívott rendelkezéseinek sérelmét nem kapcsolta össze alkotmányjogilag értékelhető módon a támadott jogszabályi rendelkezésekkel és bírói döntéssel.
- [30] A jogi személy indítványozó azért állította, hogy a KMB döntése vállalkozáshoz való jogát sérti, mert adószám hiányában nem végezhet ilyen tevékenységet. Ezen túl azonban nem adott elő alkotmányjogilag értékelhető, érdemi indokolást az alapjogi jogsérelme kapcsán.
- [31] Arra vonatkozó érdemi, értékelhető indokolást sem tartalmaz az indítvány, hogy az Art. támadott rendelkezései és a KMB döntése miatt és mennyiben sértik az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését. Ebben a körben, a KMB döntésével összefüggésben csupán arra hivatkozott, hogy más gazdasági társaságokat „nem tiltottak el” hasonló körülmények fennállta esetén. A jogi személy indítványozó azt sem jelölte meg, hogy mely alaptörvényi rendelkezést pontosan melyik Art.-beli, megjelölt rendelkezés sértene.
- [32] Az Alkotmánybíróság nem foglalkozhatott érdemben az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével sem. Mindkét alaptörvényi rendelkezést megjelölte az indítvány, ám logikailag nem kötötte össze a KMB döntésével, csupán generálisan fogalmazta meg a két alaptörvényi rendelkezésre visszavezetett alapjogi sérelmet.
- [33] Mindezek alapján az alkotmányjogi panasz a fentiek szerint nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában foglalt határozottsági követelményeknek.
- [34] 3.5. Az Alkotmánybíróság végül a Kúria támadott végzésével kapcsolatban a következőkre utal.
- [35] A Kúria végzése két kérdésben döntött: 1. az indítványozó által benyújtott igazolási kérelem tárgyában; 2. a felülvizsgálati kérelem befogadásáról. A két kérdés összefüggött, hiszen a felülvizsgálati kérelem papír alapon történő, majd később, határidőn túli, de már elektronikus benyújtásának törvényességéről kellett a Kúriának döntenie.
- [36] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz e részével kapcsolatban emlékeztet állandó gyakorlatára, miszerint a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható.
- [37] Jelen ügyben annak megállapítása, hogy az indítványozó milyen módon terjesztette elő a felülvizsgálati kérelmét és az igazolási kérelmet, egyrészt ténykérdésnek minősül, másrészt olyan jogértelmezési kérdésnek, amely kérdések vizsgálata a fent ismertetett gyakorlat szerint nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe (lásd: 3341/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [14]–[16]).
- [38] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-ának – fentiekben már hivatkozott – rendelkezése szerint továbbá az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen terjeszthető elő.

Az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a Kúria által az igazolási kérelem tárgyában hozott döntése irányadó gyakorlata alapján nem tekinthető sem „az ügy érdekében” hozott döntésnek, sem az „eljárást befejező egyéb” bírói döntésnek {3341/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [17]}.

- [39] 4. Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve arra a következtetésre jutott, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 26. § (1) bekezdésében, valamint 27. §-ában, valamint 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában meghatározott feltételeknek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *c)* és *h)* és *f)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. március 2.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörchneré dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/752/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3105/2021. (III. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.634.025/2019/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselővel (dr. Molnár István ügyvéd) eljárva az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.634.025/2019/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítvány benyújtását megelőző pernek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. A perben felperes magánszemély (a továbbiakban: felperes) az indítványozóval – perbeli alperessel – utazásszervező gazdasági társaság és biztosításközvetítő ügyintézője (a továbbiakban: biztosításközvetítő) révén utasbiztosítási szerződést kötött, melynek aláírásával a felperes nyilatkozott, hogy elfogadja az általa megismert (papíralapon átvett) Általános Biztosítási Feltételek (a továbbiakban: ÁBF) elnevezésű szabályzatot. A biztosítási szerződésben a biztosítási események között került megjelölésre a biztosított utazása során külföldön, sürgősen fellépő betegsége, balesete. A biztosítási védelem ugyanakkor nem terjedt ki annak az államnak a területére, amelyben a biztosított munkahelye található. A felperes hathónapos határozott idejű munkaszerződés alapján civil biztonsági őr feladatok ellátására Kínába utazott, és Magyarország Pekingi Nagykövetségén végzett munkát. A felperes a fenti hat hónapos időszak alatt kivizsgálás költségére vonatkozó megtérítési igényt jelentett be az indítványozónál, aki a kárigényt elutasította arra hivatkozással, hogy az ÁBF alapján a biztosítás hatálya nem terjedt ki a Kínában bekövetkező káreseményekre, mivel a felperes a megjelölt államba (kifejezetten) munkavégzés céljából utazott és tartózkodott.
- [4] A felperes az indítványozóval szembeni fizetési igényét fizetési meghagyásos eljárás útján kívánta érvényesíteni. Az indítványozó ellentmondása folytán perré alakult eljárásban a felperes elsődleges kereseti kérelme a biztosítási szerződés teljesítésére, másodlagos kereseti kérelme kártérítésre vonatkozott. Állította, hogy munkavégzésének helye Magyarország területe, mert Magyarország pekingi nagykövetségeként került megjelölésre, és kijelentette, hogy külföldi munkaadója nincs, külföldön nem fog dolgozni. Így az indítványozó kockázatviselése fennállt, és ezért köteles a biztosítási összeg megfizetésére. Arra az esetre, ha a bíróság nem találja alaposnak elsődleges kereseti kérelmét, másodlagos kereseti kérelmét arra alapította, hogy kártérítés jogcímén megilleti a gyógykezelésével kapcsolatban felmerült összeg, amely kárt az indítványozó azáltal okozott részére, hogy nem tett eleget tájékoztatási kötelezettségének.
- [5] Az indítványozó ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását és a felperes perköltésben marasztalását. Vitatta a kereset jogalapját és összegaszerúségét. Állította, hogy a szerződéskötéskor eleget tett tájékoztatási kötelezettségének. Előadta, hogy az indítványozó képviselője, a biztosításközvetítő adott téves tájékoztatást, amikor megjelölte a munkavégzés helyét, jellegét és az utazás célját; a felperes az utazásszervező irodájában azt a tájékoztatást adta a biztosításközvetítő részére, hogy munkáltatója magyarországi illetőségű és külföldön nem végez munkát. Ezen tájékoztatás alapján nyilatkozott úgy a biztosításközvetítő, hogy a szerződési fedezet a külföldön bekövetkezett biztosítási eseményre is kiterjed. Egyidejűleg a biztosítási szerződés érvénytelenségére hivatkozott, azt megtévesztés miatt kifogás útján megtámadva.

- [6] Az első fokon eljáró Budai Központi Kerületi Bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felperest a perköltség megfizetésére. Indokolásában kifejtette, hogy a biztosítási szerződés területi hatálya irányadó rendelkezése a biztosított munkahelyének földrajzi elhelyezkedését privilegizálja (nem pedig a munkahely, a munkavégzés helye és a munkáltató székhelye munkajogi értelmezését). A felperes a biztosítási szerződés idején külföldön dolgozott, amely állapotra a biztosítási szerződés hatálya nem terjed ki, így az indítványozó az elsődleges kereseti kérelem vonatkozásában helytállási kötelezettséggel nem tartozik. A felperes kárát a kísértékű perek szabályai szerint határidőben nem bizonyította, ami önmagában a kereset elutasítását vonja maga után és szükségtelenné teszi a kártérítési felelősség körében a biztosításközvetítő tanúként való meghallgatását.
- [7] 2.2. Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést és kérte – elsődlegesen annak megváltoztatása útján – a keresetének való helytadást, másodlagosan a döntés hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Az elsődleges kereseti kérelem tárgyában hivatkozott arra, hogy a biztosítási szerződés területi hatálya megítélése szempontjából releváns felperesi munkahely jogi értelemben ítélandó meg és nem földrajzi értelemben. A másodlagos kereseti kérelem tárgyában arra hivatkozott, hogy az indítványozót (a biztosításközvetítő által) a valóságnak megfelelően tájékoztatta utazása célról, azonban bizonyítási indítványának az elsőfokú bíróság nem adott helyt és elzárta őt a bizonyítás lehetőségétől: a biztosításközvetítő tanúként való meghallgatásától.
- [8] Az indítványozó fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, mert érvelése szerint a biztosítás nem terjedt ki a munkavégzés helye szerinti országra, Kínára. Másrészt állította, hogy kárt a felperes nem bizonyított, ami miatt a tájékoztatási kötelezettség mikénti teljesítésének vizsgálata szükségtelen volt.
- [9] A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék az elsőfokú ítéletet – a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között – hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Az elsődleges kereseti kérelem vonatkozásában kiemelte, hogy az elsőfokú ítéletben leírtakkal szemben nem hagyható figyelmen kívül az indítványozó érvénytelenségi kifogása, mert érvénytelen szerződés esetén eleve alaptalan a szerződés teljesítésére alapított kereset. Így csak az utasbiztosítási szerződés érvényességének vizsgálatát követően lehet áttérni a szerződés területi hatályának vizsgálatára. A másodfokú bíróság szerint a szerződés 3. pontja értelmében az indítványozónak helytállási kötelezettsége nincs. A másodlagos kereseti kérelem vonatkozásában megállapította, hogy ha a felperes által indítványozott tanú meghallgatása eredményes, akkor az indítványozó – a szerződéskötés és a szerződés fennállása során kötelező együttműködés és kölcsönös tájékoztatási kötelezettség okán – köteles lett volna felhívni a felperes figyelmét arra, hogy az ajánlata nyomán létrejövő szerződés nem alkalmas a szerződéses cél betöltésére. Ellenkező esetben kárfelelősség terheli.
- [10] Hangsúlyozta, hogy a bizonyítás lefolytatása nem volt mellőzhető azon okból, mert a felperes a kárát illetően nem tett kellő időben eleget bizonyítási kötelezettségének. Így az elsőfokú bíróság a tanúbizonyítás indokolatlan mellőzésével az eljárás lényeges szabályát megsértette, és szükséges a bizonyítási eljárás kiegészítése. A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a feleket a kártérítés tekintetében bizonyítandó tényekről részletesen tájékoztatnia kell, a felperes által indítványozott tanúk kihallgatást a szerződéskötést megelőző tárgyalások és a szerződéskötés körülményei tekintetében le kell folytatnia.
- [11] 2.3. A megismételt eljárásban a felperes a másodlagos kereseti kérelmét változatlanul fenntartotta, valamint kifejtette, hogy az indítványozó nem tudta bizonyítani az ő rosszhiszeműségét, illetve azt sem, hogy megfelelő tájékoztatást nyújtott volna számára.
- [12] Az indítványozó a megismételt eljárásban a másodlagos kereset elutasítását kérte, és korábbi nyilatkozatait fenntartotta. Állította, hogy a felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy munkavégzés céljából utazik, közlési kötelezettségének azért nem tett eleget, mert azt állította, hogy Magyarországon dolgozik, munkáltatója magyarországi székhelyű, külföldön munkát nem végez.
- [13] A megismételt eljárásban az első fokon eljáró Budai Központi Kerületi Bíróság a keresetet elutasította, az indítványozói kárfelelősség bizonytalansága okán. Indokolása szerint a felperes a tanú nevéen túli egyéb adatokat nem a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 167. § (3) bekezdése szerinti módon jelölte meg és bizonyítási indítványát a bíróság e tárgyban a felpereshez intézett többszöri felszólítása ellenére sem egészítette ki. Minthogy a felperes bizonyítási indítványa az eljárásjogi szabályoknak nem tett eleget, azt az eljáró bíróság hatálytalannak tekintette és mellőzte.

- [14] 2.4. Az elsőfokú döntés ellen a felperes fellebbezett és kérte annak megváltoztatást, valamint a másodlagos kereseti kérelmének való helytadást arra hivatkozva, hogy a tanú idézhető címe már az alapeljárásban rendelkezésre állt, szükségtelen volt felhívni őt bizonyítási indítványa pontosítására, így vitatta a bizonyítás mellőzését. Az indítványozó ellenkérelme – osztva annak jogi indokolását és a bizonyítás mellőzését – az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.
- [15] A (megismételt eljárásban a) másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes másodlagos kereseti kérelmének helyt adott. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság „formális okból” fosztotta meg a felperest a bizonyítás lehetőségétől, így bizonyítási indítványának a másodfokú eljárásban helyt adott. A tanú meghallgatása után bizonyítottnak látta, hogy a felperes a szerződéskötési együttműködési és tájékoztatási [a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:452. § (1) bekezdése] kötelezettségének eleget tett [tájékoztatta a biztosításközvetítőt útja munkavállalási indokáról], ami alapján az biztosításközvetítőnek [Ptk. 6:62. § (3) bekezdése alapján] kötelessége lett volna felhívni a felperes figyelmét arra, hogy a megvásárolni kívánt biztosítási szerződés nem alkalmas a felperes által elérni kívánt cél betöltésére; hogy a felperes kínai tartózkodása alatt biztosítási fedezetet nyújtson. Az ítélet megállapította az indítványozó kárfelelősségét a [Ptk. 6:62. § (3) bekezdése alapján], valamint az indítványozó helytállási kötelezettségét a biztosítók mögöttes felelősségét kimondó 2003. évi LX. törvény 48. § (2) bekezdése alapján. A másodfokú bíróság megállapította továbbá, hogy a felperes állított kára legalapvetőbb bizonyítékát – a betegellátási számlát – határidőben előterjesztette, ezzel követelése összecszerűségét alátámasztotta, azt az indítványozó érdekmében nem tudta vitatni.
- [16] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.634.025/2019/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve, és megjelölve az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmét.
- [17] 3.1. Álláspontja szerint a döntés három okból sérti a tisztességes eljáráshoz, az indokolt bírói döntéshez való jogát.
- [18] Egyrészt hiányolta a károkozással kapcsolatos okozati összefüggés bíróság általi feltárását. A másodfokú bíróság az indítványozói kártérítési felelősség fennálltának megállapításához szükséges feltételek sorában (a kárt okozó jogellenes magatartása mellett) csak a kár bekövetkeztének fennállását vizsgálta és a kárt bizonyítottan találta a betegellátást nyújtó egészségügyi szolgáltató által kiállított számlák alapján. Az indítványozó szerint a biztosításközvetítő állítólagos károkozó magatartása és a bekövetkezett kár közötti okozati összefüggés fennálltáról azonban az ítélet indokolása nem ad számot, így arról sem, hogy e körben a felperes miként tett eleget bizonyítási kötelezettségének, illetve, ha nem tett eleget, „úgy a másodfokú bíróság miért nem alkalmazta a bizonyítási teher szabályait”.
- [19] A 61/2011. (VII. 13.) AB határozat indokolásának [34] bekezdésére hivatkozva felidézte, hogy „a tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása. Az eljárási törvényre is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntéssel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.”
- [20] A panasz szerint az indítványozó előtt ismeretes, hogy az Alkotmánybíróság nem vizsgálja a jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságát, törvényességét, vagy a kizárólag törvényértelmezési problémákat, illetve azt sem, hogy a bírói döntés indokolásában megállapított tényállás helyes-e, a megjelölt bizonyítékok és érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e a beszerzett bizonyítékokat, érveket. Minthogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárásjogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat. Ennek körében utalt a 3237/2012. (IX. 28.) AB végzésre és a 3309/2012. (XI. 12.) AB végzésre.
- [21] A bírói döntés alaptörvény-ellenességére vonatkozó állítását azzal támasztotta alá, hogy a felperesnek kellett volna bizonyítania az okozati összefüggést, ugyanis vizsgálandó lett volna, hogy az adott időben a hazai biztosítási piacon fellelhető volt-e olyan biztosítási termék, amely a felperes céljának megfelelt. Az indítványozó szerint nemcsak nála, de a biztosítási piac más hazai szereplőjénél sem lett volna köthető ilyen magánbiztosítási szerződés. Állította, hogy a bíróságnak a felperes terhére kellett volna értékelnie a bizonyítottság hiányát,

mert önmagában a közvetítő hiányos tájékoztatása nem lehet a felperes kárának oka akkor, ha más biztosító társaságnál sem köthető olyan biztosítás, amelyet a felperes kötni szándékozott.

- [22] Másrészt a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét abban látta, hogy a másodfokú bíróság önkényesen járt el, amikor a „nóvum másodfokú eljárásbeli előterjeszethezőségének feltételeit önkényesen kibővítette, mert az elsőfokú eljárásban sem eljárási szabálysértésre, sem téves jogalkalmazásra nem került sor”, így a felperes bizonyítási indítványának nem adhatott volna helyt és az indítványozott tanú meghallgatásra nem kerülhetett volna sor. Állította, hogy a régi Pp. 392. § (4) bekezdése szerint a kísértékű perekben a másodfokú eljárásban nincs helye új bizonyítékok előterjesztésének, kivéve, ha a bizonyítékok előterjesztésére az elsőfokú eljárásban a bíróság eljárási szabálysértése vagy téves jogalkalmazása miatt nem kerülhetett sor. Ezen korlátozás célja a felek jogorvoslathoz való jogának érvényesítésével egyidőben a perek észszerű határidőn belül történő befejezése. Az indítványozó az elsőfokon eljáró bíróság jogértelmezésével értett egyet, minthogy a felperes bizonyítási indítványát nem szabályszerűen terjesztette elő. A másodfokú bíróság jogértelmezését és eljárását ezzel szemben „*contra legem*”-ként értékelte, amely egyúttal megfosztotta őt a jogorvoslathoz való jogától, mert „első alkalommal” (másodfokon) született döntés a felelősségről. Az indítványozó szerint a másodfokú bíróságnak vagy mellőznie kellett volna a tanúmehhallgatást vagy az elsőfokú bíróságot kellett volna új eljárásra utasítania, ha a tanúmehhallgatás szükségességét látta.
- [23] Harmadrészt azért állította a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét, mert a másodfokú bíróság az összecszerűség vonatkozásában bizonyítási indítványát mellőzte. Az ítélet szerint: „az alperes [indítványozó] azon előadása, mely minden indokolás nélkül a kereset összecszerűségének általános vitatásában állt, a kereset összecszerűségének érdemi vitatását nem jelenti.”
- [24] 3.2. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való joga sérelmét abban látta, hogy a (megismételt) másodfokú eljárás volt az, amely során először került megállapításra felelőssége, így azzal szemben nem élhetett (már) jogorvoslattal.
- [25] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [26] 4.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az (1b) bekezdés e) pontja alapján pedig a kérelem akkor határozott, ha indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a kifogásolt bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [27] 4.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében az indítványozó csak Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére történő hivatkozással nyújthat be alkotmányjogi panaszt. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz-, valamint jogorvoslathoz való joga sérelmét állította, így mivel Alaptörvényben biztosított jogára hivatkozott, ennek a befogadási formai feltételnek az indítványozó panasa megfelel.
- [28] 4.3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 29. § és a 31. § szerinti feltételeket.
- [29] 4.4. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra.
- [30] Az Alkotmánybíróság erre tekintettel a befogadhatóság tartalmi feltételeivel összefüggésben az indítvánnyal kapcsolatban a következőket állapította meg. Alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést az indítványozó nem fogalmazott meg. Ezt követően azt vizsgálta, hogy az indítványban felhozott érvek alapján felmerülhet-e a bírói döntés alaptörvény-ellenességének kételye.

- [31] 5. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét három okból állította. Egyrészt vitatta azt, hogy az eljáró bíróság ítélete indokolásának maradéktalanul eleget tett-e, mert nem adott számot az ügynök károkozó magatartása és a kár bekövetkezte közti okozati összefüggésről. Másrészt úgy értelmezte, hogy a bíróság önkényesen értelmezte az eljárási jogszabályokat, amikor helyt adott a felperes bizonyítási indítványának és nem utasította azt el vagy nem utasította új eljárásra és új határozat meghozatalára az elsőfokú bíróságot. Harmadrészt azért látta sérülni a tisztességes eljáráshoz való jogát, mert úgy értékelte, hogy a kár összegszerűségére vonatkozó bizonyítási indítványának a bíróság nem adott helyt.
- [32] 5.1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a bíróság az indítványozónak az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálta, és azok értékeléséről határozatában számot adott. Az indítványozó az említett alaptörvényi rendelkezés sérelmét összességében abban látta, hogy a számára kedvezőtlen bírósági döntés az alkalmazandó jogszabályokat az indítványozó felfogásától eltérően értelmezte és alkalmazta. Ez legfeljebb szakjogi-törvényességi kérdés, amely alkotmányossági aggályokat nem vethet fel, és amelynek vizsgálatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel. Az alkotmányjogi panasz alapvetően a bíróság következtetéseként a vitatására szorítkozik. Ezek az érvek azonban nem vetik fel a bírói ítélet alaptörvényességének kételyét.
- [33] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is emlékeztet arra, hogy a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}. Önmagában az, hogy az indítványozó a bírósági ítélet érvelését tévesnek, magára nézve hátrányosnak tartja, nem alkotmányossági kérdés, és az az indokolt bírói döntéshez való jogra történő hivatkozással sem tehető azzá.
- [34] A felmerülő jogkérdésnek az indítványozó felfogásától eltérő bírói megítélésével kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat gyakorlatára, miszerint „az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; [...]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon.” {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]} „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, [...] sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {Először lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}
- [35] 5.3. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmét az indítványozó abban látta, hogy a másodlagos kereseti kérelem jogalapjának fennálltát érdemben első alkalommal a másodfokú bíróság állapította meg, így ő pervesztes lett. Ezzel kapcsolatos vitatta a bíróság jogalkalmazó tevékenységét.
- [36] A magyar polgári eljárás jogorvoslati rendszerében a *cassatorius* és *reformatorius* jogkör egyaránt jelen van. A törvény meghatározza azokat az eseteket, amikor a másodfokú bíróság nem tekinthet el az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésétől és az elsőfokú eljárás megismétlésének elrendelésétől. Ugyanakkor a törvényi szabályozás teret enged a *reformatorius* jogkörnek is; teret enged annak, hogy a másodfokú bíróság részbizonyítást

vegyen fel és ennek eredményeként a tényállást az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérően állapítsa meg és eltérő jogi következtetésre jusson.

- [37] A jelen ügyben az elsőfokú bíróság a felperes keresetét mind az elsődleges, mind a másodlagos kereseti kérelem tekintetében elutasította. Fellebbezés folytán ez utóbbi kereseti kérelmet a másodfokú bíróság alaposnak találta. Az így előállott, az indítványozó által sérelmezett helyzet a jogorvoslati rendszer fent jelzett sajátosságából adódott; a törvény, miközben egyfokú jogorvoslati rendszert intézményesít, adott esetekben és feltételek mellett biztosítja a másodfokú bíróságnak részbizonyítás felvételét és *reformatorius* jogkör gyakorlását. A részbizonyítás másodfokú megengedhetőségének megítélése az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a jelen esetben ugyancsak törvényességi szakjogi kérdésnek tekinthető, melyet az Alkotmánybíróság fent hivatkozott gyakorlata szerint nem bírálhat felül.
- [38] A törvényi szabályozás adta lehetőségre épülő bírói döntés és az Alaptörvényben biztosított jogorvoslati jog között jelen ügyben alkotmányjogilag értékelhető összefüggés nem állapítható meg.
- [39] A fentiekből következően a bírói döntések alaptörvényességének kételye sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, sem a XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásban nem merült fel.
- [40] 6. A támadott döntés mindezekre tekintettel a jelen ügyben feltárható összefüggések alapján – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség hiányában – nem képezheték érdemi vizsgálat tárgyát.
- [41] 7. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására – mivel részben az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjában, illetve 52. § (1b) bekezdés *b*) pontjában, részben pedig a 29. §-ában írott feltételeknek nem felel meg – nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. március 2.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/952/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3106/2021. (III. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.876/2019/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Bélmegyeri Földtulajdonosok Vadgazdálkodó Vadásztársasága jogi képviselője (Karsai Dániel Ügyvédi Iroda, képviseli: dr. Karsai Dániel András ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.876/2019/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az indítványozó az alapügy felperese (a továbbiakban: indítványozó vagy felperes), amelynek alapcél szerinti tevékenységi körébe tartozik, hogy az állam képviseletében eljáró vadászati hatóság által jóváhagyott tervekben (üzemterv és éves terv) foglaltak szerint vadászati-vadgazdálkodási tevékenységet végez. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint a 04-956650-104 kódszámú vadászterület földtulajdonosi közössége (az alapügy I. rendű alperese) 2016. augusztus 12. napján földtulajdonosi gyűlést tartott, ahol – egyebek mellett – meghozta a 2/2016. (VIII. 12.) számú határozatát, amelyben kimondta, hogy a tulajdonosi közösség társult vadászati jogát haszonbérbe adás útján hasznosítja, míg a felperest megillető előhaszonbérleti jog gyakorlásának lehetőségét kizárta. Ezt követően 2016. november 28. napján haszonbérleti szerződést kötött a Hidashát-Bélmegyer Vadásztársasággal (az alapügy II. rendű alperesével). A vadászati hatóság a haszonbérleti szerződést jóváhagyta, és a II. rendű alperest a felperesi vadászterület vadászatra jogosultjaként nyilvántartásba vette.
- [3] Az alkotmányjogi panasszal támadott kúriai ítélettel lezárt eljárással párhuzamosan folyamatban volt perben a Békési Járásbíróság 4.P.20.321/2016/52. számú ítéletével – egyebek mellett – megállapította, hogy az I. rendű alperesnek a 2/2016. (VIII. 12.) számú határozata érvénytelen. A Gyulai Törvényszék 9.Pf.25.235/2018/12. számú ítéletével ebben a részében az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [4] A felperes 2018. június 27. napján kelt és az I. rendű alperes által 2018. július 3. napján átvett levelében nyilatkozatot tett arra, hogy előhaszonbérleti jogával élni kíván, a haszonbérleti szerződést elfogadja. 2018. július 9. napján kérelmet terjesztett elő a vadászati hatóságnál, miszerint a felek között létrejött haszonbérleti szerződés alapján kérte vadászatra jogosultként történő nyilvántartásba vételét.
- [5] A Békés Megyei Kormányhivatal Békéscsabai Járási Hivatala mint elsőfokú vadászati hatóság a 2018. július 27. napján kelt határozatával felhívta a felperest, hogy kezdeményezzen bírósági eljárást az I. rendű alperes mint a vadászterület földtulajdonosi közössége és a felperes közötti, a hatósági nyilvántartásba vételi eljárás iránti kérelem kötelező mellékletét képező – előhaszonbérleti jogon alapuló – haszonbérleti szerződés létrejöttének és érvényességének megállapítása iránt. Ezt követően az elsőfokú vadászati hatóság, a 2018. augusztus 8. napján kelt határozatával, az előtte folyó eljárást, a bírósági eljárás jogerős befejezéséről szóló tájékoztatás járási hivatalhoz történő megérkezéséig, felfüggesztette.
- [6] A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperesek által 2016. november 28. napján megkötött haszonbérleti szerződés vele szemben hatálytalan, és az általa tett elfogadó nyilatkozat alapján a haszonbérleti szerződés közte és az I. rendű alperes között jött létre. Kérte továbbá az elsőfokú vadászati hatóság megkeresését arra vonatkozóan, hogy az érvényesen létrejött haszonbérleti szerződés alapján őt mint vadászatra jogosultat a nyilvántartásba jegyezze be.
- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a 04-956650-104 számmal nyilvántartásba vett földtulajdonosi közösség I. rendű alperes és a II. rendű alperes között 2016. november 28. napján megkötött haszonbérleti

- szerződés a felperessel szemben hatálytalan, és a haszonbérleti szerződés az I. rendű alperes és a felperes között jött létre. Az ítélet jogerőre emelkedését követően megkeresni rendelte az elsőfokú vadászati hatóságot a felperes vadászatra jogosultként a nyilvántartásba való bejegyzése végett.
- [8] Az alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatva mellőzte az elsőfokú vadászati hatóság megkeresését, egyebekben a per fő tárgyát érintően az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [9] A jogerős ítélet ellen az I. rendű és II. rendű alperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, annak a felperesi keresetnek helyt adó részében történő hatályon kívül helyezése és a kereset teljes elutasítása érdekében, a vadászati hatóság megkeresését mellőző ítéleti rendelkezés hatályában fenntartása mellett.
- [10] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.876/2019/11. számú ítéletével a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a keresetet elutasította.
- [11] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-ára alapítva, kérve a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.876/2019/11. számú ítélete alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését. Álláspontja szerint a Kúria ítélete sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, mivel önkényesen, a jogszabályokkal ellentétesen megállapította indítványozó követelése elévülését, és így elzárta indítványozót attól, hogy a megelőző eljárásból fakadóan jogszabályon alapuló jogos követelését a bíróság előtt érvényesíthesse; továbbá a jogszabályokkal ellentétesen, önkényes jogalkalmazással állapította meg, hogy az alpereseknek, az indítványozó számára kedvező döntést tartalmazó jogerős ítélettel szemben benyújtott felülvizsgálati kérelme elbírálásra alkalmasnak tekinthető. Az indítványozó érvelése szerint a támadott ítélet olyan bírói jogértelmezés eredményeként született, amely esetében a Kúria figyelmen kívül hagyta, hogy indítványozót kifejezetten a Békési Járási Hivatal mint eljáró hatóság hívta fel a keresetindításra, és indítványozó ebben, a hatóság által megadott határidőben be is nyújtotta – illetőleg a már folyamatban lévő eljárásban a felhívásnak megfelelően módosította – a keresetet. Továbbá a Kúria az elévülés szabályait, *contra legem*, indítványozó bírósághoz forduláshoz való jogát és *de facto* jogorvoslathoz való jogát kiüresítő módon alkalmazta. A Kúria ítélete az alkotmányjogi értelemben is létező várománytól is megfosztotta az indítványozót, amelyben az elévülés szabályait tévesen alkalmazva elzárta az utat az elől, hogy indítványozó a hatóság felhívásának eleget téve a haszonbérleti szerződést megkösse, és a vadászati jog gyakorlására való jogosultságát bejegyeztesse.
- [12] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [13] 2.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a Kúria ítéletével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés szerinti, a határozott kérelemre vonatkozó formai követelményeknek is.
- [14] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be.
- [15] 2.2. Az Alkotmánybíróság elsőként a jelen ügyben is hangsúlyozni kívánja, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]].

- [16] Az Alkotmánybíróság a bíróságok ítéleteit csak akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megszabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz {3073/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [29]}. Az Alkotmánybíróság tehát alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, ám tartózkodik attól, hogy a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét törvényességi-jogalkalmazási kérdésekben felülbírálja. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozótól eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.” {3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]}
- [17] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bírói törvényértelmezés helyességét vitatja, tehát valójában nem alkotmányossági szempontból kérte az ítélet megsemmisítését, hanem azt kívánja elérni, hogy az ítéletben elfoglalt bírói álláspontot szakjogi felülmérlegeléssel változtassa meg az Alkotmánybíróság {lásd: 3338/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [18] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz sem a XIII. cikk (1) bekezdése, sem a XXVIII. cikk (1) bekezdése, sem pedig a XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételek egyikének sem. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2021. március 2.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1326/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3107/2021. (III. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.III.670/2019/4. számú végzése, a Fővárosi Ítéltábla 2.Bf.231/2017/66. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 29.B.1402/2013/824. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. K. Kovács Dóra ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Bfv.III.670/2019/4. számú végzése, a Fővárosi Ítéltábla 2.Bf.231/2017/66. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 29.B.1402/2013/824. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] 2.1. A Fővárosi Törvényszék az indítványozót, mint a rablás és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügy I. rendű terheltjét, 29.B.1402/2013/824. számú ítéletével bűnösnek mondta ki több bűncselekmény elkövetésében.
- [4] Ezért – halmazati büntetésül – 14 évi szabadságvesztésre, 10 évi közügyektől eltiltásra és 10 év járművezetéstől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház, és abból az indítványozó legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra. Emellett az indítványozóval szemben 39 269 942 forint vagyonekobzást és a tőle lefoglalt egyes tárgyak elkobzását rendelte el.
- [5] Ugyanakkor az indítványozót az ellene 2 rendbeli társtettesként elkövetett rablás büntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 365. § (1) bekezdés a) pont, és egy esetben a (4) bekezdés b) pont, egy esetben (3) bekezdés a) pont], valamint társtettesként elkövetett magánlaksértés büntette [Btk. 221. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és b) pont] miatt emelt vád alól felmentette.
- [6] 2.2. Az indítványozó tekintetében kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla 2.Bf.231/2017/66. számú ítéletével az indítványozó súlyosabban minősülő rablási cselekményei kapcsán – 3 rendbeli cselekmény tekintetében – felhívta a Btk. 365. § (3) bekezdés d) pontját is, egy rendbeli közokirat-hamisítás büntetteként értékelt cselekményét pedig a Btk. 342. § (1) bekezdés a) pontja szerint minősítette; a súlyosabban minősülő testi sértés büntetteként értékelt cselekményének minősítését a Btk. 164. § (1) bekezdésére és (6) bekezdés a) pontjára, rongálás vétségeként értékelt cselekményeinek minősítését a Btk. 371. § (1) bekezdésére és két esetben a (2) bekezdés b) pont bb) alpontjára, egy esetben a (2) bekezdés a) pontjára, míg az okirattal visszaélés vétségeként értékelt cselekményének jogszabályi megjelölését a Btk. 346. § (1) bekezdés b) pont első fordulatára helyesbítette. Az indítványozó szabadságvesztésének tartamát 16 évre súlyosította; egyebekben az elsőfokú ítéletet az indítványozó tekintetében helybenhagyta.
- [7] 2.3. A jogerős ítélet ellen mind az indítványozó, mind védője külön-külön felülvizsgálati indítványt terjesztett elő, melyet a Kúria Bfv.III.670/2019/4. számú végzésével elutasított. Végzése indokolásában kifejtette, hogy a felülvizsgálati indítványokban foglaltak alapján a felülvizsgálatra nincsen törvényes lehetőség. A Kúria hangsúlyozta, hogy a felülvizsgálat, mint rendkívüli jogorvoslat a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 648. §-a értelmében kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe. Ennek megfelelően a felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás

nem támadható, a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, és a felülvizsgálati indítvány a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó. A Kúria a fentieknek megfelelően megállapította, hogy az indítványozó és védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványok törvényben kizártak, így azokat elutasította.

- [8] 3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria Bfv.III.670/2019/4. számú végzése, a Fővárosi Ítéltábla 2.Bf.231/2017/66. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 29.B.1402/2013/824. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azokat ellentétesnek tartja az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésével. A fentiekén túl álláspontja szerint sérült az Alaptörvény R) cikk (1) bekezdése, 28. cikke, a 29. cikk (1)–(2) bekezdése is.
- [9] Az indítványozó előadta, hogy ügyében az első- és másodfokú ítéletek a büntetőeljárás szabályainak súlyos megsértésével keletkeztek, így végső soron a büntetése kiszabására Alaptörvényt sértő módon került sor. E körben arra hivatkozott, hogy szerinte az elsőfokú eljárásban nem érvényesült a bíróság vádhoz kötöttsége, a vádiratban meg nem jelölt titoknak minősülő körülmény merült fel a tárgyalási szakaszban, kizárva a fegyverek egyenlőségének biztosítását, továbbá nem érvényesült az önvádra kötelezés tilalma, illetve a hatóságoknak és a bíróságoknak a védelemhez való jog biztosítására vonatkozó kötelezettsége sem. Az indítványozó előadta, hogy véleménye szerint elítélését volt élettársa tanúkenti és terhelti vallomása alapozta meg, azonban a vallomások beszerzése az eljárási garanciák mellőzésével történt. Az indítványozó szerint ugyanis a volt élettársát az eljáró hatóságok nem figyelmeztették a büntetőeljárás törvény rendelkezéseinek megfelelően a vallomástétel megtagadásának jogára, így vallomása nem lett volna figyelembe vehető bizonyítékként.
- [10] Az indítványozó a fentiekén túl az Alkotmánybíróság 8/2013. (III. 1.) AB határozatában megfogalmazott alkotmányos követelményre hivatkozva sérelmezte, hogy volt élettársa meghallgatása előtt nem került sor kellő időben a védő értesítésére, annak ellenére, hogy az indítványozó szerint a bűncselekmények tárgyi súlya miatt a Be. 46. § a) pontja alapján a védő részvétele kötelező lett volna. Az indítványozó szerint volt élettársa vallomásai az eljárás későbbi szakaszában is súlyos jogszabálysértések árán kerültek bizonyítékként felhasználásra. Panaszában utalt arra, hogy volt élettársa vallomásairól felvett egyes jegyzőkönyveket a bíróság kirekesztett ugyan a bizonyítékok köréből, de másokat felhasználhatónak tartott, az indítványozó szerint a büntetőeljárás szabályait sértő módon. Az indítványozó szerint elítélését volt élettársa terhelti és tanúvallomásai alapozták meg. Álláspontja szerint tehát annak következtében, hogy az eljárási garanciák mellőzésével beszerzett vallomásokat a bíróság a bizonyítási eljárás során felhasználta, azokat a bizonyítékok köréből nem rekesztette ki, a volt élettárs (terhelti, illetve tanú-) vallomása alapozta meg a sérelmes elsőfokú, valamint az azt súlyosító másodfokú ítéletet, melyek ennek folytán alaptörvény-ellenesek.
- [11] A fentiekén túl az indítványozó arra is hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság a súlyosítási tilalom megsértésével szabott ki rá hosszabb tartamú szabadságvesztést, a Kúria pedig az erre vonatkozó felülvizsgálati indítványt tévesen utasította el.
- [12] 4. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [13] Az Alkotmánybíróság vizsgálata eredményeként megállapította, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz a befogadhatóság követelményeinek az alábbiak szerint nem tesz eleget.
- [14] 4.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rámutat: az indítványozó az Alaptörvény több rendelkezését megjelölte, mint amelyekben biztosított jogait sérülni vélte, így a IV. cikk (2) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdését, továbbá az R) cikk (1) bekezdését, a 28. cikkét, a 29. cikk (1)–(2) bekezdését is. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog kivételével a fenti alaptörvényi rendelkezések pusztán megjelölésén kívül azok megsértésére vonatkozóan semmilyen indokolást nem adott elő. E tekintetben tehát panasz

a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt kritériumainak nem felel meg, így azt az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálhatta.

- [15] 4.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a Kúria Bfv.III.670/2019/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérte, azonban a végzés puszta megjelölésén kívül annak alaptörvény-ellenességére vonatkozóan semmilyen alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem adott elő; kizárólag arra hivatkozott, hogy a Kúria tévesen utasította el a súlyosítási tilalom sérelmét kifogásoló felülvizsgálati indítványát. E tekintetben tehát az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt kritériumainak nem felel meg, így azt az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálhatta.
- [16] 4.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az alkotmányjogi panaszban előadott kérdést az Alkotmánybíróság a panaszban is hivatkozott 8/2013. (III. 1.) AB határozatában alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdésként értékelte és a büntetőeljárás szabály Alaptörvénnyel összhangban álló, egységes értelmezése érdekében alkotmányos követelményt állapított meg [lásd: 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [21] és [55]]. Ebből az is következik, hogy jelen alkotmányjogi panaszban felvetett elvi jelentőségű alkotmányjogi kérdést az Alkotmánybíróság korábban már eldöntötte.
- [17] Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának másik feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntéseket kizárólag az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik. Következésképpen az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. A bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz így nem tekinthető hagyományos értelemben vett jogorvoslatnak, ugyanis az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazza [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [18] 4.4. Az ismertetett gyakorlatának megfelelően az Alkotmánybíróságnak arra a kérdésre kellett választ adnia, hogy az indítványozó előadása szerint volt élettársa tanúvallomásainak felhasználása érdemben befolyásolható-e az alkotmányjogi panaszban kifogásolt bírói döntéseket.
- [19] Az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Az elsőfokú bíróság ítéletében az indítványozó volt élettársa egyes vallomásait kirekesztette a bizonyítékok köréből (lásd: törvényszéki ítélet 51–53. oldal). A másodfokú bíróság e vallomásokkal összefüggésben ítéletében megállapította, hogy kétségtelen tény, hogy az indítványozó volt élettársa néhány gyanúsított kihallgatására úgy került sor, hogy védőjét a kihallgatás időpontjáról egyáltalán nem, vagy kellő időben nem értesítették, így az elsőfokú bíróság e vallomásokat helyesen rekesztette ki a bizonyítékok köréből. A másodfokú bíróság ugyanakkor kiemelte azt is, hogy az elsőfokú bíróság által kirekesztett vallomásokon kívüli további vallomás kirekesztésére nem volt törvényes indok. Az ítéletábra utalt arra is, hogy a kirekesztett vallomásokban szereplő tényeket az indítványozó volt élettársa utóbb más vallomásaiban újra előadta (lásd: másodfokú ítélet 18. oldal). Az indítványozó büntetőjogi felelősségét tehát a kifogásolt vallomások bizonyítékok köréből történő kirekesztése mellett állapította meg az elsőfokú bíróság, illetőleg így állapított meg súlyosabb büntetést a másodfokú bíróság; a bíróságok támadott döntései nem a sérelmes vallomásokon alapultak. Ebből következően az eljárás során figyelembe vett vallomások nem befolyásolhatták érdemben a büntetőügyben eljáró bíróságok büntetőjogi felelősség kérdésében hozott döntéseit. Ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz ebben a részében nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételnek.

[20] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv.-ben foglalt követelményeknek, ezért nem fogadható be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2021. március 2.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1533/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3108/2021. (III. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.X.10.017/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Kérte a Kúria Mfv.X.10.017/2020/5., a Szegedi Törvényszék 2.Mf.21.131/2019/4., valamint a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.M.50/2017/101. számú ítéleteinek alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését az Abtv. 43. §-a alapján.
- [2] 1.1. Az indítványra okot adó ügyben az alkotmányjogi panasz és mellékletei értelmében az indítványozó – azt követően, hogy a törvényszék 2.Pf.21.115/2017/5. számú ítéletével a járásbíróság 22.665/2012/35. számú ítéletét üzemi balesetből eredő kár megtérítése tárgyában részben megváltoztatta – kártérítés iránt indított pert a volt munkáltatója ellen, üzemi balesetével kapcsolatban, keresetvesztés miatt elmaradt jövedelem, végkielégítés, késedelmi kamat, kártérítési járadék és nem vagyoni kártérítés megfizetése iránt.
- [3] A közigazgatási és munkaügyi bíróság a keresetet elutasította (5.M.50/2017/101.). A törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta (2.Mf.21.131/2019/4.). A Kúria az ítéletet hatályában fenntartotta (Mfv.X.10.017/2020/5. számú, 2020. július 13-án átvett ítélet).
- [4] 1.2. Az indítványozó szerint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy „az eljárás során okirati és tanúbizonyítékok kerültek kirekesztésre”, a tanú meghallgatások során állítása szerint nem tehetette fel valamennyi kérdését, „indokolatlanul és alaptalanul szavahihetetlennek” állapították meg, melyek folytán a keresete elutasításra került, mindezzel alapvető emberi jogai sérültek.
- [5] Hivatkozott a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése] sérelmére. Eszerint a hivatkozott bírói döntések, felülírva a jogszabályokat, kirekesztve a rendelkezésre álló tanú- és okirati bizonyítékokat úgy határoztak, hogy a keresete alaptalan. Mindezen tény pedig a panasz szerint egyértelműen megalapozza a tisztességes eljáráshoz való alapjoga csorbulását, hiszen mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.
- [6] A panasz szerint sérült az egyenlőséghez való joga [Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés], mert azonos csoportba tartozó azonos alanyoknak (üzemi balesetet elszenvedők) azonosak a jogaik és kötelezettségeik, egyenlően megilleti őket a tisztességes eljáráshoz való jog. A panasz szerint az indítványozó ezen joga is jelentősen sérült, amikor a bíróság a polgári perben – vélhetően az alperes személyére figyelemmel – a károsult kártérítési igényét indokolatlanul és alaptalanul elutasította. A panasz szerint az ítélet a jogállamiságba, a jogbiztonságba vetett közbizalmat rendíti meg azzal, hogy jelentősen ellentmond a jogbiztonság alkotmányos elvnek, jelentősen megcsorbítva azt, amely szerint jogbiztonság egyik lényeges eleme az előreláthatóság. A jogegyenlőség általános alkotmányos követelményéből következik a bíróság előtti egyenlőség elve, a törvényes bírósághoz való jog elve, az ítélezési gyakorlat egységességének elve.
- [7] Az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság a közigazgatási és munkaügyi bíróság határozata végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel a bíróságot, az Alkotmánybíróság eljárásának a befejezéséig, mert a perköltség megfizetése számára aránytalanul nagy terhet jelent, az a létfenntartását veszélyezteti.
- [8] 1.3. Az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására az indítványozó indítványa kiegészítésében előadta, hogy a jelen ügyben rendkívül elfogult bírósági eljárásnak volt részese, alapvető emberi és eljárási jogaiban korlátozva,

tisztességtelenül és diszkriminatívan jártak el vele szemben. A pert a Honvédelmi Minisztérium ellen indította, a minisztérium vitatta illetékességét, így külön költségvetési szervvel, a Magyar Honvédség 5. Bocskai István Lövészdandár munkáltatójával szemben kellett az eljárást folytatnia. A bíróság indokolatlanul elutasította azokat az indítványait, melyek alapján azon személyeket hallgathatták volna meg az eljárás során, akik a problémáiról szolgálati úton is tudomással bírtak. Nem hallgatták meg az illetékes és felelős személyeket a tárgyaláson. Előadta, hogy nem gazdagodás miatt indított pert, hanem megélhetése miatt. A bíróság hat-hét évig tárgyalta az ügyét, és ezen idő alatt tetemes összeg esett ki a bevételéből, amely jogosan járó munkabér. Az eljárás során csatolt okirati (orvosi leletek) és tanúbizonyítékokat kirekesztették, a tanú meghallgatások során nem tehetett fel valamennyi kérdését.

- [9] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság egyes formai és tartalmi törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [11] A 2020. augusztus 4-én benyújtott panasz határidőben érkezett az Alkotmánybírósághoz (Abtv. 30. §). A panasz a határozott kérelem feltételeinek megfelel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés], tartalmazza ugyanis azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont, Abtv. 27. § (1) bekezdés]; az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]; az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]; indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]; kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [12] 3.1. Az indítványozó a bíróság eljárásában felperes volt, érintettségének a fennállása az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontján alapul.
- [13] 3.2. Az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett, hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogra hivatkozik-e, és az Abtv. 29. §-ában foglaltak teljesülnek-e. Az indítványozó indokolással alátámasztottan Alaptörvényben biztosított jogának sérelmeként az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére hivatkozott: a bírói bizonyítékértékelést, a bírói jogalkalmazást sérelmezve. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hivatkozik arra, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlatára, amely szerint – mivel a testület „az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve”, ezért – eljárása során nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntés jog-, illetve törvényszerűségét. Ezért „[ö]nmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panaszra” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdéséhez kapcsolódóan az indítványozó részben azt sérelmezte, hogy a bíróságok az ő perbeli érveit nem osztották, az anyagi és eljárási szabályokat helytelenül értelmezték, illetve alkalmazták, a bizonyítást hibásan végezték, a bizonyítékokat rosszul értékelték. Ebben a körben a panaszban foglaltak alapján nem merül fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének olyan kételye, amely a panasz befogadását indokolná.
- [14] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése állított sérelmét illetően sem tartalmaz az Abtv. 29. §-ában foglaltak fennállását megalapozó érvelést. Az indítvány alapján az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban sem merül fel alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdés, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség gyanúja, így az indítvány befogadásának feltételei nem állnak fenn.

- [15] 4. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), g) és h) pontjaira tekintettel – visszautasította. Az Abtv. 61. §-a szerinti döntésre irányuló kérelemről (a bírói döntés végrehajtásának felfüggesztésére felhívás) nem volt indokolt dönten.

Budapest, 2021. március 2.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1389/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3109/2021. (III. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.I.10.108/2019/8. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó, jogi képviselője (dr. Balczó Gábor ügyvéd) útján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszát a Kúria Mfv.I.10.108/2019/8. számú ítéletével szemben terjesztette elő, amelyben kérte a Kúria ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint az eljárás befejezéséig a Kúria ítélete végrehajtásának felfüggesztését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz előzményeként az indítványozó előadta, hogy 2000-ben létesített határozatlan idejű munkaviszonyt egy gazdasági társaságnál, majd 2015-től határozott idejű vezető állású ügyvezetői munkakörben végzett munkatevékenységet. 2017-ben a munkáltatói jogokat gyakorló taggyűlés az indítványozót az ügyvezetői tisztségéből visszahívta, s a munkaviszonyát a munkáltató a vezető állású munkavállalókra irányadó speciális szabályokra tekintettel indokolás nélküli felmondással, hat havi felmondási időre megszüntette.
- [3] Az indítványozó 2017-ben keresetet terjesztett elő a munkáltatóval szemben. Keresetében a felmondás jogellenességére hivatkozott. Álláspontja szerint az a munkaszerződés, amely a felek között 2015-ben jött létre, határozott időre szóló munkaszerződésnek tekintendő, s ezért a munkaviszonyt az alperes kizárólag a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 66. § (8) bekezdésében felsorolt esetekben szüntethette volna meg rendes felmondással, mely esetkörök egyike sem állt fenn. Állította, hogy a határozott idejű munkaviszonya megszüntetése esetén a határozott időből még hátralévő időre, de legfeljebb 12 hónapra járó távolléti díjat kellett volna megfizetni. Az alperes viszont 6 havi távolléti díjat fizetett meg a felmondással egyidejűleg az indítványozó részére, így utóbbi további 6 havi távolléti díjra formált igényt. Mivel pedig az alperes nem tett eleget az Mt. 66. § (8) bekezdésében foglalt követelményeknek, ezért az Mt. 82. § (1) bekezdése alapján 12 havi távolléti díjban, mint kártérítésben kérte marasztalni alperest.
- [4] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 57.M.2674/2017/12. számú ítéletével a keresetet elutasította. A Fővárosi Törvényszék 8.Mf.680466/2018/5. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, s megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg az indítványozó jogviszonyát. Az összegszerűség elbírálására az iratokat visszaküldte az elsőfokú bíróságnak. A Kúria Mfv.I.10.108/2019/8. számú ítéletével a Fővárosi Törvényszék 8.Mf.680466/2018/5. számú közbenső ítéletét hatályon kívül helyezte, és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 57.M.2674/2017/12. számú ítéletét helybenhagyta.
- [5] Az indítványozó a Kúria felülvizsgálati jogkörben hozott ítélete ellen terjesztette elő az alkotmányjogi panaszát. A Kúria ítéletét az Alaptörvény 28. cikkébe és XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütközőnek tartotta. Sérelmezte, hogy a bírói gyakorlatra történő hivatkozását, valamint a másodfokú bíróságnak a semmisség körében kifejtett álláspontját a Kúria teljes mértékben figyelmen kívül hagyta, ami állítása szerint „az indokolt bírói döntéshozaló formális és tartalmi alkotmányos minimumjog”-a kiüresedéséhez vezetett. Kifogásolta, hogy az eljárás korábbi szakaszaiban előterjesztett nyilatkozatait és a felülvizsgálati ellenkérelmét, az általa hivatkozott körülményeket a Kúria érdemben nem vizsgálta, pedig abból az Mt. 7. § (1) bekezdésébe ütköző joggal való visszaélés tilalma, valamint az Mt. 20. §-ába ütköző semmisség érvényesítése következett volna. Az indítványozó szerint a Kúria jogértelmezése „a tisztességes eljárás követelményét”, s ezáltal az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített alapjogát sérti, elzárta őt „a tisztességes jogérvényesítéstől”.
- [6] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.

- [7] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett kúriai ítélettel zárult ügyben felperes volt, számára a Kúria ítélete hátrányos döntésként értékelhető, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A természetes személy ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [8] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben benyújtott panaszában (a Fővárosi Törvényszék Munkaügyi Kollégiuma tájékoztatása értelmében a Kúria ítéletét 2020. február 5-én vette át az indítványozó jogi képviselője; az alkotmányjogi panaszt 2020. március 26-án elektronikus úton terjesztette elő) az ügy érdemében hozott, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítéletet támadta.
- [9] 2.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmének valószínűsítésére alapítható. A jelen indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény 28. cikke sérelmét is állította, melynek megsértésére hivatkozva alkotmányjogi panasz nem terjeszthető elő.
- [10] 2.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [11] Az indítványozó a Kúria ítéletével kapcsolatban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által garantált tisztességes eljáráshoz való joga sérelmének megvalósulását mindenek előtt a vonatkozó jogszabályok kúriai értelmezésében, illetve alkalmazásában, továbbá a bírói gyakorlatra történő hivatkozása és a másodfokú bíróságnak a semmisség körében kifejtett álláspontja figyelmen kívül hagyásában látta. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében előadott panasz valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel. A kúriai ítélet ellen benyújtott alkotmányjogi panasz arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a Kúriától eltérő módon értékelje a munkaviszonya jellegét, a felmondás jogszerűségét, illetve a felmondáshoz kapcsolódó jogkövetkezményeket.
- [12] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hivatkozik arra, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntések alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírói döntés ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírói döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott [3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]]. Az Alkotmánybíróság rámutatott már arra, hogy „[a] bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe”. „Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna [...]” [Ld. először: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]] Az indítványozó által felhívott tisztességes eljáráshoz való jog nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a konkrét ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére történő hivatkozás nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, amely az indítvány befogadását és érdemi vizsgálatát indokolná.
- [13] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjában és 52. § (1b) bekezdés *b*) pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. §

(2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján, visszautasította. Az Abtv. 61. §-a szerinti döntésre irányuló kérelemről (a bírói döntés végrehajtásának felfüggesztésére felhívás) nem volt indokolt dönten.

Budapest, 2021. március 2.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/803/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3110/2021. (III. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.27.991/2019/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal élt a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.27.991/2019/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] 1.1. Az alapul szolgáló ügyre vonatkozóan az indítványozó az alábbiakat adta elő. Az indítványozó egy gazdasági társaság ügyvezetője volt. Ügyvezetői tisztségéről lemondott, és ezt az adóhatóságnak bejelentette. Mivel a gazdasági társaság tulajdonosai jogsértő módon nem intézkedtek a változás cégbírószági bejelentése iránt, ezért az indítványozó bejelentést tett a cégbírószágon. A cégbírószág végzésében arról tájékoztatta az indítványozót, hogy törvényességi felügyeleti eljárást csak akkor folytat le, ha igazolja, hogy a változás cégbírószági bejelentése iránt mindegyik tagot felszólította. Ezt követően az indítványozó ismételt felszólította a gazdasági társaság tulajdonosait, hogy a cégbírószágon tegyék meg a bejelentést.
- [3] Az indítványozó kiemelte, hogy korábban már mindkét tulajdonos felé megtette a lemondó nyilatkozatot, és kérte, hogy intézkedjenek a változás cégbírószági bejegyzése iránt, azonban a cégbírószági bejelentéshez csak a gazdasági társasághoz intézett lemondását csatolta, mivel nem gondolta, hogy a cégbírószági eljáráshoz mindegyik tulajdonossal történő közlést igazolnia kell. Időközben egy másik gazdasági társaság közgyűlése az indítványozót megválasztotta a társaság vezérigazgatójának. Az adóhatóság azonban az adóregisztrációs eljárás során az Art. 19. § (2) bekezdésének ac) alpontja szerinti akadályt állapított meg. Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 19. § (2) bekezdése szerint „[a]z állami adó- és vámhatóság az adószám megállapítását megtagadja, ha az adózó vezető tisztségviselője, cégvezetője, tagja, részvényese a) olyan, más adózó jelenlegi vagy volt vezető tisztségviselője, cégvezetője, tagja vagy részvényese, amely [...] adószámát az állami adó- és vámhatóság az adószám megállapítására irányuló kérelem benyújtásának napját megelőző öt éven belül a 227. § (3) bekezdésében és a 246. §-ban felsorolt okból, az ott meghatározott eljárásban jogerősen törölte”.
- [4] Mivel az indítványozó a korábbi gazdasági társaságnál betöltött ügyvezetői tisztségéről lemondott, álláspontja szerint a lemondással a törvény erejénél fogva – a cégbírószági bejegyzés ellenére is – megszűnt az ügyvezetői tisztsége, ezért kimentési kérelemmel fordult az adóhatósághoz. Az adóhatóság a kérelmet mind első-, mind másodfokon elutasította. A másodfokú adóhatóság álláspontja szerint az indítványozó vezető tisztségviselői jogviszonyának megszűnése a csatolt iratok ellenére sem volt hitelt érdemlően igazoltnak tekinthető, mert miután a cégbírószág végzésében foglaltaknak eleget tett, nem nyújtott be ismételt kérelmet a törvényességi felügyeleti eljárás megindítása iránt.
- [5] Az indítványozó a másodfokú adóhatósági döntéssel szemben keresetet nyújtott be a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz. A bíróság az indítványozó ellenbizonyítása eredményeként megállapította, hogy az indítványozó ügyvezetői tisztsége a lemondás folytán megszűnt, azonban a keresetet elutasította az Art. 20. § (3) bekezdés b) pontjára hivatkozással. Eszerint: „Az állami adó- és vámhatóság az adószám megállapításának megtagadása tárgyában hozott határozatot visszavonja, és az adószámot megállapítja akkor is, ha az adószám megállapítását a 19. § (2) bekezdés a) pont ac) alpontja alapján tagadta meg, és az a vezető tisztségviselő, cégvezető, tag vagy részvényes, akire tekintettel az állami adó- és vámhatóság az adózó adószámát megtagadta, [...] bizonyítja, hogy vezető tisztségviselőként vagy cégvezetőként a törölt adózó jogszerű működésének helyreállítása érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.”

- [6] Az indítványozó a jogerős ítélet ellen felülvizsgálati kérelemmel élt a Kúriánál, melyben kifejtette, hogy ha a lemondás folytán a törölt adózóban már nem volt vezető tisztségviselő, akkor ez esetben nincs adóregisztrációs akadály. Amennyiben pedig az adóhatóság az Art. 19. § (2) bekezdés a) pont ac) alpontja alapján az adóregisztrációt eleve jogsértő módon tagadta meg, abban az esetben az Art. 20. § (3) bekezdésének alkalmazása, és ezzel további feltétel támasztása fel sem merülhet. Az indítványozó álláspontja szerint a jogszabály helyes értelmezése esetén, ha az Art. 19. § (2) bekezdés a) pont ac) alpontja alkalmazásának, az adószám megtagadásának eleve nem volt helye, akkor – mivel ezt meghaladóan a jogszabály nem állít fel semmilyen további kimentési feltételt – ilyen további feltétel bizonyítása sem volt szükséges. A Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta.
- [7] 1.2. Az indítványozó ezt követően, a Kúria végzésének az indítványozó jogi képviselője részére történő kézbesítése után alkotmányjogi panasszal élt. Kérelmét arra alapozta, hogy a jogszabályon túl támasztott további feltétel önmagában is jogsértő, olyan önkényes akadályképzés és korlátozás, aminél fogva a bírósági döntés alapjogot sért, ezáltal sérült az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése és 28. cikke.
- [8] 1.3. Az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra hívta fel az indítványozót. Tájékoztatta, hogy beadványa hiányos, mert az alapjogséreلمe alátámasztására előadott alapjogi érvelése nem kellően megalapozott. Ezen túlmenően arra is felhívta az indítványozó figyelmét, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárás a Kúria Kfv.I.35.134/2020/2. számú végzésével zárult le, ezért az alkotmányjogi panaszt a kúriai döntésre is ki kell terjesztenie, ellenkező esetben elkésettnek minősül az indítványa.
- [9] A hiánypótlási felhívásnak az indítványozó határidőben eleget tett, kérelmét kiegészítette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére is, azonban alkotmányjogi szempontú érvelést nem adott elő. A Kúria Kfv.I.35.134/2020/2. számú végzése tekintetében pedig határozottan kijelentette, hogy alkotmányjogi panaszát a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó kúriai végzés alkotmányosságai vizsgálatára nem kívánja kiterjeszteni.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [11] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett bírósági ítélettel zárult ügyben felperes volt, személyét hátrányosan érintő döntés született, tehát érintettsége fennáll, az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik. Jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [12] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.27.991/2019/9. számú ítéletét 2020. január 3. napján – elektronikus úton – kézbesítették az indítványozó alapügybeni jogi képviselőjének. A jogerős bírósági döntés ellen az alkotmányjogi panaszt 2020. május 21-én terjesztette elő az indítványozó az első fokon eljáró bíróságon. Az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.
- [13] Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, a Kúria felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító végzésének kézbesítését követően. Indítványában, majd a hiánypótlási felhívást követő indítványkiegészítésében is egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy alkotmányjogi panaszát a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése tekintetében nem kívánja kiterjeszteni. Az Ügyrend 30. § (2) bekezdés d) pontja értelmében az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasítja, ha az indítvány elkésett és az indítványozó igazolási kérelmet nem terjesztett elő. Az indítványozó a jogerős bírósági ítéletet támadó panaszát nem az ítélet kézbesítésétől számított hatvan napon belül, hanem a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító kúriai döntést követően terjesztette elő, azonban igazolási kérelemmel nem élt. Ezért az indítványozónak a jogerős ítéletben foglalt érdemi döntést kifogásoló alkotmányjogi panaszát elkésettnek tekintendő {3324/2020. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [11]; 3292/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [7]–[10]}.

- [14] 3. Az Alkotmánybíróság, tekintettel arra, hogy a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.27.991/2019/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében elkésett, az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alkalmazásával, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *d)* pontja alapján, végzésben visszautasította.

Budapest, 2021. március 2.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/994/2020.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető
HU ISSN 2062–9273